Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem, — w niedzielę i święta tylko wydanie poranne. — W dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, Powszechnej Wystawy Krajowej dr. Stanisław Bernatt, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu. św. Marcin 70.

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 412

Poznań, piątek dnia 6 września 1929

Rok XXIV

Haga w świetle dokumentów

Aby zdać sobie sprawę ściśle i dokładnie z wyników narady międzynarodowej w Hadze. bez nieporozumień, wywoływanych często oświetleniami światłem, że tak powiemy, sztucznem, trzeba sięgnąć do dokumentów, które w tej chwili są już ogłoszone w pismach zagranicznych. Dokumentem głównym jest protokół końcowy pełnej konferencji z dnia 31 sierpnia rb., podpisany przez p. Jaspara, belgijskiego prezesa Rady Ministrów, jako przewodniczącego, oraz p. Hankey'a, członka delegacji angielskiej, jako sekretarza.

Dokument ten przedewszystkiem nadaje naradzie nazwę „pierwszej części konferencji, która zebrała się 6 sierpnia 1929 w Hadze". W rzeczy samej konferencja nie jest skończona. W końcu protokołu powiedziano, że dalszy ciąg zwoła przewodniczący w porozumieniu z państwami zapraszającemi, tj. Anglją, Belgją, Francją, Italją, Japonją, Niemcami. Właśnie dlatego, że konferencja trwa. że ustanowiono komisje, które mają zaraz pracować, że potem zbierze się znowu dalszy ciąg narady, wybrano p. Jaspara przewodniczącym stałym wbrew poprzedniemu postanowieniu, że kolejno będą przewodniczyli przedstawiciele sześciu zapraszających.

Protokół pierwszej części konferencji z 31 sierpnia 1929 składa się z trzech części w siedmiu punktach:

1. Stwierdza się, że w sprawach politycznych osiągnięto całkowite porozumienie państw zainteresowanych (punkt 1-szy).

2. Stwierdza się, że w sprawie planu Younga o odszkodowaniach osiągnięto porozumienie zasadnicze, dokładniej omówione w czterech anneksach do protokołu (1. układ o zmianach na korzyść Anglji, 2. układ o świadczeniach w naturze, 3. układ o czasie przejściowym od planu Dawesa do planu Younga, 4. układ o kosztach okupacji), a szczegóły pozostawiono, wraz z zastrzeżeniem państw poszczególnych, do dalszego opracowania (punkt 2-gi).

3. Ustanowiono kilka komisyj znawców finansowych i prawników, które mają opracować szczegóły, a zwoła je przewodniczący, który też później zwoła pełne posiedzenie (punkty 3 i 7).

Załatwienia spraw finansowych, do których odnosi się przeważna część dokumentów wspomnianych, streszczają się w dokonaniu w planie Younga przesunięć, które dają Anglji około 40 miljonów marek rocznie więcej przez 37 lat, kosztem innych uczestników układu.

Załatwienia polityczne, krótko wspomniane w punkcie 1-szym protokółu, oparte są na dwu dokumentach szczegółowych:

1. na wymianie listów ministrów spraw zagranicznych Anglji, Belgji, Francji i Włoch z jednej strony z ministrem spraw zagr. Rzeszy Niemieckiej z drugiej strony w sprawie usunięcia okupacji Nadrenji z dn. 30 sierpnia 1929.

2. na układzie t. zw. koncyljacyjnym między tymi samymi również z tegoż dnia.

Pismo ministrów spraw zagranicznych Anglji, Belgji, Francji i Włoch do p. Stresemanna stwierdza:

„W ciągu prac komisji politycznej konferencji w Hadze trzy państwa okupujące postanowiły zgodnie, iż ewakuacja Nadrenji rozpocznie się w ciągu września w warunkach oznaczonych w notach załączonych. Wojska belgijskie i brytyjskie będą całkowicie usunięte w przeciągu trzech miesięcy od rozpoczęcia operacji ewakuacyjnej, a wojska francuskie opuszczą drugą strefę w tym samym czasie. Ewakuacja trzeciej strefy przez wojska francuskie rozpocznie się natychmiast po ratyfikacji przez parlamenty niemiecki i francuski planu Younga i wprowadzenie go w wykonanie. Ewakuacja będzie dokonana bez przerwy tak szybko, jak pozwolą warunki fizyczne, a w każdym razie będzie ukończona najpóźniej w ciągu ośmiu miesięcy i nie dalej, niż do końca czerwca 1930..."

W ten sposób ewakuacja jest postanowiona a przeprowadzenie jej do czerwca 1930 określono niezmiernie stanowczo.

Układ t. zw. koncyljacyjny odnosi się do bezpieczeństwa na przyszłość w obszarze nadreńskim, ale niestety mówi on tylko tyle:

„Aby ułatwić, we wspólnym interesie, załatwienie polubowne i praktyczne wszystkich trudności, które mogłyby powstać między Belgją a Niemcami i między Francją i Niemcami, w odniesieniu do wykonania artykułów 42 i 43 traktatu wersalskiego (o demilitaryzacji strefy nadreńskiej), rządy niemiecki, belgijski i francuski zgodziły się na to, by zadanie polubownego załatwienia tych trudności powierzono komisjom, zorganizowanym przez konwencje arbitrażowe zawarte w Locarno 16 października 1925 przez Belgję i przez Francję z Niemcami. Komisje te będą działały zgodnie z procedurą i z zakresem działania przewidzianych w tych konwencjach..."

Co znaczy ta umowa? Znaczy ona, że wzamian za ewakuację Nadrenji nie wprowadzono żadnego innego zabezpieczenia. Ograniczono się do przypomnienia istnienia komisji w układzie reńskim z Locarno. A tyle się mówiło o tych zamiennych zabezpieczeniach zamiast okupacji. Ten właśnie wynik, tak doszczętnie nic nie dający, jest gorszy od wszelkich przewidywań.

St. St.

Echa inicjatywy rządu

Powściągliwa ocena w kołach poselskich

Warszawa 6. 9. (Tel. wł.) „Gazeta Warszawska" pisze:

„Zapowiedź zwołania konwentu senjorów Sejmu wywołała oczywiście w kołach sejmowych ożywione komentarze. Marszałek Daszyński zaprosił wczoraj przedstawicieli poszczególnych klubów, zawiadomił ich oficjalnie o zamierzonej konferencji i jak słychać, wyraził pogląd, że chodzi tu wyłącznie o kwestje budżetowe.

„Prezes Klubu Narodowego prof. Rybarski nie był wczoraj w Warszawie obecny, z tego powodu prawdopodobnie dziś dopiero rozmawiać będzie z p. Daszyńskim. Interpretacja p. Daszyńskiego nie trafia jednak do przekonania wszystkim. W rozmowach kuluarowych zwracano uwagę na to, że gdyby chodziło o kwestje tylko budżetowe, to powinni w konferencji wziąć udział przewodniczący i członkowie komisji budżetowej, zaproszenie zaś wyłącznie przewodniczących klubów nadaje zamierzonej naradzie charakter wybitnie polityczny.

„Trzeba podkreślić, że projektowana konferencja traktowana jest naogół przez sfery sejmowe z dużą dozą sceptyzmu i nieufności. Posłowie widzą w niej jeszcze jeden z manewrów, w celu ominięcia prostej i normalnej drogi w stosunkach między rządem i Sejmem.

„— Po co jakieś szczególne konferencje? Jeżeli rząd ma jakieś postulaty czy życzenia, to może przyjść poprostu do Sejmu i te swoje życzenia wyjawić.

„Zapowiedziany udział w konferencji marszałka Piłsudskiego nasuwa przypuszczenie sławnej konferencji w Prezydjum Rady Ministrów w 1926 r., bezpośrednio po zamachu majowym i to skłania posłów do bardzo powściągliwego traktowania swego w niej udziału. Oczywiście, że o udaniu się na konferencję zadecydują dopiero kluby, jednak dziś już można powiedzieć, że tendencja do niebrania w niej udziału jest bardzo silna.

„O celu i inicjatywie konferencji tej krążą oczywiście różne domysły. Mówią, że z posunięcia tego bardzo jest niezadowolona grupa pułkowników, i że „konferencja" została zainspirowana przez „umiarkowanych generałów".

„Są to jednak głosy optymistów, usiłujących wytłumaczyć sobie, że chęć odbycia z posłami narady oznacza na zwrot do normalniejszych stosunków z Sejmem. Trzeba stwierdzić, że głosy te są dość odosobnione. Charakterystyczne jest jednak w nich to, że wypływa jakaś grupa „generalska" i „umiarkowana". Grupa ta jest rangą wyższa od pułkownikowskiej, ale czy przewyższy ją wpływem?"

Również socjalistyczny „Robotnik" odnosi się sceptycznie do proponowanej konferencji.

Sensacyjny proces wojskowy w Grudziądzu

o nadużycia służbowe i sprzeniewierzenia

Toruń, 6. 9. (Tel. wł.) Przed grudziądzkim Sądem Okręgowym na sesji wyjazdowej w Toruniu toczy się obecnie bardzo ciekawa rozprawa przeciwko b. szefowi artylerji DOK. VIII pułk. Otokarowi Brzozie w Brzezinie i majorowi Suchodolskiemu oraz paru wojskowym niższych rang.

Akt oskarżenia zarzuca wymienionym dwom wojskowym działanie na szkodę skarbu państwa przez dokonywanie fikcyjnych przetargów oraz przydzielanie żołnierzy do prac, za których wykonanie opłacano firmy prywatne, poza tem wypłatę na fikcyjne rachunki, tudzież cały szereg wymuszeń i wykroczeń służbowych w stosunku do podwładnych.

M. in. jako świadek występuje niejaki Sobocki, który zarzuca pułkownikowi Brzezinie narażenie go na straty w sumie 16 tys. zł. Do sprawy powołano kilkudziesięciu świadków i kilku rzeczoznawców.

Oskarżonych bronią z urzędu obrońcy wojskowi, ponieważ adwokat Szurley z Warszawy, który miał bronić pułk. Brzezinę, w ostatniej chwili z powodów natury osobistej odmówił. Proces ten kilkakrotnie odraczany, który miał się odbyć przed sądem wojskowym D. O. K. VII w Poznaniu, został ze względów lokalnych przekazany władzom w Grudziądzu. Budzi on zrozumiałe zainteresowanie i potrwa zapewnie około trzy tygodnie.

IX Targi Wschodnie

Jutro odbędzie się we Lwowie uroczystość otwarcia dziewiątych z rzędu Międzynarodowych Targów Wschodnich.

Przez dłuższy czas urządzenie w roku bieżącym Targów Wschodnich znajdowało się pod znakiem zapytania. Przypomnieć tu należy uchwałę Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów z przed paru miesięcy, wypowiadającą się przeciw odbywaniu Targów w okresie trwania Powszechnej Wystawy Krajowej ze względu na zbyt wielkie obciążenie przemysłu polskiego kosztami udziału w dwóch imprezach jeśli nie identycznych co do swego charakteru, to jednak bardzo zbliżonych. Mimo tak poważnych zastrzeżeń Targi odbędą się, o czem zadecydowały nie względy ogólno - gospodarcze, a raczej interes Lwowa i samych Targów Wschodnich.

Rozumiemy w pełni trudne położenie zarządu Targów, który chyba zdawał sobie sprawę z ciężarów finansowych, jakie nakłada na przemysł krajowy udział w Targach w obecnych okolicznościach. Gdyby przynajmniej sytuacja gospodarcza przedstawiała się mniej poważnie, niż się istotnie przedstawia, to łatwiej byłoby przemysłowi naszemu zdobyć się na dobre i liczne obesłanie sympatycznej imprezy targowej we Lwowie. Z drugiej strony natomiast trzeba wziąć pod uwagę, że odstąpienie od tradycji corocznego odbywania Targów odbić musiałoby się ujemnie na ich prestiżu, przed czem Lwów broni się tembardziej, że w toku jest sprawa uregulowania dziedziny targów międzynarodowych drogą redukcji — istniejących w zbyt wielkiej liczbie targów.

Następnie — doroczne Targi Wschodnie ożywiają ogromnie ruch w mieście, które dzisiaj nie odgrywa już tej roli, co przed wojną, gdy było stolicą wielkiego kraju koronnego, wielkiem centrum urzędniczem i przemysłowo-handlowem. Wiele zmieniło się od tych czasów na niekorzyść; Lwów zatracił swój charakter stołeczny. Tylko w okresie Targów Wschodnich nowe, szerokie życie wstępuje w to miasto, ruch się wzmaga i Lwów przypomina sobie dawne, dobre czasy.

Targi Wschodnie mają wreszcie niepoślednie znaczenie dla Lwowa, jako łącznik z resztą Polski, jako czynnik wzmocnienia samopoczucia narodowego jego patrjotycznej ludności polskiej.

Lwów może zatem przeciwstawić argumentowi o obciążeniu finansowem i ciężkiej sytuacji gospodarczej swoje wcale poważne kontrargumenty, coprawda przeważnie natury pozagospodarczej. Miasto to wykazuje wiele inicjatywy na polu ekonomicznem i narodowem, której tłumić nie trzeba. Do jego poczynań odnosi się cała Polska serdeczną sympatją. Lwów bowiem jest ostoją polskości na kresach południowo - wschodnich Rzeczypospolitej.

Plany wojskowe Małej Ententy

Wiedeń, 6. 9. (PAT.) „Neues Wiener Abendsblatt" donosi z Budapesztu:

„Pesti - Hirlap" podaje za „Journal de Genève", że państwa Małej Ententy zawarły szereg układów wojskowych, skierowanych przeciwko Węgrom. Układy te przewidują obsadzenie terytorjum węgierskiego na wypadek wojny jednego z państw Małej Ententy z innem państwem. W razie wojny włosko - jugosłowiańskiej miałaby armja czechosłowacka obsadzić skrawek zachodnich Węgier, a to w tym celu, ażeby odciąć Węgry od Austrji i od zachodu. Analogiczne postanowienia mają wejść w życie na wypadek ataku rosyjskiego na Rumunję.

KSIĘGARNIA GEBETHNERA i WOLFFA
ULICA FRANCISZKA RATAJCZAKA 36
jest zaopatrzona
we wszelkie podręczniki szkolne.

O usprawnienie administracji publicznej

Uchwałą Rady Ministrów z 27 września 1928 r. powołaną została do życia „Komisja dla usprawnienia Administracji Publicznej przy Radzie Ministrów", pozostająca pod bezpośrednim nadzorem prezesa Rady Ministrów, a pod przewodnictwem dr. Maurycego Jaroszyńskiego, byłego podsekretarza stanu min. spraw wewn.

Komisja ta rozesłała w ostatnim czasie komunikat do prasy o dotychczasowej swej działalności. Jak się z niego dowiadujemy, komisja, dążąc z jednej strony do ulepszenia stanu administracji, z drugiej zaś do stworzenia stałych podwalin organizacyjnych, zbiera materjały i opinje w drodze ankiet i zamówionych referatów w następujących zagadnieniach: podział terytorjalny państwa (przewodniczący sekcji senator Roman); stosunek kompetencyjny poszczególnych instancyj między sobą w kierunku dekoncentracji (przew. sekcji wojewoda wileński Raczkiewicz); system pracy w urzędach (przew. sekcji dr. Jaroszyński); procedura kasowo - rachunkowa (przew. sekcji inż. Lewalski) i wykształcenie urzędników (przew. sekcji prof. dr. Buzek).

Poza temi zasadniczemi opracowaniami zbiera się materjał do uproszczeń i reform doraźnych, odsyłając go oddzielnie prezesowi ministrów oraz rozważa się sposób zebrania całego obowiązującego prawa administracyjnego, co okazuje się koniecznem ze względu na ogrom i ciągłe zmiany ustaw i rozporządzeń; wreszcie prowadzi się studja wstępne nad organizacją władz naczelnych, administracji skarbowej, szkolnej i administracji ogólnej na terenie miasta Warszawy.

Na posiedzeniach sekcyjnych odczytano i przedyskutowano już szereg referatów znawców przedmiotu, jak np. w kwestji podziału administr. „Podział administracyjny państwa na województwa" (Juljan Suski), „Podział terytorjalny ze stanowiska mobilizacji" (Roman Starzyński), ze stanowiska obrony państwa (Kordjan Zamorski), ze stanowiska zagadnienia narodowościowego (St. Paprocki), wreszcie wobec zagadnień gospodarczych (H. M. Zwoliński i H. Suchenek). Omówiono dalej biurowość dla min. spraw wojsk., min. wyzn. rel. i ośw. publ., min. reform roln., min. skarbu, Banku Gosp. Kraj. Oprócz tego osobna komisja badała na miejscu organizację biurowości w Niemczech, Francji, Belgji i Holandji.

Cele komisji obejmują — jak widać z powyższych informacyj — zagadnienia doniosłe, szczególnie u nas, w Polsce, gdzie — jak komunikat komisji podnosi — z jednej strony brak bezpośredniej tradycji życia państwowego i jednolitego typu urzędników, a zwłaszcza brak urzędników kwalifikowanych wogóle, a z drugiej strony panuje różnolitość systemów prawnych i różność stosunków w poszczególnych dawnych zaborach i wskutek tego — dodajemy od siebie — panuje zamęt ustawodawczy u góry, a niejednolitość i niesprawność w wykonaniu tych ustaw u dołu tak, że obywatele, nawet tam, gdzie zwykli byli znać prawo i w swoich interesach umieli go bronić, są zupełnie zdezorjentowani i powoli przyzwyczajają się do przyjmowania jednych zarządzeń bezkrytycznie, a burzenia się przeciw innym — także bezkrytycznie.

Pragnęlibyśmy, aby akcja uporządkowania nowych stosunków administracyjnych wydała jak najszybsze i najlepsze wyniki. To uczucie skłania nas do wypowiedzenia szeregu uwag w związku z dążeniami komisji — z czysto rzeczowego stanowiska dobra sprawy.

Przedtem jednak jeszcze jedna uwaga formalna. W składzie komisji widzimy za mało praktyków. Referaty w poszczególnych kwestjach powierzane są z reguły jednemu z referentów, a w składzie komisji nie widzimy równorzędnych znawców. Jest rzeczą zrozumiałą, że fachowy referent przekona niefachowców. Czyż można zaś polegać na jednostronnem zapatrywaniu jednego znawcy? Do każdej kwestji powinna być osobna fachowa sekcja, a skład komisji powinien obejmować więcej wogóle praktyków, doświadczonych w administracji publicznej z poza grona samych czynnych urzędników ministerjalnych.

Peritus.

Czesi o Ks. Kard.-Prymasie

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Praga, 4 września.

Ostatnia wycieczka dziennikarzy czeskich do Polski odbiła się bardzo silnem echem w prasie czeskiej. Owocem jej było kilkanaście artykułów, oświetlających różne dziedziny życia polskiego. Sam dr. Alfred Fuchs, jeden z najwybitniejszych pisarzy katolickich współczesnych Czech, umieścił przeszło dziesięć artykułów w różnych czasopismach. Kierownik „Prager Presse" A. Laurin, który pisuje rzadko — ogłosił dwa artykuły. Redaktor naczelny „Narodnich Listów", Antonin Pimper, który pierwszy raz odwiedził Polskę, podzielił się z czytelnikami na łamach organu czeskiej Demokracji Narodowej w dwu czołowych artykułach swemi spostrzeżeniami, które niechybnie będą posiadały poważne konsekwencje polityczne i gospodarcze.

Nie bez szczególnego zainteresowania przychodzi zanotować fakt, iż z wielką uwagą śledzili publicyści czescy rolę katolicyzmu w życiu polskiem. Poruszył je red. Pimper, poświęcił jej osobny artykuł red. Edw. Bass w „Lidowych Nowinach" a teraz dr. Hubert Ripka, opisując w barwnych i żywych feljetonach „tydzień w Polsce", publikowanych w organie legjonistów „Narodni Osvobozeni" — specjalny rozdział poświęcił tejże samej kwestji. Zatytułował go:

„U poznańskiego kardynała Hlonda".

W czasie swego pobytu w Poznaniu kilku uczestników wycieczki czeskiej udało się do ks. Prymasa, który ich przyjął na blisko godzinnej audjencji, a następnie zetknął się z nimi jeszcze raz na herbatce u tamtejszego konsula czeskosłowackiego p. Matouska. Można być niedyskretnym i stwierdzić, iż ks. prymas wywarł na wszystkich bez wyjątku uczestnikach jak najsilniejsze wrażenie. Daje temu zresztą wyraz dr. Ripka:

„Wita nas serdecznie, życzliwie, przyjacielsko — zaczyna swe wrażenia p. Ripka. — A rozmowa nawiązuje się tak szybko, jako to może być tylko między przyjaciółmi. Kardynał Hlond jest dawnym, przekonanym przyjacielem naszego narodu. Uczestniczył na zjeździe „Orła" (katolicka organizacja gimnastyczna czeska) w początku czerwca w Pradze. Nie ukrywa swej radości z wzrostu siły katolicyzmu w Czechosłowacji. Jest przeświadczony, iż będzie stąd korzyść nie tylko dla katolicyzmu, lecz i dla państwa.

„Słowiański akcent kardynała Hlonda — pisze Ripka — wywodzi się z istotnie głębokich sympatyj osobistych. Lecz równocześnie jest echem wielkich nadziei katolicyzmu polskiego, jak doniosłą rolę może odegrać w światowych planach Watykanu, skierowanych ku schyzmatyckiemu słowiańskiemu wschodowi: droga do niego prowadzi przez Polskę, a bystry umysł kardynała Hlonda dawno dojrzał, ile z tego korzyści może spłynąć nie tylko dla wzmocnienia polskiego katolicyzmu, lecz jednocześnie i dla państwa polskiego w dziedzinie międzynarodowej".

W rozmowie, którą dziennikarze czescy prowadzili z Ks. Prymasem, ks. Kardynał wspominał o swej wizycie u prezydenta Masaryka i dyskusji, jaką z nim prowadził na temat demokracji, oraz różnic między demokracją polską a czeską.

Wizyta u kardynała Hlonda dała autorowi asumpt do dociekań na temat kultury obu bratnich narodów. Polską kulturę traktuje jako szlachecką, gdy czeską uważa za ludową. Romantyzm, entuzjazm, rewolucyjność polską dr. Ripka wywodzi od polskiego katolickiego mesjanizmu, gdy realizm, chłodną ocenę wedle możliwości, wyrachowanie czeskie jest, jego zdaniem, produktem czeskiego husyckiego humanizmu.

Czy tylko? Czy dr. Ripka nie upraszcza rozwiązania zagadnienia? Lecz to by nas zawiodło na pole dociekań historyczno-socjologicznych, które się kwalifikują na grunt inny.

Hieronim Wierzyński.

Naczelna organizacja przemysłowo-handlowo-finansowa przeciw monopolowi Harrimana

Do licznych głosów, wypowiadających się przeciw udzieleniu Harrimanowi koncesji na elektryfikację znacznej części Polski przyłącza się obecnie w chwili decydującej niezmiernie poważna opinja czołowej organizacji życia gospodarczego — Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów, który złożył rządowi obszerny memorjał wyrażający się bardzo krytycznie o proponowanych przez konsorcjum amerykańskie warunkach. Zarzuty i zastrzeżenia zebrane są w zwięzłej formie w ostatniej części memorjału, którą poniżej podajemy ze względu na ich znaczenie bez zmian i skrótów:

Reasumując, pozwalamy sobie stwierdzić, że według naszej oceny projekt uprawnienia elektrycznego firmy W. A. Harriman and Co nie odpowiada interesom gospodarstwa narodowego Polski z następujących względów:

1. Treść uprawnienia nie odpowiada wymaganiom nowoczesnej gospodarki elektrycznej. Jest ono wprawdzie wzorowane na innych wydanych w Polsce uprawnieniach elektrycznych, które jednak obejmują o wiele mniejsze obszary i — z pewnemi wyjątkami — nie jednoczą wytwarzania, transportu i rozdziału detalicznego energji elektrycznej na terenach międzymiastowych na podstawie wyłączności. Nadto projekt uprawnienia nadaje Harrimanowi szereg przywilejów nie spotykanych w innych uprawnieniach.

2. Stworzenie dla przedsiębiorstwa Harrimana tej zupełnie wyjątkowej sytuacji nie może być usprawiedliwione ciężarem, jaki ono bierze na siebie w postaci budowy bardziej kosztownego od cieplnych zakładu wodno - elektrycznego.

3. Zrealizowanie programu elektryfikacji nie jest zagwarantowane, ponieważ uprawniony obowiązuje się właściwie tylko do zaangażowania określonych stosunkowo niezbyt znacznych sum, a nie do wykonania wszystkich odnośnych prac; natomiast inne czynniki nie będą miały prawa na elektryfikowanie miejscowości zaniedbanych przez uprawnionego, z wyjątkiem budowy drobnych i kosztownie pracujących komunalnych elektrowni lokalnych.

4. Zamiast dostawy taniego prądu z nowocześnie urządzonych wielkich zakładów uprawniony może dążyć do odbioru prądu po najtańszej cenie nietylko od położonych na jego terenie prywatnych zakładów wytwórczych, ale również i od otoczonych przezeń elektrowni okręgowych, które z biegiem czasu będą musiały wejść prawdopodobnie do jego obszaru lub w inny sposób zostaną od niego uzależnione.

5. Uprawniony otrzyma monopol na korzystanie z bazy wytwórczej, jaką stanowią zagłębia węglowe, w tem zrozumieniu, że nikt inny poza Harrimanem nie będzie miał prawa zbytu zawodowego prądu na obszarze uprawnienia za pomocą sieci dalekonośnych, prowadzących bezpośrednio z zagłębia do ośrodków odbioru prądu.

6. Uprawniony sparaliżuje wskutek tego dotychczasowe wysiłki w kierunku rozwoju elektryfikacji przez kopalnie i inne zakłady przemysłowe w trybie zbytu zarówno zawodowego jak i okolicznościowego.

7. Odbije się to w szczególności na interesach produkcji opartej na wyzyskaniu wyjątkowo taniej energji, której dostarczyć mogą tylko elektrownie kopalniane pracujące na miejscowym miale węglowym i odstępujące nadmiar prądu skoncernowanym z niemi przedsiębiorstwom.

8. Uprawniony posiadać będzie w stosunku do innych ugrupowań gospodarczych specjalną przewagę wskutek możności oddziaływania na koszty, a nawet na rodzaje i metody produkcji i wymiany.

9. Sytuacja ta miałaby trwać 60 lat, zaś prawo wykupu nastąpiłoby dopiero po 35 latach, co wobec możliwości szybkiego postępu w dziedzinie gospodarki elektrycznej potęguje jeszcze niebezpieczeństwo i ryzyko umowy.

10. Ze względu na bardzo ciężkie warunki wykupna przedsiębiorstwa wypowiedzenie umowy natrafiłoby w przyszłości na poważne przeszkody.

Wobec tego jednak, że w zasadzie jest wysoce pożyteczną współpraca kapitału zagranicznego w życiu gospodarczem Polski, a szczególnie w dziedzinie elektryfikacji, słusznem byłoby dążenie do udzielenia koncesji w zmodyfikowanej formie, a mianowicie:

1. Firma Harriman and Co. otrzymuje prawo budowy zakładów wytwórczych wodnego i cieplnych oraz przewodów przesyłowych wysokiego napięcia na całym obszarze koncesji, jednak bez przywileju wyłączności. Firma ma obowiązek dostawy prądu hurtowym odbiorcom.

2. Firma otrzymuje prawo wyłączności na detaliczny rozdział energji elektrycznej bądź w szeregu osiedli, ciążących do jej sieci przesyłowej, bądź na zwartych terenach przylegających do poszczególnych odcinków tej sieci, z zastrzeżeniem, że tereny powyższe nie mogą obejmować zagłębi węglowych.

3. Państwo bierze na siebie sfinansowanie robót regulacyjnych związanych z budową zakładu wodnoelektrycznego.

4. Inne warunki koncesji powinny być zrewidowane stosownie do poczynionych uwag i uzgodnione z zasadniczemi wytycznemi proponowanemi w powyższych trzech punktach.

Na wypadek niedojścia umowy do skutku wskazanem jest, aby rząd przystąpił niezwłocznie do przestudjowania możliwości rozwoju elektryfikacji na podstawie zespolenia wysiłków już istniejących i mogących na nowo powstać ugrupowań wytwórczych oraz zainteresowanych w odbiorze prądu ośrodków przemysłowych i związków komunalnych.

Do obywatelstwa stoł. m. Poznania

Z powodu uroczystości, związanych z X. Zjazdem Katolickim, prosimy obywatelstwo stoł. m. Poznania o wywieszenie chorągwi w niedzielę, dnia 8 bm.

Komitet X. Zjazdu Katolickiego
(—) prof. dr. Gantkowski, prezes
(—) ks. Józef Prądzyński, sekr.

Z Ligi Narodów

Wybory do Rady Ligi Narodów — Sprawa ponownego wyboru Polski

Genewa, 6. 9. (Radjo wł.) Prezes zgromadzenia Ligi Narodów, Guerrero, wyznaczył termin wyborów do Rady L. N. na poniedziałek po południu. W roku bieżącym ustępują z Rady przedstawiciele Polski, Rumunji i Chile. Ponieważ wszakże Polsce, jako półstałemu członkowi Rady, przyznano prawo ponownej wybieralności, przeto kandydatura Polski zostanie i w tym roku ponownie postawioną i przypuszczalnie i tym razem zwyczajną większością głosów zatwierdzoną. W miejsce Rumunji zgłosiły swe kandydatury Belgja i Rumunja. W roku zeszłym Belgja domagała się dla siebie prawa ponownej wybieralności, lecz nie uzyskała koniecznych ⅔ głosów. W kołach genewskich wyraża się wątpliwości, czy tym razem Belgja uzyska potrzebną ilość głosów.

Genewa, 6. 9. (AW.) W sprawie ponownego wyboru Polski do Rady Ligi Narodów p. minister August Zaleski odbył szereg rozmów z szefami wielu delegacyj. Wybór Polski do Rady nie spotyka zasadniczych sprzeciwów, przeciwnie z wielu stron podkreślane są zasługi Polski, wykazane w pracach na terenie Rady Ligi w ciągu pierwszego 3-lecia kadencji. Ponowny wybór Polski uważają tu powszechnie za zapewniony.

Obrady w komisjach

Genewa, 6. 9. (AW) Trzecia komisja Ligi Narodów w ciągu obrad wczorajszych uzgodniła prawie że w całości materjał swych obrad. Sprawy rozbrojenia sił lądowych i powietrznych zostały już opracowane. dla komisji rozbrojeniowej pozostały jedynie do uzgodnienia kwestje rozbrojenia morskiego, jednakowoż sprawy te należą do najbardziej zawikłanych. Kwestje rozbrojenia morskiego będą niewątpliwie jeszcze przedmiotem długotrwałych narad i konferencyj.

Genewa, 6. 9. (PAT.) Szósta komisja Zgromadzenia Ligi Narodów, zajmująca się sprawami politycznemi, przeprowadziła długą debatę nad kwestją niewolnictwa. Wicehrabia Cecil wysunął projekt ponownego powołania do życia dawnej komisji dla spraw niewolnictwa. Podkomitet rozpatrzy tę propozycję, która nie wywołała sprzeciwów zasadniczych.

Mowa Hendersona

Londyn, 6. 9. (Radjo wł.) Angielski min. spraw zagr Henderson wygłosił wielką mowę, w której przedstawił stanowisko Anglji wobec zasadniczych kwestyj pokojowych. Ideałem jego jest potężny związek narodów dla utrzymania pokoju. Wielkie znaczenie miało, że opróżnienie Nadrenji nastąpiło w zgodnem porozumieniu, jako dowód zaufania do Niemiec. Anglja przywiązuje wielkie znaczenie do bezpartyjnych sądów rozjemczych oraz wszelkiemi siłami papierać będzie sprawę rozbrojenia. Odnośna komisja Ligi Narodów poczyniła ważne w tym względzie propozycje. m. in. w sprawie finansowego poparcia państw zaczepionych. W sprawie uniemożliwienia wojen idzie pakt Kellogga dalej, niż statut Ligi Narodów, a wszelkie jeszcze istniejące luki muszą być usunięte. Rząd angielski uczyni wszystko w tym względzie, co będzie możliwe.

Sytuacja w Palestynie

Sądy doraźne

Londyn, 6. 9. (PAT). Wysoki komisarz brytyjski w Palestynie wydał odezwę, że powołany do życia trybunał nadzwyczajny, który sądzić ma winnych ostatnich zaburzeń w Palestynie, składać się będzie z sędziów angielskich. Wysoki komisarz stwierdza, że śledztwo wykazało, że wypadki palestyńskie spowodowane były zarówno przez Arabów jak i Żydów, przeto wszyscy, którym udowodniono udział w zaburzeniach bez różnicy narodowości stawieni zostaną przed trybunał.

Walka u stóp góry Tabor

Wiedeń, 6. 9. (PAT). „United Press" donosi z Jerozolimy: Między wojskiem angielskiem a Arabami przyszło w kolonjach, położonych u stóp góry Tabor, do walki. Banda Arabów wojskowo zorganizowana, która wtargnęła do Palestyny widocznie z Transjordanji, zaatakowała wspomnianą miejscowość i wypędziwszy mieszkańców zrabowała ją, aby następnie zbiec zagranicę. Zaalarmowany angielski oddział wojskowy, stacjonowany w pobliżu, urządził pościg za Arabami. Wywiązała się gwałtowna potyczka, po której udało się żołnierzom odebrać zrabowane rzeczy.

O mandat palestyński dla Polski

Londyn, 6. 9. (PAT). Dzisiejszy „Times przynosi depeszę z Warszawy, informującą o artykule „Naszego Przeglądu" domagającym się, ażeby mandat w Palestynie przekazany został Polsce. „Times" zaopatruje tę wiadomość uwagą, że artykuł ten świadczy przedewszystkiem o znacznem polepszeniu się stosunków między Żydami a rządem polskim w ostatnich czasach.

Zatarg sowiecko-chiński

Przygotowania wojenne trwają

Moskwa, 6. 9. (AW.) Władze wojskowe sowieckie zdecydowały się utrzymać w mocy wszelkie zarządzenia, dotyczące przygotowań wojennych na Dalekim Wschodzie. Decyzja ta pozostaje w związku z odpowiedzią Chin, która nie zadowoliła Sowietów. Bubnow, który odbył wraz z Blücherem inspekcję wzdłuż granicy chińsko - sowieckiej w punktach najbardziej zagrożonych, wyjechał do Moskwy celem złożenia sprawozdania o sytuacji.

Wiedeń, 6. 9. (PAT.) Dzienniki wiedeńskie donoszą z Charbinu: Chiński komunikat wojskowy podaje wiadomości o zajęciu miejscowości Tuningshian przez Chińczyków. Wojska sowieckie w sile kilku tysięcy żołnierzy oraz baterje artyleryjskie znajdują się jeszcze w pobliżu granicy syberyjskiej, na terytorjum chińskiem. Wojska sowieckie zachęcają rabusiów chińskich i koreańskich do napadów na wsie chińskie. W okolicy Suifenko wojska sowieckie obsadziły Wanghan - Sing w prowincji Cyryn i wyswobodziły wszystkich więźniów z tamtejszych więzień oraz zrabowały tamtejsze okolice.

Konsul niemiecki w Charbinie dr Stobbe oświadcza, że władze charbińskie internowały w ciągu ostatnich dwóch dni 300 obywateli sowieckich, w tem 38 kobiet. Konsul domaga się wypuszczenia internowanych. Otrzymał on 300 tys. jenów od rządu moskiewskiego celem rozdzielenia tych pieniędzy między rodziny aresztowanych.

Goście zagraniczni w Warszawie

Warszawa, 6. 9. (Tel. wł.) Przyjechał do Warszawy łotewski minister rolnictwa, p. Albering.

Wczoraj w godzinach porannych minister Albering odbył przejażdżkę po mieście w towarzystwie dyrektora Królikowskiego i sekretarza Wichrowskiego, pocze mzłożył wizyty ministrowi Niezabytowskiemu, ministrowi Staniewiczowi i podsekretarzowi stanu w M. S. Z. Wysockiemu. Śniadanie na cześć gościa wydał dyrektor Łukasiewicz.

W godzinach popołudniowych minister Albering zwiedził Zamek i Łazienki, wieczorem zaś wziął udział w obiedzie, wydanym na jego cześć przez ministra rolnictwa, p. Niezabytowskiego w hotelu Europejskim. Po kilkudniowym pobycie w Warszawie minister Alberin zwiedzi szereg ośrodków rolniczych w Polsce, P. W. K., Gdynie, Kraków i Zakopane.

Dzisiaj o godzinie 10-ej zrana przyjechała do Warszawy druga zkolei grupa pedagogów zagranicznych, zaproszonych przez ministerstwo wyznań religijnych i oświecenia publicznego. Z wycieczką przybywa około 15 wybitnych przedstawicieli zagranicznych sił pedagogicznych, głównie z krajów słowiańskich jak: Czechy, Bułgarja i Jugosławja.

Od wczoraj bawi w Warszawie wycieczka bułgarska, złożona z 24 osób, wtem 5 dziennikarzy.

Przedłożenie rachunków za rok 1927-28

Warszawa, 6. 9. (AW.) W najbliższym czasie zostaną przedłożone Sejmowi zamknięcia rachunkowe za okres budżetowy 1927/28. W roku tym dokonane były, jak wiadomo, największe przekroczenia budżetowe.

Jedna lista wyborcza w Sępolnie

Sępolno, 6. 9. (Tel. wł.) Wybory do rady miejskiej nie odbędą się, ponieważ wszystkim miejscowym ugrupowaniom udało się dojść do porozumienia. Wobec tego wystawi się w Sępolnie tylko jedną listę kandydatów. Jest to naśladowania godny przykład godności obywatelskiej.

Za co się konfiskuje?

Radom 6. 9. (Tel. wł.) W dniu 28 sierpnia br. z rozporządzenia starosty radomskiego Maćkowskiego, zajęty został numer „Słowa" za artykuł „Niepotrzebne obciążenie budżetu". Sąd konfiskatę uchylił, wobec czego redakcja podaje obecnie ustępy, które skłoniły p. starostę do „zajęcia". Brzmią one:

„Coraz więcej jest u nas ludzi młodych, zdolnych do pracy, a których usuwa się od pracy dla państwa, wykoleja i obciąża ich pensjami skarb państwa.

„Czy tego wymagają względy na dobro państwa, czy względy partyjne?"

Walka z oszczerstwem w druku

Sosnowiec, 6. 9. (Tel. wł.) „Express Zagłębia" zamieścił przed kilku dniami artykuł p. Aleksandra Hanke, w którym insynuuje, jakoby p Tad Opioła, red. sosnowieckiego „Kurjera Zachodniego" służył w czasie okupacji w żandarmerji austrjackiej. P. Opioła wniósł skargę do sądu, gdyż insynuacja ta jest „bezczelnem i cynicznem kłamstwem".

Tajemniczy zamach na wartownika

Warszawa 6. 9. (Tel. wł.) Wczoraj o godz. 9.30 w forcie Jasińskiego na Golęcinowie rozległy się 4 strzały. Gdy zaalarmowana warta ruszyła w kierunku strzałów, znalazła kanoniera Władysława Hofmana pełniącego wartę, leżącego na ziemi bez przytomności. Był on ranny i broczył krwią z 4 ran, które otrzymał w pierś i brzuch. Zaalarmowana niezwłocznie policja wszczęła poszukiwania. Do tej pory nie dało się ustalić, kto dokonał zamachu na Hofmana. (w)

Pomnik Chrobrego w Jugosławji

Split 6. 9. (PAT) Wczoraj odbyła się na wyspie Solta uroczystość odsłonięcia tablicy ku czci króla Bolesława Chrobrego. Odsłonięcia dokonał prof. Hilarowicz. Następnie przemawiali zastępca wielkiego żupana i przedstawiciele samorządu i społeczeństwa. Po odsłonięciu w Domu Polskim odbył się obiad, w którym wzięli udział przedstawiciele władz cywilnych i wojskowych.

Zamkniecie kongresu „Fidacu"

Białogród, 6. 9. (PAT.). Wczoraj popołudniu odbyło się uroczyste zamknięcie kongresu Fidacu. Na posiedzeniu tem przyjęto rezolucje, przedstawione przez 4 komisje kongresu, poczem przystąpiono do wyboru prezydjum Fidacu. Prezesem wybrany został płk. Abbot, wiceprzewodniczący delegacji angielskiej.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,88 3/8 zł, w Gdańsku na Warszawę zł 8.88.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 211,85 zł, gotówką — 211,42 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 172,51 zł, gotówką — 172,17 zł.

Poznańska giełda pieniężna

Poznań, 6 września 1929.

Giełda dzisiejsza miała nastrój naogół utrzymany i była więcej ożywioną.

Z pap. proc. wzgl. lokacyjnych wzmocnił się kurs 5 proc. poż. konwers. przy notowaniu 49,50—50 proc. w oddaniu zaś za 4 proc. poż. inwestycyjną płacono 118,—. Premj. dolarowe były poszukiwane po 57,— bez oddawców. Za 8 proc. listy dolarowe ziemskie płacono przy większem zapotrzebowaniu 95,50 proc. zaś 4 proc. listy zast. konwert. wzmocniły się lekko notując 41 proc. w oddaniu.

Z akcyj bankowych nabywano chętnie Bank Polski po 163—164,— natomiast z akcyj przemysłowych robiono transakcje R. Mayem po 100,— i płacono za Unję 150,—. Sinnerem obracano po 90,—

Cedula urzedowa z dnia 6 września 1929 r.

Łapiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 49,50—50% O.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 95,50% P
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 41% O.

(Kurs w złotych)

4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 118,— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 163—164,— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Dr Roman May I em. zł. 100.— +
„Unja" (dawn. Ventzki) I em. zł. 150,— P.

Tendencja: Utrzymana.

Giełda warszawska

dnia 6 września 1929 r.

Waluty		Gotówka				
Dol. Stan. Zjedn.	tr	8.88	sp.	8,90	kup.	8,86

Dewizy:

Belgja	tr.	123,76	sp.	124,27	kup.	123,65
Kopenhaga	„	237,35	„	237.95	„	236,75
Londyn	„	043,23	„	043,34	„	043,12
Nowy Jork	„	008,90	„	008.92	„	008,88
Paryż	„	034.90	„	034.99	„	034.81
Praga	„	026 39	„	026,45	„	026,33
Szwajcarja	„	171.67	„	172.10	„	171,25
Wiedeń	„	125.55	„	125.86	„	125,23
Włochy	„	046.64	„	046,75	„	046,52

Papiery państwowe i obligacje:

4% poż. inwest.	000,00	118,25	118,50
5% poż. premj. dol.	000.00	000,00	060,00
6% poż. dol.	000,00	000,00	083,00
10% poż. kol.	000.00	000,00	102,50

Akcje w złotych:

Bank Handlowy	000,00—116,00
Bank Polski	000,00—166,00
Bank Zw. Sp. Zarobk.	000,00—078,50
Elektrownia w Dąbr.	000,00—090,00
Elektryczność	00,00—056,00
W. T. Węgla	000,00—066.00
Lilpop	029,00—029.75
Norblin	000,00—143,00
Parowozy	000,00—025,50
Starachowice	000,00—026,50

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg
reszta za 100 kg

Berlin, dnia 6 września 1929

Pszenica march. od st. zał.	229,00—233,00
Tendencja słabsza.	
Żyto march. od st. zał.	192,00—196,00
Tendencja słabsza.	
Owies march. od st. zał.	168,00—175,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień browarny	210,00—227,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień past. i przemysł.	170,00—186,00
Tendencja spokojna.	
Kukurydza loco Berlin	211,00—212,00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	28,75—34,75
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	25,50—28,50
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	11,25—12,25
Tendencja utrzymana.	
Ospa żytnia	11,00—11,25
Tendencja utrzymana.	
Groch Victoria	39.00—46,00
Groch dr. jad.	28,00—34,00
Groch past.	21,00—23,00
Wyka	28,00—32.00
Makuchy rzepakowe	18.50—19.00
Makuchy lniane	24.00—24.30
Wytłoki suche	12,00—12,30
Śrut Soja	19,30—20.50
Płatki ziemniaczane	18,50—19,00

Ogólna tendencja słabsza.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 6 września 1929.

Wypłaty na Warszawę: 47,00—47,20
Noty wielkie 46,90—47.30

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIM!

Sprawa Wojciechowskiego w sądzie najwyższym

Wyrok sądu apelacyjnego zatwierdzony

Warszawa 6. 9. (Tel. wł.) Sąd Najwyższy pod przewodnictwem sędziego Rappaporta rozpatrzył wczoraj sprawę Jerzego Wojciechowskiego, sprawcę zamachu na radcę handlowego poselstwa ZSSR.

Kasację od wyroku sądu apelacyjnego wnosiły obie strony t. zn. oskarżenie i obrona. Oskarżenie domagało się uchylenia wyroku sądu apelacyjnego, który wymiar kary w stosunku do wyroku sądu okręgowego oskarżonemu zmniejszył, nie zmieniając jednak kwalifikacji przestępczego czynu. Obrona pp. adw. Niedzielski i Szyszkowski wnosili o zmianę kwalifikacji przestępstwa z art. 453 na art. 458 (zabójstwo w stanie afektu) i przystosowanie wymiaru kary do odnośnego artykułu.

Sąd Najwyższy obie kasacje odrzucił, uprawomacniając wyrok sądu apelacyjnego.

Dokoła wyborów do rad miejskich

Kolejowcy a wybory

„Orędownikowi Wielkopolskiemu" piszą z kół kolejowców, że p. Andrzej Walter, który podpisał odezwę wyborczą Nar. Chrześc. Zjednoczenia Pracy, jako prezes Zjednoczenia Kolejowców Polskich, od dwóch tygodni przestał już być prezesem tej organizacji, zawieszony w urzędowaniu. Korespondencja stwierdza, że nikt nie upoważnił p. Waltera do podpisania odezwy w imieniu organizacji, której członkowie są różnych przekonań politycznych i nie życzą sobie wciągania zawodowej organizacji w wir walk partyjno - wyborczych.

Siedem list w Gnieźnie

Gniezno, 4 września.

Dziś minął termin składania list kandydatów do rady miejskiej w Gnieźnie. Zgłoszono 7 list następujących:

1) Lista obywatelska (właściciele nieruchomości),
2) P. P. S.,
3) Chrześcijańska Demokracja,
4) Związek Inwalidów Wojennych,
5) Narodowy Blok Gospodarczy,
6) Demokratyczny Blok Pracy Gospodarczej (B. B.),
7) Narodowa Partja Robotnicza.

Na pierwszych miejscach listy Narodowego Obozu Gospodarczego stoją: 1) Ks. Tadeusz Styczyński, kanonik metropolit., 2) dr. Tadeusz Zgaiński, adwokat, 3) Antoni Śmielecki, dyrektor banku, 4) Józef Zakrzewski, mistrz stolarski, 5) dr. med. Walery Szałkowski, lekarz, 6) Zygmunt Migdałek, kupiec, 7) Bronisław Bogajewski, przemysłowiec, 8) Michał Nowak, dyrektor banku, 9) Kazimierz Szymański, naczelny sekretarz sądu, 10) Maksymiljan Waberski, przemysłowiec, 11) Jan Zdrojewski, mistrz lakierniczy, 12) Bolesław Nowak, dzierżawca hotelu, 13) Józef Sypniewski, mistrz rzeźnicki, 14) Michał Kowalski, rektor, 15) Tomasz Andersz, kupiec, 16) Antoni Janicki, ogrodnik, 17) Antoni Bibrowicz, korespondent, 18) Bolesław Różakólski, kupiec, 19) Stanisław Śrama, mistrz kołodziejski, 20) Stanisław Hartwich, em. zawiadowca stacji, 21) dr. Stanisław Krukowski, lekarz, 22) Józef Różycki, kupiec, 23) Sylwester Bykowski, kupiec, 24) Stanisław Czerniak, mistrz ślusarski, 25) Edmund Elantkowski, kupiec, 26) Michał Pluciński, robotnik, 27) Czesław Sikorski, mistrz stolarski, 28) Józef Meliński, werkmistrz stolarski, 29) Jan Hordyk, mistrz szewski, 30) Kazimierz Robakowski, mistrz fryzjerski.

Zakończenie zjazdu K. Z. P.

Obrady popołudniowe — Referat ks. infułata Adamskiego

Jak już w wczorajszem wydaniu wieczornem donosiliśmy, w dniu wczorajszym obradował w Poznaniu pierwszy ogólnopolski zjazd Katolickich Związków Polek. Na program przedpołudniowych obrad złożyły się dwa referaty. Po przerwie 15-minutowej przystąpiono do dalszych obrad popołudniowych. Ks. Teresa Sapieżyna, przewodnicząca K. Z. P. w Krakowie, wygłosiła interesujący referat na temat „Międzynarodowy katolicki ruch kobiecy", a ks. infułat Adamski mówił o akcji katolickiej. Referat ks. Adamskiego zwrócił na siebie specjalne zainteresowanie.

„Religja chrześcijańska — rozpoczął prelegent — jest potęgą, której musi ulec każdy wróg. Dawniej, kiedy cywilizacja i kultura nie stała na tak wysokim poziomie, jak dzisiaj, religja chrześcijańska była ratunkiem dla każdego wierzącego katolika. Zasady jej wżarły się głęboko w duszę człowieka, który przy każdej sposobności z wyraźną dumą podkreślał moc i potęgę swojej wiary. Wszakżeż do dziś jeszcze pozostały te wszystkie widome znaki, głoszące o potędze religji chrześcijańskiej. Mówią o tem stare domy, świątynie i inne wspaniałe budowle. Dziś porządek mocno się zmienił. Wynaleziona przez człowieka samoczynna i zastępująca go w pracy maszyna spowodowała przewrót i chaos. Od tej chwili życie człowieka stało się wielką grą hazardową, obliczoną tylko na zysk materjalny. W pogoni za chlebem zapomniano o wyższych celach i zadaniach. Stworzono sobie kilkanaście religij, które najbardziej niby odpowiadać mają życiu człowieka. Przedewszystkiem więc protestantyzm. Religja ta mówi, że każdy jej zwolennik może sobie wiarę interpretować jak mu się żywnie podoba. Rzecz oczywista, że wiara taka nie może przynieść żadnego zadowolenia. To też często jesteśmy świadkami objawów, stwierdzających już nie po raz wtóry, że wszystkie religje i sekty, zdążające do rzekomego uszczęśliwienia człowieka, stwarzają chaos i wielki nieporządek w życiu ludzkości. Największą krzywdę religji chrześcijańskiej wyrządził właśnie protestantyzm, który pod płaszczykiem chrystjanizmu, stwarza niezdrowe prądy, rozsadzające społeczeństwo. Jesteśmy świadkami strasznego rozkładu wśród społeczeństw. Rozkład ten szybkiemi krokami zdąża ku komunizmowi. Trzeba więc tę falę czemprędzej zatrzymać, ku dobru całej ludzkości. Ale któż ten rozkład ostateczny powstrzyma? Uczeni i filozofowie dużo zastanawiali się nad tym problemem, lecz wyjścia z sytuacji znaleźć nie mogli. Żadna organizacja, a nawet szlachetny patrjotyzm, który przecież tyle dobrego wyświadczył narodowo, nie są zdolne zatrzymać tej fali. Dlaczegoż więc te ideologje nie mają tyle siły? Trzeba tę rzecz zupełnie wyjaśnić. Najbardziej szlachetna ideologja przyczyniła się do dobrego tylko wtedy, kiedy czerpała swą siłę i energję z Kościoła Katolickiego. Kościół jest niby słońcem, podtrzymującem życie we wszystkich dobrych ideologjach. Przychodzimy więc do ostatecznego wniosku, że rozkład społeczeństw zdolny jest zabić w zarodku tylko Kościół.

Mamy tyle przykładów z przeszłości o wspaniałych zwycięstwach Kościoła w walce ze złem, że i tym razem niema obawy o porażkę. Nadszedł już czas rozprawy z rozpanoszonym rozkładem. Pius X w roku 1905 postanowił już zmobilizować front katolicki, a akcję tę nazwał akcją katolicką. Z natury i z celu akcji katolickiej wynika konieczność jej bezwzględnej łączności z Kościołem i uległości wobec hierarchji katolickiej, od której jedynie może otrzymać mandat i kierownictwo. Niema jednakże, jak mówił Papież Leon XIII — akcji katolickiej bez akcji społecznej. Dlatego też trzeba zorganizować całe społeczeństwo bez różnicy wieku, ażeby w walce z rozkładem duchowym wyjść zwycięsko."

Pełen głębokich myśli referat nagrodzono niemilknącemi oklaskami. Na zakończenie obrad odśpiewano wspólnie „My chcemy Boga". Wieczorem o godz. 21-szej odbył się na cześć uczestników zjazdu wspaniały raut w Belwederze.

Oficerowie hiszpańscy w Gdyni

Port handlowy i wojenny w Gdyni odwiedziła wycieczka oficerów hiszpańskich, podejmowana przez dowództwo floty wojennej. W skład wycieczki wchodzą attaché wojskowy przy poselstwie hiszpańskiem w Polsce maj. Darra, pułk. Ungrija i por. Witt. Wycieczka wraca z P. W. K. i po zwiedzeniu Gdyni — udaje się do Warszawy.

W obronie życia narodowego

Z okazji zjazdu delegatów „Rozwoju" w sali Bibljoteki Uniwersyteckiej odbyło się zebranie publiczne członków i sympatyków „Rozwoju". Zagaił je prezes okręgu poznańskiego poseł Karol Rzepecki, wskazując na konieczność jaknajszerszej akcji uświadamiającej społeczeństwo polskie przed zgubnemi wpływami działań żydowskich.

Referat wygłosił wiceprezes okręgu poznańskiego p. inż. Godlewski, wskazując na nienormalny stosunek liczbowy do innych Żydów w Polsce. Za wyjątkiem dzielnic zachodnich Polski w dwu innych dzielnicach Żydzi stanowią w miastach wielki odsetek, niekiedy połowę a nawet więcej. Z tego powodu też Żydzi prowadzą handel w tych miastach prawie wyłącznie i sięgają obecnie po inne gałęzi życia gospodarczego, by nimi zawładnąć. Z tego powodu też ludność wiejska, która by znaleźć mogła ujście w rzemiośle czy też w handlu miejskim, nie stanowi tego naturalnego dopływu do miast. Usiłowania Żydów idą też bezwzględnie w tym kierunku, aby ludność tych wsi była jaknajuboższa. Sprawa żydowska w Polsce jest jedyna w swoim rodzaju, a cudzoziemcy poznawają ją zwykle dopiero wówczas, gdy widzą naocznie zażydzone miasta polskie wraz z ich ghettami jak np. Nalewki w Warszawie, Kaźmierz w Krakowie i inne.

Prezes zarządu głównego ks. prałat dr. Wyrębowski mówił o metodach i sposobach walki z Żydami. Mówca wskazał, że istotą sprawy jest fakt, iż Żydzi są narodem zwartym i jednolitym w swojem postępowaniu w zwyczajach, poglądach i obyczajach. Zasadniczym momentem skutecznej walki z Żydami, to wzmocnienie żywiołu narodowego. Nazewnątrz Żydzi bardzo chętnie w zrozumiałym celu zwalczają narodowy ruch polski, dopatrując się w nim słusznie najpoważniejszego przeciwnika. Natomiast sami zachowują i kultywują żydowski ruch narodowy, zachowują zwyczaje talmudystyczne i są największymi konserwatystami. W Polsce jest jeszcze zamało uświadomienia, o celowości i skuteczności walki z Żydami. Szeroki ogół społeczeństwa polskiego m. in. ludność wiejska odczuwa niechęć do Żydów i nie lubi ich instynktownie, popiera ich jednak w braku zrozumienia sprawy. Walka z Żydami to nie jest instynktowna nienawiść ale walka dwóch kultur sobie odmiennych i dwóch wyznań stojących w ostrem przeciwieństwie od chwili wydania sądu kaifaszowego na Chrystusa. Dlatego też racjonalna walka z żydostwem toczyć się musi na terenie narodowym i katolickim i traktowana być musi jako obrona ideałów wielkich przed atakami wojującego żydostwa. Do tej walki stanąć muszą ludzie o twardych zasadach narodowych i katolickich, które stanowić muszą niejako dwa potężne granity. Walka z Żydami rozegra się w przyszłości na naszych ziemiach, posiadających największe skupisko Żydów, a stanąć do niej musimy dobrze przygotowani, inaczej wynik tej walki dla nas mógłby być bardzo niekorzystny.

W dyskusji poparł wywody prelegentów ks. prałat Prądzyński, wskazując, że nie bardzo dawno temu przed laty kilkudziesięciu w Poznaniu i Pleszewie były szkoły talmudystyczne, a Grodzisk był znany jako skupisko uczonych Żydów. Było to wówczas, gdy Żydzi w Wielkopolsce byli bardzo liczni. Udało się jednak stosunki te zmienić, a obecnie idzie o to, ażeby przypływająca do miast młodzież wiejska przygotowywała się do rzemiosł i szła do miast wysuniętych coraz bardziej na wschód Polski. W interesie Żydów leży, aby ten chłop był jaknajbiedniejszy, czego wymownym dowodem była Galicja, gdzie pokratkowano w drobne działki osady chłopskie i oddano w ten sposób poprostu w niewolę szerokie masy naszej ludności wiejskiej.

Przedewszystkiem w przyszłość patrzeć winniśmy otwartemi oczyma, gdyż idzie naprzeciw nam groźny Żyd przyszłości ćwiczący się i zaprawiający fizycznie w sportach, igrzyskach i zabawach, a przytem opanowujący handel, rzemiosła, sztukę, prasę a nawet rolnictwo. Od Żydów pochodzi nagonka na narodowców. Zjawiskiem przemijającem staje się już Żyd wesoły, śmieszny, niedołężny, stanowiący objekt pośmiewiska. W dalszym ciągu wskazał mówca w sposób bardzo przekonywujący szczegółowo na wpływy wywierane w różnych dziedzinach naszego życia przez Żydów.

W dalszym ciągu przemawiali pp.: red. Zajączek z Bielska na Śląsku Cieszyńskim, pułkownikowa Krzyżagórska, Trębaczkiewicz, red. Kulik im. oddziału bydgoskiego „Rozwoju" i „Szabeskurjera", Maciejewski i poseł Rzepecki, który wskazał na stopniowy ubytek Żydów miasta Poznania i obecny przyrost, który w porównaniu do roku 1923 dochodzi blisko 100 procent. (k)

Pw 4 275-S.689

Tw 806

Upaństwowienie autobusów na Litwie

Kowno 5. 9. (AW) Ministerstwo komunikacji zdecydowało się przejąć całą komunikację autobusową. Dotychczas wszystkie autobusy, kursujące po różnych drogach litewskich, należały do osób prywatnych. Ponieważ jednak komunikacja autobusowa z dnia na dzień wzrasta, czyniąc poważną konkurencję kolejom państwowym, ministerstwo przejmie całą komunikację autobusową z wyłączeniem komunikacji miejskiej. Narazie zostanie przejęta tylko komunikacja pasażerska.

nw 2600

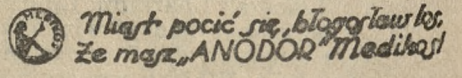

nw 2338

nw 2260

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA

Twórcy P. W. K. w karykaturze: Prezydent Ratajski.

Od piątku, dnia 6 września
Ramon Novarro oraz Renée Adoree i Marcelina Lay
w wielkim filmie życiowo-erotycznym p. t.
Pewien młody człowiek
Początek przedstawień o godz. 5, 7 i 9.
Pw 3189/30-36,167/8

A to spotkanie!

Nie tak łatwo odcyfrować życie francuskiej Polonji z tych dokumentów, jakie rozwieszono na ścianie „francusko-polskiej" w pawilonie Polonja Zagranicą. Mapa rozsiedlenia z mnóstwem cyfr, robótki kobiece na stole, sporo pism, dużo fotografij zbiorowych. Właśnie na jednej z nich odnalazłem Antoniego Potockiego, który osiadł zdawna w Paryżu. Gdyby tak tu był — pomyślałem sobie — autor monografji o Grottgerze, Literatury Polskiej i tylu świetnych prac literackich! Bierze udział w organizowaniu Polonji francuskiej od długich lat, jeszcze z przed wojny. Ten by mi wszystko wytłomaczył, ale pewnie buja gdzieś w Bretanji albo na Złotych Wyspach!

— Dzień dobry panu!

Obracam się i oczom nie wierzę. Jakaś wróżka spełniła moje życzenie. Antoni Potocki zstąpił z fotografji i stoi przede mną.

— Skąd, jak, dokąd?

— Z Paryża koleją do Polski na parę miesięcy. Sprawy literackie. Byłbym tu wcześniej, zatrzymał mnie wielki smutek, jaki spadł na naszą Polonję: pogrzeb doktora Jarkowskiego.

— Zmarł w sile wieku — wtrącam — 49 lat, dzienniki donosiły, że całe życie poświęcił francuskiej Polonji.

— Wszystko najświętsza prawda. Miał byt niezależny, wielkie wzięcie, pracy wyżej głowy, a był zawsze na usługi naszej pracy. Wzór poświęcenia spraw osobistych dla ogółu. Jako prezes Towarzystwa Pracy Kulturalno-Społecznej w Paryżu jest poprostu nieodżałowany.

Zamilkliśmy na chwilę.

— Cóż się pan tutaj dowiedział? — spytał p. Potocki, zwracając się ku stoisku.

— Od pana dowiem się więcej. Jest pan wiceprezesem Towarzystwa, którego dr. Jarkowski był prezesem. Któż wie lepiej, jaka praca się robi i jak się robi. Nasza inteligencja...

— Myśli pan o „pracy inteligencji polskiej dla ludu"? Panie, Panie, ten czas już minął, a przynajmniej mija. Przed wojną tak było, przyznaję. We Francji mieszkało jakieś dziesięć czy dziesięć i parę tysięcy robotników polskich, dla których pracowała kulturalnie inteligencja. Teraz jest około sześćset tysięcy. Robotnicy sami wytwarzają sobie organizacje kulturalne, ba wytwarzają sobie własną inteligencję. Dość im pomagać. Ruch wychodzi ze związków zawodowych i idzie przez nie. Samych stowarzyszeń teatralnych i śpiewackich jest bez liku, urządzają w roku parę tysięcy przedstawień i to bardzo ciekawych.

Odzywa się w Potockim niespożyty człowiek literatury i teatru.

— Widziałem w takim teatrzyku „Mazepę". Gdyby pan widział, jak nasi robociarze drapują się w dalje i jak dumnie podnoszą głowę z kołpakiem! Od ust sobie odejmują, a sprawią co potrzeba. To ich najmilsza zabawa, a dobrze, że tak się do polszczyzny garną...

— Czy grozi im wynarodowienie?

— To zawiła sprawa. Statystyka emigracyjna wykazuje, że z emigrantów stałych ocala się dla polskości w ścisłem znaczeniu około pięciu procent. Reszta mówi obcemi językami, ale zachowuje idealny stosunek z daleką Ojczyzną, kocha ją, myśli o niej, jest dla niej ofiarną, jeśli potrzeba. Iluż ja znam Francuzów o polskich nazwiskach potomków emigrantów z r. 1863, którzy z duszy są Polakami, chociaż mówią po francusku.

— Nasi robotnicy chyba zachowują swój język, ich dzieci w domu mówią przecież po polsku, a w szkole...

— W szkole uczą się po francusku i mają tylko godziny polskiego jako osobnego przedmiotu. Tutaj jest ciężka sprawa. Mamy 150 nauczycieli polskich, a trzebaby dziesięć razy tyle: półtora tysiąca. Coś tam kapaniną co roku przybywa, ale emigrantów też przybywa.

— No i dzieci — wtrąciłem.

— I dzieci, oczywiście. Przesadzenie do Francji nie szkodzi jakoś naszemu „królictwu". Ale co do języka, to pamiętajmy, że dziecko ze szkoły idzie na ulicę, gdzie rozgrywa się tak wielka część życia warstwy robotniczej. Tam wpada między Francuzów, życie robi resztę, przecież trzeba się porozumiewać z ludźmi dokoła.

— Ale skupienia są wielkie, Polacy siedzą wielkiemi masami obok siebie, patrząc na mapę.

— Mówiłem o sześciuset tysiącach. Z tego 260 tysięcy zaludnia dwa departamenty węglowe: Nord i Pas de Calais, ot tutaj.

Pokazał laską i ciągnął dalej:

— Tam może pan dojechać z południa na północ i będzie pan nocował u Polaków wszędzie, a dogada się pan po polsku do wszystkiego. Tutaj, na pograniczu Belgji, siedzieli Polacy jeszcze przed wojną, a po wojnie odbudowali swemi rękami francuskie kopalnictwo, zniszczone przez Niemców dokumentnie (bo poprostu wysadzali kopalnie dynamitem). I teraz niech pan uważa: w roku 1913 kopalnie tamtejsze osiągnęły maximum wydajności, w r. 1914 zostały rozburzone do gruntu, potem przyszło te parekroć Polaków, w roku 1925 nie tylko odbudowali niemieckie zgliszcza, ale doprowadzili produkcję do normy z roku 1913, zaś w roku 1926 już kopalnie wydają więcej, niż przed wojną. Piękny kawałek roboty, co?

— A jak się ci robotnicy czują? Czy zadowoleni?

— Powiem tyle: przed wojną był ten kąt Francji najniespokojniejszy pod względem socjalnym. Teraz nie ma strajków ani zaburzeń. Gdy nasz robotnik straci pracę, to oczywiście trafiają do niego te czy inne radykalizmy. Jak zarabia — wszystko dobrze.

Kierujemy się ku wyjściu. P. Potocki przyjechał na parę dni, musi oblecieć wystawę.

— A w Krakowie chciałbym dogonić wycieczkę francuską, która teraz objeżdża Polskę. Mam tam wielu znajomych.

Jeszcze parę słów, parę wspomnień i pożegnaliśmy się, ja jeszcze ciągle zdumiony spotkaniem po dwudziestu latach. Jeżeli ktoś jest tak obojętny, że go nasza wspaniała Wystawa nie ciągnie, to może ma jakiego dawno nie widzianego znajomego, z którym chciałby się spotkać? Niech przyjeżdża, skutek pewny!

P. F.

Z pobytu wycieczki holenderskiej

Wycieczka holenderskich przemysłowców i finansistów, bawiąca od dwu dni w Poznaniu, zwiedzała wczoraj szczegółowo pawilon rządowy, oprowadzana przez p. min. Bertoniego i radcę MSZ. Wyszyńskiego. Popołudniu goście holenderscy udali się do Iwna, majętności p. Ignacego Mielżyńskiego, gdzie zwiedzili wzorowe, wysoko uprzemysłowione, gospodarstwa rolne i wspaniałą stadninę pełnej i półkrwi angielskiej. Późnym wieczorem opuścili uczestnicy wycieczki gościnny pałac pp. Mielżyńskich, i powrócili do Poznania.

Dzisiaj Holendrzy zwiedzili wystawę rolniczą. W nocy o godz. 1,20 udają się do Katowic.

(T) **Propaganda jedwabnictwa polskiego na Targach Wschodnich.** W pawilonie rolniczo - leśnym Targów Wschodnich poczesne miejsce zajmie dział polskiego jedwabnictwa, reprezentowany przez zasłużoną na tem polu produkcji Państwową Stację Doświadczalną Hodowli Jedwabników w Milanówku pod Warszawą. Ekspozycja stacji jedwabniczej wszechstronnie i bogato obesłana, zobrazuje wyczerpująco wszystkie stadja produkcji przez pokazy kokonów, gablotek z eksponatami przedstawiającemi rozwój jedwabników, tablic statystycznych unaoczniających rozwój jedwabnictwa, tablic barwnych z ilustracjami przebiegu hodowli, oprzędów jedwabnych, surowych nici jedwabnych i gotowych materjałów, wyprodukowanych w kraju, ponadto przyborów do hodowli jedwabników, literatury jedwabniczej etc. Przez cały czas trwania Targów demonstrowany będzie na ruchomym warsztacie proces rozmotywania nici z oprzędu, a specjalnie wydelegowani instruktorzy wygłaszać będą co pół godziny pogadanki o sposobie hodowli jedwabników i korzyściach gospodarczych, jakie ona przynosi. Na stoisku urządzona będzie propagandowa sprzedaż podręczników o hodowli jedwabników i korzyściach gospodarczych, jakie ona przynosi. Na stoisku urządzona będzie propagandowa sprzedaż na pamiątkę chusteczek i szalików jedwabnych, utkanych z polskiego jedwabiu.

Twórcy P. W. K. w karykaturze: Nacz. Dyrektor dr. Wachowiak.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Klęska pożarów szerzy się nadal

Spłonęło znowu pięć całych gospodarstw, dwie olbrzymie stodoły, kilka stogów, maszyny rolnicze i żywe inwentarze Straty wynoszą przeszło 210 tysięcy

Groźny pożar szalał onegdaj w Laskownicy w powiecie szubińskim. Spaliły się częściowo lub doszczętnie cztery zagrody gospodarskie. Ogólne straty, wyrządzone przez pożar w Laskownicy ocenia się na około 35 tys. złotych. Pogorzelców dotyka to boleśnie, gdyż są ubezpieczeni tylko częściowo. Pożar wybuchł w zabudowaniach rolnika Nikodema Siwiaka. Spaliła mu się stodoła, dom mieszkalny i inwentarze żywe i martwe, łącznej wartości około 9 tys. zł, z czego ubezpieczenie pokrywa zaledwie 5 tys. zł. Pożar przerzucił się następnie na zabudowania rolnika Józefa Siwiaka, paląc dom mieszkalny, stodołę i chlew wraz z sieczkarką; w płomieniach zginęła także krowa. Szkody ocenia się na około 10 tys. zł.

Z zatrważającą szybkością pożar przerzucił się potem na pobliskie zabudowania rolników Matuszewskiego i Andrzeja Klinińskiego. W zabudowaniach Matuszewskiego spaliły się dom mieszkalny, stodoła, chlew, sieczkarnia i żywy inwentarz, łącznej wartości około 8 tys. zł.; ubezpieczenie pokrywa zaledwie 1 tys. zł. Klinińskiemu spalił się dom mieszkalny wartości około 5 tys., ubezpieczony na około 2 tys. zł.

Jak się okazało, ogień spowodował 8-letni Bolesław Siwiak, brat poszkodowanego Józefa Siwiaka, bawiąc się zapałkami w pobliżu stodoły .Od rzuconej zapałki zatliło się suche zielsko, później płomienie przerzuciły się na stodołę, napełnioną zbożem.

Z nieustalonej dotąd przyczyny wybuchł pożar w zabudowaniach p. Stanisławy Umińskiej w Ostatkowej Strudze w powiecie szubińskim. Spaliły się stodoła ze zniwem, chlew i narzędzia rolnicze wartości około 15 tysięcy złotych.

W dniu 5 bm. wybuchł pożar w Krzyżankach, folwarku majętności Smogulec, własność p. Bogdana Czapskiego, w powiecie wągrowieckim. Spaliła się stodoła ze zbożem, wartości około 80 tys. zł. Jak się okazało, pożar został podłożony przez nieznanego zbrodniarza. Na miejsce wypadku, delegowano specjalnego funkcjonarjusza śledczego.

W Sypniewie w powiecie chodzieskim, spalił się stóg żyta, własność rolnika Bonikowskiego. Jak się okazało, pożar spowodował 4-letni synek poszkodowanego, bawiący się zapałkami pod stogiem. Stóg, wartości około 1.500 zł, nie był ubezpieczony. (k)

O groźnym pożarze donoszą nam także z Pomorza. Pożar ten wybuchł dnia 2 bm. wieczorem w zabudowaniu włościanina Walkowiaka w Niewałdzie pod Grudziądzem. Ofiarą jego padły napełniona zbożem stodoła długa na 48 metrów i wielka masywna stajnia z przybudówką. Spłonęły również maszyny rolnicze i wozy; inwentarz żywy zdołano uratować. W akcji ratowniczej brało udział kilka straży pożarnych, w tem telegraficznie przywołana straż z Grudziądza. Straty są bardzo poważne, bo wynoszą około 80 tysięcy zł. W dniu wypadku odbywały się w stodole, która spłonęła, dożynki i być może. że pożar powstał wskutek nieostrożności. Śledztwo jest w toku. (ski)

Straszliwa burza pod Toruniem

Kilka uderzeń gromu — Duże straty — Uszkodzenie elektrowni w Gródku

Dnia 5 bm. około godz. 22 przeciągała nad powiatem toruńskim silna burza. W czasie burzy piorun uderzył w Nowej Złej Wsi w stodołę p. Samuela Egerta oraz w Dębinach w stodołę pp. Jakóba Żurka i Konstantego Grabowskiego. Stodoły zawierały tegoroczny zbiór zboża, tudzież maszyny i narzędzia rolnicze. Ogień objął momentalnie budynki drewniane, tak, że o ich uratowaniu nie mogło być mowy. Stodoły spłonęły doszczętnie. Straty sięgają sumy około 70 tysięcy złotych.

Tragizm położenia gospodarzy, których ta klęska dotknęła, powiększa okoliczność, że byli oni tylko częściowo ubezpieczeni. Nadmienić należy, że sroga ta burza mimo bliskiego sąsiedztwa ominęła zupełnie Toruń, gdzie nie spadła nawet jedna kropla deszczu.

Tegoż dnia silna burza przeciągała i w wielu innych miejscowościach Pomorza, a m. in. uszkodziła elektrownię w Gródku, zaopatrującą Toruń, Gdynię i szereg innych miast Pomorza w energję elektryczną. Wskutek tego Toruń był pozbawiony prądu elektrycznego i przez pół godziny panowały w mieście ciemności, a tramwaje stały unieruchomione. Poza tem uległy również uszkodzeniu motory stacji pomp, tak, że Toruń przez całą noc na piątek był pozbawiony wody. (wd)

Kradzież 13 wagonów tomasówki

Sprawcami kradzieży są dwaj żądni użycia młodzieńcy

Nasz korespondent gdyński (sg) donosi:

W ubiegłym tygodniu dokonano w Gdyni sensacyjnej kradzieży, którą w tych dniach wykryto. Gdyńskiemu oddziałowi poznańskiego przedsiębiorstwa spedycyjnego C. Hartwig Tow. Akc. skradziono mianowicie cały pociąg, 13 wagonów, nawozów sztucznych. Jako sprawców kradzieży władze śledcze zdemaskowały pracownika firmy C. Hartwig, jakiegoś Br. oraz „właściciela" fikcyjnej firmy transportowej Ch. Złodziei wagonowej przesyłki przychwycono, jednego w Gdyni, drugiego w Toruniu. Wobec oczywistych dowodów złoczyńcy przyznali się do winy.

W sprawie tej sensacyjnej kradzieży w Gdyni dowiadujemy się jeszcze o następujących szczegółach:

Dwaj młodzieniaszkowie postanowili „zarobić" trochę pieniędzy, aby móc poszumieć trochę i pobawić się beztroskliwie. Uradzili więc razem, że stojące na stacji 13 wagonów tomasówki możnaby sprzątnąć firmie i sprzedać na własną rękę. Do kradzieży przystąpiono według planu. Gdy już część tomasówki sprzedano, sprawą momentalnie zajęła się policja i w krótkim czasie młodzieniaszków schwytano. Okazało się, że złodziejami są dwaj synowie bardzo poważnych rodzin. Jeden z nich ma ojca dyrektorem w Bydgoszczy, drugi jest synem kierownika poważnej instytucji w Radomiu. — Podobno skruszeni młodzieńcy obiecują, że już nigdy w życiu nie zejdą z drogi uczciwej pracy na chleb. Miejmy nadzieję, że przykre doświadczenie wystarczy im na to, by dotrzymać obietnicy.

Dowiadujemy się jeszcze, że w związku z tą kradzieżą firma C. Hartwig nie ponosi strat, które rodziny obwinionych młodzieńców pokryły w zupełności. (tr.)

KALENDARZYK

Piątek, 6 września 1929.

Słońce: wschód 5,11 — zachód 18,30 — długość dnia 13 godzin 19 min.

Księżyc: wschód 8,41 — zachód 19,44 — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka + 20 st. C., pochmurno, wiatr południowo-zachodni ciśnienie atmosferyczne niskie 750 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 33 st. C., najniższa + 19 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych: — 0,01 m.

Kal. rz.-kat.: Zacharjasz P. — jutro Regina.

Kal. słow.: Drogowit — jutro Domosław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ul. Ratajczaka 12.

Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31.

Apteka Czerwona, Stary Rynek 37.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka Łazarska, ul. Małeckiego 26.

Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha 72.

Wilda: Apteka „Fortuna", G. Wilda 96.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— * **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** Z dniem 2 bm. objął urzędowanie obrany na rok akademicki 1929/30 Rektor Uniwersytetu Poznańskiego prof. dr. Stanisław Kasznica. Interesantów przyjmować będzie codziennnie w dni powszednie od godz. 12—12,30.

—* **Radca miejski inż. Ruge,** decernent miejskiego budownictwa podziemnego powrócił z urlopu wypoczynkowego i objął urzędowanie. (k)

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Kl Posnania.** Wzywa się wszystkich komilitonów do wzięcia gremjalnego udziału w II. Kongresie Ogólno-korporacyjnym, mającym się odbyć w Poznaniu w dniach 8, 9 i 10 bm. Za Komisję Wakacyjną: Marjan Woźnicki.

—* **Kółko Wycieczkowo Muzyczne im. „Mozarta".** Zebranie odbędzie się dnia 6 bm. o godz. 19 w lokalu p. Czajki przy ul. Kraszewskiego 4.

—* **Związek Kapłanów „Unitas"** zaprasza kapłanów archidiecezyj gnieźnieńskiej i poznańskiej i wprowadzonych przez nich księży — gości na plenarne zebranie Związku, w poniedziałek, dnia 9. bm. o godz. 11 na sali rekreacyjnej Arcybiskupiego Seminarjum Duchownego w Poznaniu, ul. Wieżowa 1—4.

KOMUNIKATY RÓŻNE

—* **Plan rozbudowy miasta.** W najbliższym czasie magistrat miasta Poznania rozpisze konkurs na wykonanie planu rozbudowy miasta. Warunki ogłoszone będą równocześnie. Jako ostateczny termin składania prac konkursowych ustalono dzień 1 lipca 1930 r. (k)

— * **W kościele Pana Jezusa na mszy** św. w niedzielę dnia 8 bm. o godzinie 10 odśpiewa p. Władysława Gogojewiczowa: 1) Ave Marja — Luzziego; 2) Modlitwę — Deutschmanna; 3) Wszechmocny Panie — Zduna.

—* **Pielgrzymki.** Do Dąbrówki Kościelnej wyrusza pielgrzymka pieszo w sobotę, 7 bm. o godz. 6 z kościoła św. Małgorzaty na Śródce, wraca zaś w niedzielę, 8 bm. około godz. 21. Pielgrzymce przewodniczy ks. parton Czeszewski. Pielgrzymka kolejowa wyjeżdża w niedzielę, dnia 8 bm. o godz. 4 z dworca Tamy Garbarskiej, razem z Kat. Tow. Robotników Polskich przy Farze, pod przewodnictwem ks. patrona Kaji. Msza św. odprawi się o godz. 3. w kościele OO. Jezuitów. Powrót tego samego dnia o godz. 18,30.

Pielgrzymka do Biezdrowa wyjeżdza w niedzielę, dnia 15 bm. o godz. 5.45; powrót tegoż dnia o godz. 18,15. Cena biletu w obie strony dla członków zł 7; dla niecżłonków zł 7,50. Pielgrzymce przewodniczy ks. prob. Koźlik.

Zapisy na pielgrzymki przyjmuje się w Sekretarjacie Tow. „Pielgrzym" przy ul. św. Józefa nr. 5, od godz. 9—13 i od 16—19.

—* **Pielgrzymka „Złotowian" do Częstochowy.** Z Ziemi Złotowskiej wyjeżdża w najbliższych dniach pod przewodnictwem zasłużonego działacza tamtejszego prezesa okręgu Związku Polaków w Niemczech ks. dr. Domańskiego z Zakrzewa, pielgrzymka do Częstochowy, złożona z około 250 osób. W drodze do Częstochowy w dniu 10 bm. pociągiem od strony Piły o godz. 14, pielgrzymka przejeżdża przez Poznań; powrót jej do Poznania z Częstochowy nastąpi w dniu 12 bm.

W Poznaniu przewidziane jest powitanie pielgrzymki przez zarząd Powszechnej Wystawy Krajowej i komisarza rządu na P. W. K. ministra dr. Bertoniego. Pielgrzymka zwiedzać będzie następnie Powszechną Wystawę Krajową, a w dniu 14 bm. przewidziany jest wyjazd w drogę powrotną. (k)

— * **Tow. Przemysłowców „Sobieski"** bierze udział w nabożeństwie, w pochodzie oraz w Zjeździe Wszechpolskim Rzemiosła. Wobec tego uprasza się członków o gremjalne stawienie się pod sztandar. Msza św. odbędzie się o godz. 9-tej u Fary, poczem nastąpi pochód do „Domu Rzemieślniczego". Zarząd.

—* **Baczność! Młody Przemysł, Poznań.** Szanownych członków Tow. Młodych Przemysłowców uprasza się o jak najliczniejszy udział w nabożeństwie, pochodzie i zjeździe ogólnopolskiego rzemiosła w dniach 8 i 9 września. Zbiórka członków w niedzielę rano o godz. 8,30 na Nowym Rynku pod sztandarem Towarzystwa. Rzemiosłu cześć!

—* **Zarząd Związku Tow. Przemysłowych i Rzemieślniczych** przypomina w ostatniej chwili wszystkim Towarzystwom do Związku przynależącym, aby wzięły liczebnie jak największy udział w ogólnopolskim Zjeździe Rzemiosła w dn 8 i 9 września. Wszystko inne, według rozesłanych programów. Biura Sekretarjatu będą czynne przez sobotę, niedzielę i poniedziałek bez przerwy, Rzemiosłu i Przemysłowi cześć!

—* **Katol. Tow. Robotników Polskich Poznań-Tum** wzywa swych członków do gremjalnego udziału w X. Zjeździe Katolickim o godz. 7,15 przed Domem Katolickiem na Śródce, skąd wymarsz na miejsce ogólnej zbiórki. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 15 bm. o godz. 15.

Zarząd.

—* **Związek Towarzystw Uczestników Powstania Wlkp. 1918/19 Okręg I.** Dnia 8. bm. odbędzie się X. Zjazd Katolicki w Poznaniu pod protektoratem Prymasa Hlonda. Towarzystwa należące do Okręgu I Z. T. U. P. W. 18/19 biorą w obchodzie tym udział. Towarzystwa poszczególne zbiorą się pod sztandarem w dniu tym o godz. 8 rano na ul. Fr. Ratajczaka, nar. Skarbowej przed seminarjum naucz. i ustawią się w nast. porządku: Zamek, Wilda, Jeżyce, Łazarz. Wymarsz o godz. 8.15 z ulicy Fr. Ratajczaka na ul. Wjazdową, gdzie odbędzie się solenne nabożeństwo. Umundurowanie członków przepisowe, wzgl. ciemne ubranie z czapką Związkową. Ponieważ wszystkie poczty sztandarowe nie są jeszcze umundurowane przepisowo, zezwala się wyjątkowo mundur P. W.

(—) Koch, prezes. (—) Bociański, komend.

— * **Z Sodalicji Kupców.** Członków uprasza się o jak najliczniejszy udział w uroczystem nabożeństwie w dn. X. zjazdu katolickiego, w niedzielę, 8 bm. o godzinie 8 i w uroczystym pochodzie tego samego dnia o godz. 13. Punkt zbiorny dla członków naszych tak rano jak i w południe przy Wałach Wazów (przed uniwersytetem) pod sztandarem.

— * **Bractwo Kurkowe w Poznaniu.** Wpłynęło zaproszenie od Bractwa Kurkowego w Mikołowie (Śląsk) na strzelanie okręgu śląskiego w dniach od 8—15 bm. O szczegółach programu dowiedzą się Bracia w Sekretarjacie w godzinach przedpołudniowych.

KRONIKA MIEJSCOWA

—* **Pogoda w sierpniu.** Podług dostrzeżeń na stacjach Uniwersytetu Poznańskiego ubiegły miesiąc sierpień odznaczał się pogodą ciepłą i bardzo suchą. Temperatura powietrza w Poznaniu wahała się w granicach od 6 do 31 stopni C, średnio zaś wyniosła 18,2 stopni C. i wypadła o 0,7 wyżej normy. Deszcz padał rzadko i skąpo. Ogólna ilość opadu wyniosła w 9 dobach 29 milimetrów, co stanowi zaledwo 47 proc. normalnego opadu w tym miesiącu. Słońce świeciło ogółem 269 godzin czyli aż 121 proc. zwykłego czasu usłonecznienia w sierpniu. — W obserwatorjum meteorologicznem w Golęcinie najwyższa temperatura wyniosła 29 stopni dnia 31 sierpnia, najniższa zaś 5 stopni dnia 27 sierpnia. Dni z upałem zdarzyło się aż 15, czyli dwa razy więcej niż zwykle w tym miesiącu. Burze przeszły tylko 3 razy.

—* **Uratowano 32 tonących.** W bieżącem lecie sezon kąpielowy w łazienkach rzecznych cieszył się rekordową frekwencją. Podobnie było i na plaży „Rusałki" w Puszczykowie. Plagą Puszczykowa byli liczni kąpiący się na t. zw. dzikiej plaży, t. j. w miejscach, w których kąpiel policyjnie jest zabroniona z powodu niebezpieczeństwa grożącge kąpiącym. Najwymowniejszą ilustracją lekkomyślności ludzkiej jest fakt, że służba ratownicza „Rusałki" składająca się z przewoźników, wożących pasażerów przez rzekę, wyratowała 32 osoby. (k)

—* **Z targu.** Dnia 5. b. m. na pl. Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 5.60—6.40 zł; masła mleczarskiego 6.40—6.80 zł; twarogu 1.00—1.40 zł; mendel jaj 2.60—2.70 zł; litr śmietany 2.60—3.00 zł; litr mleka pełnego 38—40 gr; za mięso: 1 kg słoniny świeżej 3.20 do 3.40 zł; słoniny wędzonej 4.00—4.20 zł; wieprzowiny 3.20—4.40 zł; wołowiny 2,70—4.40 zł; cielęciny 3,80—5,20 zł; skopowiny 3.20—3.60 zł; koziny 2.00—2.20 zł; smalcu 4.00—4.20 zł; za drób: para kurcząt 4.00—5.00 zł; kura 4.00—5.00 zł; perlica 6.00—8.00 zł; kaczka 5.00-6.00 zł; para gołębi 2—3 zł; za ryby: 1 kg szczupaka 6.00—7,00 zł; karpia 6.00—7.00 zł; lina 5,00—5,60 zł; węgorza 6,00 zł; karasia 3.40—4.00 zł; leszcza 4.00—4.40; okonia 3.60 zł; suma 4.00—5.00 zł; białych ryb 1.60 do 2.00 zł; za jarzyny: 1 kg ziemniaków

Przy bladej szarawo-żółtawej cerze, przygasłych oczach, złem samopoczuciu, zmniejszonej chęci do pracy, ogólnem przygnębieniu, ciężkich snach, bólach żołądkowych, ucisku mózgowym i chorobliwem podnieceniu, zaleca się pić przez kilka dni zrana naczczo szklankę wody gorzkiej **Franciszka Józefa.** W praktyce lekarskiej woda **Franciszka Józefa** dlatego jest przedewszystkiem zalecana, że łagodnie usuwa powody wielu objawów chorobliwych. Żądać w aptekach i drogerjach. nw 3697

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Miłość kozaka".
Aurora: „Talizmus życia!"
Bajka: „Zemsta murzyna".
Casino: „Skrzydła".
Colosseum: „Pan wachmistrz na urlopie".
Corso: „Bitwa morska przy wyspach Falklandzkich".
Edison: „Czy mam zostać chłopczycą".
Kapitol: „Nad pięknym modrym Dunajem".
Metropolis: „Pewien młody człowiek".
Odeon: „Pieniądz".
Renaissance: „Tajemnica Wschodu".
Słońce: „Prawo młodości".
Stylowe: „Titanic"
Wilsona: „Dziewczę z huśtawki".

10—12 gr; pęczek marchwi 10 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 15 gr; 1 kg. szpinaku 60—80 gr; jarmużu 40 gr; 1 kg fasoli 30 do 50 gr; fasoli szparagowej 80 gr; 1 kg rabarberu 30 gr; 1 gł. sałatki zielonej 10 do 20 gr; białej kapusty 25—40 gr; modrej i włoskiej 40—60 gr. 1 p. rzodkiewek 20 gr; 1 p. kalarepy 15 gr; 1 kalafior 0,80—1,20 zł; 1 mdl. ogórków 40—70 gr; 1 kg bobu 1,20 zł; 1 kg pomidorów 0,60—0,80 zł; za owoc: 1 kg wisien 2,00—3,00 zł; jabłek 0,50—1,20 zł; gruszek 0,60—1 zł; porzeczek 2.00—2.40 zł; agrestu 1.60 zł; Śliwek 0,80—1.60 zł; czarnych jagód 2,40 zł; borówek (brusznic) 1.40 zł; 1 kg winogron 4,00 do 5.40 zł; 1 kg jeżyn 1.20 zł; za grzyby: 1 kg pieczarek 3—4 z; 1 kg borowików 3,00—5,00 zł; maślaków 2.00 zł; kurków 2,00—3.00 zł; kozaków 2,40 zł; sówek 2 zł; za 1 mendel raków płacono 1.00—2.50 zł. 1 kg chleba 40 gr. Targ ożywiony, dowozy duże, ceny bez zmian. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

—* **Wypadek samochodowy.** Przy G. Wildzie narożnik Strumykowej najechana została przez samochód kierowany przez Stefana Speicha p. Helena Obrębska, zamieszkała przy ul. Strumykowej 32. Przy wypadku p. O. została lekko pokaleczona. (k)

—* **Wypadek samochodowy.** P. Szulc Władysław, zamieszk. ul. Marsz. Focha, najechany został przy ul. Marsz. Focha przez dorożkę samochodową — taksa 62, przyczem odniósł obrażenia lewej nogi. (z)

— * **Wydobycie zwłok topielca.** Dnia 5 bm. około godz. 10 wydobyto z Warty obok Reduty Czecha zwłoki 9-letniego Bronisława Napierały, zamieszk. przy ul. Dominikańska 1. Chłopiec utonął podczas kąpieli w rzece. (z)

KRONIKA POLICYJNA

—* **Oddalił się z domu 63 letni starzec Stanisław Wachalski,** zamieszkały przy ul. Wawrzyńca 27 i dotąd nie powrócił. Ostatnio widziano go na ul. Kolejowej 28 w Starołęce. Wachalski jest wysokiego wzrostu, blondynem. Wiadomości o zaginonym należy skierować do żony względnie do jednego z komisarjatów P. P. (z)

—* **Walka o mieszkanie.** Dnia 5 bm. zostało wywołane zbiegowisko na ul. Piekary na tle zatargu mieszkaniowego pomiędzy pp. Kolendą Stanisławem i Olechem. Ostatni po dawniejszej eksmisji został do spornego mieszkania przez komornika sądowego znowu sprowadzony, czemu sprzeciwiał się p. Kolęda. (z)

—* **Oszustwo mieszkaniowe.** Do władz wpłynęło doniesienie od p. Paterkowej Franciszki, zamieszk. przy ul. Szkolnej 7/8, że Majewski Józef zamieszk. przy W. Garbarach 2, pobrał od niej 2 000 zł na mieszkanie, którego nie dostarczył. (z)

— * **Kradzieże i włamania.** W chlewie p. Kozłowskiego Andrzeja przy ul. Naramowickiej 15 nieznani osobnicy wybili dziurę w murze, zamierzając skraść dwie świnie, widocznie jednak zostali spłoszeni. — Za pomocą oderwania kłódki skradziono z piwnicy Hoffmannowi Franciszkowi przy ul. Marsz. Focha 47, wiadro miodu. W pawilonie konfekcyjnym na terenie „A" P. W. K. skradziono fabryce kapeluszy w Częstochowie kapelusz męski — P. Kochaniakowi Stanisławowi, zam. w Ostrowie, skradziono w poczekalni III. klasy w Poznaniu walizkę z ubraniami i bielizną. (z)

—* **Czyj jęczmień?** W Wydziale Śledczym pokój 41 znajduje się około 9 ctr. jęczmienia, który został skradziony i zawieziony pod Szeląg. Poszkodowany zechce się zgłosić po odbiór jęczmienia (z)

—* **Ujęcie włamywaczy.** Z mieszkania p. Jana Maciejewskiego przy G. Wildzie 71, usiłowano włamać się celem kradzieży, jednakże sprawcy zostali przez poszkodowanego spłoszeni, przyczem ujęto Rosadę Bronisława bez stałego miejsca zamieszkania i Soczkiewicza Stanisł. zamieszk. przy ul. Wierzbięcice 48. Podczas rewizji osobistej odebrano Rosadzie 4 wytrych, świderek, 2 kawałki ołowiu, 2 klucze i bagnet. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

—* **Przez samochód najechaną** została w Ostrowie na ul. Koszarowej 10-letnia Marja Szczepaniakówna. Z powodu złamania obojczyka i lewej nogi, ofiarę wypadku przewieziono do lecznicy w Ostrowie. W celu ustalenia przyczyny wypadku wdrożono dochodzenia. (k)

—* **Wóz z zbożem przewrócił się** w majętności Kamienica w powiecie tucholskim na Pomorzu. Wracało nim również 8 osób od pracy na polu. Sześć z nich doznało dość poważnych obrażeń, tak, że musiano zawezwać lekarza. (tt)

RADJO

Programy radjofoniczne

Sobota, dnia 7 września 1929 r.

Poznań (335 m) godz. **7.00** gimnastyka poranna; godz. **12.50** komunikaty P. W. K.; godz. **13.00** sygnał czasu — hejnał z wieży ratuszowej; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godz. **14.00** notodania giełdy pien.; godz. **14.15** komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. **16.30** gawęda reporterska — wygł. p. red. Winiewicz; godz. **16.45** kurs wyższy języka angielskiego; godz. **17.05** odczyt z cyklu o dziennikarstwie; godz. **17.25** odczyt (transmisja z Warszawy); godz. **17.50** komunikaty P. W. K.; godz. **18.00** transmisja nabożeństwa z Ostrej Bramy w Wilnie; godz. **19.00** nadprogram; godz. **19.20** interludjum muzyczne w wykonaniu orkiestry bałałajek pod batutą p. Lefrasza; godz. **19.50** Ze świata kobiecego — wygł. p. Sabina Kazanowska; godz. **20.05** odczyt p. t. „Złe i dobre drogi wychowania fizycznego" — wygłosi prof. Oskar Zawrocki; godz. **20.30** koncert muzyki lekkiej — transmisja z Warszawy; godz. **22.00** sygnał czasu, komunikaty PAT; godz. **22.15** radjografja; godz. **22.45** radjokabaret gramofonowy; godz. **24.00—02.00** koncert firmy „Philips".

Warszawa (1395,7 m) godz. **12.05** koncert gramofonowy; godz. **13.00** komunikat meteorologiczny; godz. **15.40** komunikat gospodarczy; godz. **16.15** Kącik artystyczny L. S. G.; godz. **16.30** słuchowisko dla dzieci z Krakowa; godz. **17.25** „Przechadzki artystyczne po Warszawie" — wygł. dr. Marjan Henzel; godz. **18.00** nabożeństwo z Ostrej Bramy w Wilnie; godz. **19.25** komunikat rolniczy i meteorologiczny; godz. **20.05** „Polnische Wirtschaft" (Dział „Krajoznawstwo") — wygł. prof. Aleksander Janowski; godz. **20.30** koncert wieczorny. Muzyka lekka w wykonaniu orkiestry P. R., Ireny Karskiej (sopran), oraz Władysława Waltera (recytacje); godz. **22.00** komunikaty; godz. **22.45** muzyka lekka z „Oazy".

Katowice (416 m) godz. **16.30** transmisja z Krakowa. Audycja dla dzieci i młodzieży p. t. „Jak Jagusia sierotka na dwór króla Ćwioczka zawędrowała"; godz. **19.20** „Idzie żołnierz borem lasem". Obrazy bohaterstwa polskiego w Epopei Napoleońskiej — (z literatury polskiej fragmenty wybrane); godz. **22.00** komunikaty.

Niedziela, dnia 8 września 1929 r.

Poznań (335 m) godz. **8.30** uroczystość poświęcenia kamienia węgielnego Pomnika Serca Jezusowego w Poznaniu. Nabożeństwo celebrowane przez J. E. ks. Kardynała Prymasa Hlonda. (Transmisja z miejsca poświęcenia); godz. **11.00** obrady X Zjazdu Katolickiego (Transmisja z Auli U. P.); godz. **17.00** koncert gramofonowy; godz. **17.50** audycja dla dzieci w wyk. p. Zygm. Noskowskiego; godz. **18.20** biuletyn Stow. Młodzieży Polskiej p. t. „Nasze druhny w obozie"; godz. **18.35** odczyt p. t. „O różnych wynalazkach z ostatnich miesięcy"; godz. **19.00** koncert popołudniowy w wykonaniu ork. 36 p. p.; godz. **19.45** „Silva rerum"; godz. **20.05** nadprogram; godzina **20.30** transmisja koncertu wieczornego z Katowic; godz. **22.00** sygnał czasu — komunikaty sportowe; godz. **23.00** muzyka taneczna.

Warszawa (1395,7 m) g. **8.30** (transm. z Poznania); godz. **15.00** koncert gramofonowy; godzina **16.00, 16.20** i **16.40** wykłady rolnicze; godz. **17.00** koncert reprezentacyjnej orkiestry Pol. Państw. pod. dyr. Al. Sielskiego; godz. **18.35** „O różnych wynalazkach z ostatnich miesięcy"; godz. **19.25** „Z przeżyć i dziejów narodu"; godz. **20.05** Słuchowisko pogodne z Wilna; godz. **20.30** koncert popularny; godz. **22.00** komunikaty; godz. **22.45—23.45** muzyka taneczna.

SPORT

Hokej

Venetia (Ostrów) — Lechja. Ciekawy ten mecz odbędzie się w niedzielę o godz. 10.30 na boisku HCP. Obie drużyny znajdują się w doskonałej formie, to też zawody zapowiadają się bardzo interesująco.

Lekka atletyka

Sokole okręgowe zawody kościuszkowskie odbędą się na boisku „Sokoła w dniach 7, popołudniu o godzinie 17, oraz 8 o godz. 8.30 rano. Wpłynęło 150 zgłoszeń, co świadczy o popularności zawodów temwięcej, że dano możność wspólnej rywalizacji nietylko starym zawodnikom, ale i generacji młodszej. Ponadto staną na bieżni senjorzy w dwóch klasach: od lat 30 — 40 i ponad lat 40.

Piłka nożna

Cracovia — Warta. Najciekawsze spotkanie ligowe bieżącego sezonu odbędzie się w niedzielę o godz. 16. Obie drużyny stają do gry w najlepszych składach, to też przebieg zawodów zapowiada się bardzo interesująco, ze względu na równość sił. Celem uniknięcia natłoku przy wejściu zaleca się zaopatrzyć w bilety w przedsprzedaży w firmie Camera oraz w sekretarjacie Klubu przy Al. Marcinkowskiego 26, codziennie od godz. 10 do 12 i od 15 do 19 a w niedzielę od godz. 10 do 12.

Pływanie

Zawody wewnętrzne AZS -- sekcji pływackiej, połączone ze spotkaniem międzyklubowem AZS — Warta odbędą się w niedzielę na pływalni POZP przy Drodze Dębińskiej. Zawody rozpoczynają się o godz. 15.30

Tennis

Spotkanie finałowe o mistrzostwo drużynowe Polski pomiędzy AZS poznańskim a ŁKLT przesunięte zostało na 22 września. Miejsce spotkania jak i skład drużyn pozostają bez zmiany. Zawody rozegrane zostaną w Warszawie na kortach Warsz. LT Klubu.

Wioślarstwo

W. K. Wioślarek organizuje w niedzielę 15 września pierwsze w Polsce wielkie międzynarodowe regaty kobiece w Warszawie. Obecnie organizatorzy regat otrzymali zgłoszenie reprezentacyjnej osady osady czwórki ze sternikiem z Anglji. Osada angielska przybędzie do Warszawy w składzie: Linton, Emmett, Lorell,Boddington i sternik Heath. Oprócz tego p. Boddington weźmie udział w biegu jedynek. (Pat)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Braterstwo, Wilda.** Zebranie odbędzie się dnia 7 bm. o godz. 19 w sali p. Grotowskiego, przy Dolnej Wildzie 71.

— **Tow. Oświatowo-Sportowe „Wawel"** w Poznaniu urządza dnia 7 bm zabawę taneczną w sali p. Bayerowej przy pl. Bernardyńskim. Początek o godz. 20. O liczny udział członków jak i gości uprasza Zarząd.

— **Polski Związek Przykrawaczy Krawieckich.** Zebranie odbędzie się w sobotę dnia 7 bm. o godz. 20 w lokalu p. Młodożyńskiego, Wielkie Garbary 41.

— **Tow. Obywateli Polaków z Obczyzny.** Zebranie w sobotę 7 bm. o godz. 20 u p. Jarockiego, Masztalarska 8.

— **Tow. Marynarzy Rezerwy.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 7 bm. o godz. 20 w dużej sali Królowej Jadwigi, Aleje Marcinkowskiego 1.

— **Tow. gimn. „Sokół" Winiary-Sołacz.** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, 7 bm. o godz. 19.

— **Tow. Hodowców Gołębi Pocztowych „Dobry Lot"** urządza w dniu 8 bm. o godzinie 13 wycieczkę do ogrodu na Miasteczku (p. Bohna).

— **Sekcja Wioślarska 4 Kadry Morskiej im. Marsz. Focha.** Zebranie odbędzie się dnia 8 bm. o godz. 11 w lokalu p. Jarockiego.

— **„Canaria",** Tow. Hodowli Kanarków i Ochr. Ptaków Leśnych w Poznaniu. Zebranie plenarne w niedzielę, dnia 8. bm. o godz. 10-tej przed południem, w lokalu p. Jarockiego, ul. Masztalarska. Przybycie wszystkich członków pożądane.

— **Baczność Sokolice, Wilda.** Bierzemy gremjalny udział w uroczystości 30-lecia gniazda męskiego Wilda. Zbiórka wszystkich druhen o ile możności umundurowanych, dnia 8 bm. o godz. 8 w lokalu druhny Zawadkowej przy Górnej Wildzie nr. 75.

—**Tow. Przemysłowców św. Łazarz** bierze gremjalnie udział w Wszechpolskiem Zjeździe Rzemiosła. Punkt zborny o godzinie 7,30 Rynek Łazarski.

— **Sodalicja Pań Konfekcyjnych.** Z powodu gremjalnego udziału Sodalicji w nabożeństwie X. Zjazdu Katolickiego w Poznaniu, w niedzielę dnia 8 bm. o godz. 8,30 pomiędzy Zamkiem a Uniwersytetem, wypada nabożeństwo sodalicyjne.

— **Stow. Polskiej Młodzieży Katolickiej p. w. św. Kazimierza, Jeżyce** urządza dnia 8 b. m. wycieczkę autobusową do Chodzieży i Ujścia. Odjazd z Rynku Jeżyckiego o godz. 6 rano bez względu na pogodę.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na chleb św. Antoniego: Halina Szafranówna 5 zł; razem z poprzednio pokwitowanemi 117 zł.

Na pomnik Serca Jezusowego: Halinka Szafranówna z podziękowaniem za uzyskane zdrowie z prośbą o dalsze błogosławieństwo 10 zł; St. Nowakowski z prośbą o zdrowie i błogosławieństwo dl arodziny 4 zł; Marylka Dłużewska, Międzychód 5 zł; Zofja Żuromska Szamotuły z podziękowaniem za otrzymane łaski, z prośbą o dalsze błogosławieństwo 20 zł; N. N. 10 zł; razem z poprzednio pokwitowanemi 649,50 zł.

TEATRY

—* **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w piątek, „Madame Pompadour", W sobotę 7. b. m. „Halka" z pp. Marynowiczówną, Majem, Perkowiczem i Zatheyem; kapelmistrz p. Leszczyński. W niedzielę, 8. bm. pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego opera Moniuszki „Hrabina". W poniedziałek 9 bm. „Zemsta nietoperza".

Premjera baletu Różyckiego p. t. „Pan Twardowski" odbędzie się we środę, dnia 11 bm. Tańce układu baletmistrza Statkiewicza. Udział bierze cały zespół baletowy z pp. Jedyńską, Grabińską, Maślankiewicz, Sienkiewicz, Włodarczyk, Statkiewiczem, Chrzanowskim, Henryckim i Sawickim na czele. Przy pulpicie dyr. Wojciechowski. Cała nowa wystawa art. mal. St. Jarockiego.

—* **Z Teatru Polskiego.** Dziś, po raz ostatni wesoła krotochwila Wincentego Rapackiego „W czepku urodzony" na którą publiczność bawi się świetnie. Jutro i w dniach następnych wyborna krotochwila Adama Grzymały-Siedleckiego „Maman do wzięcia", która zdobyła rekordowe powodzenie i obchodzić będzie niebywały dotąd w Poznaniu jubileusz 100 przedstawień zrzędu. W próbach „Para nie para" Kaweckiego oraz stylowa komedja W. Bogusławskiego „Spazmy modne".

—* **Z Teatru Nowego.** Dziś występuje Teatr Nowy z premjerą znakomitej komedji St. Krzywoszewskiego p. t. „Panienka z dancingu", która, ostatnio grana w Warszawie, osiągnęła niebywały sukces.

Końcowe próby „Panienki z dancingu" odbyły się pod reżyserskiem kierownictwem dyrektora Teatru Narodowego p. Emila Chaberskiego, którego udało się pozyskać, korzystając z jego chwilowej bytności na P. W. K. Reżyserskie kierownictwo, występ znakomitego Fertnera oraz świetna obsada z p. H. Cieszkowską na czele dają rękojmię, że sztuka ulubionego pisarza stanie się nowym przebojem sezonu w Poznaniu.

Teatr „Rewja" na P. W. K.

Dziś i codziennie o godz. 19-ej min. 15, wielka rewja p. t. „Kulig". o godz. 22 min. 15 pełna humoru „Jazda na Wystawę". 120 osób na scenie — 800 kostjumów. Bilety wcześniej nabywać można w składzie cygar p. Zygarłowskiego, ul. Gwarna, narożnik ul. 27. Grudnia i w kasie teatralnej przy ul. Śniadeckich 12. dp 1586

Dzieci
Przechodnie
Właściciele pojazdów
Właściciele samochodów

kupcie sobie za 30 groszy numer 49-ty ilustrowanego tygodnika „Samochód"
(Poznań, św. Marcin 70)

Numer ten zawiera cenne wskazówki i przestrogi w słowie i rycinie dla ochronienia waszego życia i uniknięcia strat i nieszczęść.

Zygmunt Zawrocki artysta Opery, powrócił i rozpoczął lekcje śpiewu solowego. Metoda włoska. Poprawienie wadliwej emisji głosu. Przygotowanie do występów Operowych i estradowych. Dla nowowstępujących próba głosu od 2—3. Wały Zygmunta Augusta 1. zw 18 640

Teatr Wielki

DZIŚ — „Madame Pompadour", operetka Falla.
Sobota, 7. 9. „Halka", opera Moniuszki.
Niedziela, 8. 9. „Hrabina", opera Moniuszki.
Poniedziałek, 9. 9. „Zemsta Nietoperza" opera komiczna Straussa.
Początek o godzinie 20.

Teatr Polski

DZIŚ — „W czepku urodzony".
Sobota, 7. 9. „Maman do wzięcia".
Niedziela 8. 9. „Maman do wzięcia".
Poniedziałek, 9. 9. „Maman do wzięcia".
Początek o godzinie 20.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Panienka z dancingu" gościnny występ Antoniego Fertnera.
Sobota, 7. 9. „Panienka z dancingu", gościnny występ Antoniego Fertnera.
Niedziela, 8. 9. „Panieka z dancingu" gościnny występ Antoniego Fertnera.
Poniedziałek, 9. 9. „Panienka z dancingu", gościnny występ Antoniego Fertnera.
Początek o godzinie 20.

Teatr „Rewja" na P. W. K.

Dziś i codziennie o godz. 19,15 wielka rewja polska w 19 obrazach „Kulig" —
O godz. 22 arcywesoła rewja „Jazda na wystawę".
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia i w kasie teatralnej, ul. Śniadeckich 12. Na P. W. K., Dwór Huggera, Centr. Restauracja PWK.

KOMUNIKAT.

Ból w bokach i dołku podsercowym (gdzie schodzą się żebra). Pobolewania w wątrobie. Skłonność do obstrukcyj. Język obłożony. Gorycz i niesmak w ustach. Odbijanie. Wzdęcia i burczenie w kiszkach. Bóle i zawroty głowy. Podenerwowanie. Uryna ciemna i metna. Są to początkowe objawy choroby wątroby, wstępne objawy kamieni żółciowych. Podczas ataków: W dołku i wątrobie silny ból, który się rozchodzi ku stronie tylnej, w pasie, krzyżu i sięga aż pod łopatki. Wzdęcie brzucha rozsadzanie żeber, parcie na kiszkę stolcową. Niekiedy wymioty żółcią. Zimne poty. Niekiedy żółtaczka. Kuracja ziołami Cholekinaza uwalnia od tej ciężkiej dokuczliwej choroby. Zioła Cholekinaza są do nabycia we wszystkich aptekach w składach aptecznych. Przy kupnie żądać przepisu użycia (wedł. Dr. T. Niemojewskiego). Wyrób: Laboratorjum fizj.-chemiczne „Cholekinaza" Sp. z o. o. Warszawa, Nowy Świat 5. Generalna reprezentacja na Stany Zjedn. Ameryki Północ. i Kanadę „IMICO" Box 63. Stevens Point. Wis. U. S. A.
Pw 3971-62,311

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

NAUKA I ŻYCIE

PRACOWNIA PRZYRODNICZA NA PIĘKNEM PODKARPACIU

Truskawiec, 2 września.

Dla kultury polskiej stała się rzecz niemałej wagi. Poświęcono i otwarto regjonalne muzeum przyrodnicze w Truskawcu-Zdroju.

Cudny i leczniczo cudowny ten zakątek podgórski na pograniczu Karpat środkowych i wschodnich, usadowiony na glebie, kryjącej w swem wnętrzu olej skalny, ozokeryt rudy ołowiu, srebra i cynku, przytem zaś sól kamienną, kainit, siarkę i gips, posiada — rzecz jasna — i swoistą i przebogatą faunę i florę. Dla botaników i entomologów istny to raj, nie mówiąc już o geologach, mineralogach i „fauniarzach wyższych" (specjaliści z działu zwierząt kręgowych).

„Muzeum Truskawieckie im. Emmy Jaroszowej" znajduje się na Pomiarkach, t. j. tuż pod Truskawcem, na uroczej polanie, wyrzniętej w samem sercu podkarpackich borów. Kilka obszernych, jasnych will mieści załogę muzeum. Na czele jej stoi znakomity krakowski uczony dr. Jan Jarosz, profesor geologji na Uniwersytecie Jagiellońskim; w skład załogi wchodzą magistrowie filozofji: Zdzisław Stuglik i Jan i Marek Saganowie. Prawdziwi „ludzie leśni", uganiający się po całych nocach i dniach to za ćmami i sowami, to za motylami, wężami i wszelkimi innymi leśnymi włóczęgami. Dom muzealny mieści cztery obszerne, wzorowo urządzone sale; oprócz nich pracownia i preparatornia. W willach sąsiednich masa miejsca na azyl dla naukowców, którzy zaczną ściągać tu z całej Polski.

Zaczątki muzeum pierwsze położył, przed wojną jeszcze, były dyrektor zdrojowiska, brat mój August Teodorowicz. Ale nieprzyrodnik, nieetnograf, a jedynie balneolog, nie umiał z tem sobie poradzić; zresztą wówczas jeszcze Truskawiec był w rękach żydowskich, nie było więc nadziei, aby muzeum mogło i miało dla kogo i na co się rozwijać.

Dopiero w r. 1927 prof. dr. Jan Jarosz, brat obecnego właściciela Truskawca, p. marszałka powiatu Rajmunda Jarosza, zwrócił uwagę na konieczność stworzenia tu placówki naukowej. Zapoczątkowano pięknym zbiorem mineralogicznym, sprowadzono „załogę", rozpoczęto pracę, aż nazbierano tyle cennych okazów, że z początkiem sierpnia r. b. poczęto je już rozlokowywać w przygotowanych zawczasu szafach w właściwym budynku muzealnym.

Muzeum poświęcił 17 sierpnia r. b. dziekan pow. drohobyckiego ks. dr. Kotula. Po przecięciu przez marszałka Jarosza wstęgi weszli do wnętrza muzeum liczni zaproszeni goście, wśród nich z ludzi nauki rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. dr. Hoyer, prof. warszawskiej Politechniki dr. Boguski, dyrektor gimnazjum państwowego w Wągrowcu Schlingler i w. in. Nie chciało się wierzyć, że to wszystko z najbliższych okolic Truskawca, że to wszystko zebrano w ciągu niespełna 2 lat a ustawiono, czyli jak się mówi fachowo „zmontowano" w ciągu 2 tygodni. Obok prof. Jarosza wielce się w tem zasłużyli pp.: dr. Premik, geolog, docent Uniw. Jag., dr. Fudakowski, entomolog, docent Uniw. Jag. i dr. Panow, geolog, docent Uniw. Jag. Fundusze na Muzeum Truskawieckie szły i idą tylko z prywatnej szkatuły p. marszałka Jarosza, propagandę idei i jej kierownictwo — z gorącego serca i najlepszej woli syna jego dr. Romana Jarosza.

Leśni ludzie, pp. Stuglik i Saganowie, pozostają przy swych warsztatach przez rok cały, a każdych wakacyj przybywać tu będą specjaliści, segregując i oznaczając zebrany materjał. Za parę lat zaczną żjeżdżać tu uczeni z zagranicy, by badać systematycznie złożoną monografję przyrodniczą zagłębia Borysławskiego, najciekawszego bodaj w Europie. Ileżby takich dzieł światłą i zacną wolą jednostek w Polsce stworzyćby można!

Feliks Teodorowicz.

KSIĄŻKI NADESŁANE

Stefan Łaganowski: „Geografja". Część wstępna. Krajoznawstwo. Dla 4-go oddziału szkoły powszechnej i 1-ej klasy gimnazjum. Warszawa. 1929. Wyd. M. Arct.

FESTIVAL SZEKSPIROWSKI NAD AVONEM

Londyn, 3 września.

Tyle razy już opisywano pamiątki szekspirowskie w Stratfordzie nad Avonem a ostatecznie tak mało jest tych pamiątek i tak słaby ich związek z twórczością Szekspira, że nie powiem ani słowa na ten temat. Prawda, że sam moment przybycia do cichego miasteczka, posiadającego całe mnóstwo domków elżbietańskich, wytwarza nastrój. Ale wnet budzi się krytycyzm. Wszakże między temi budowami, których cechę charakterystyczną stanowią pionowe lub ukośne belki sękowe na zewnętrznej stronie ścian, ogromna większość została tak wystylizowaną w XVIII i XIX wieku... Zresztą muszą zepsuć nastrój tłumy amerykańskich „bardolatrów". Z pewnością są między nimi prawdziwi znawcy i miłośnicy Szekspira, ale dziewięć dziesiątych przywiódł tu snobizm. Bytność w Stratfordzie stanowi obowiązek, jak wszelkie inne obowiązki, i ci ludzie go spełniają, aby móc z czystem sumieniem mówić, że byli. A ludność miasta z tego żyje i kalkuluje ceny pod tym kątem widzenia.

Anglicy wogóle nie bardzo kochają swych współbraci z za oceanu, zresztą dobrze sobie zdają sprawę z tego, co ci goście myślą, patrząc na ich zabytki. Wszakże niedawno pewien Jankes napisał do dziekana Westminsteru list z propozycją kupna jednego z witraży w sławnem opactwie... Więc Anglicy mszczą się rachuneczkami: chcesz pożerać wzrokiem i w myśli przenosić to czy tamto do Chicago, Bostonu, czy Milwaukee, to płać. I strafordzki hotel pod Czerwonym Koniem, jeden z jakich pięćdziesięciu tamtejszych, nie jest wyjątkiem. Coś się we mnie buntuje. Dlaczego Polak ma płacić za Amerykanów? Ale trudno. Spuśćmy na to zasłonę i nie pójmy serca jadem wspomnień.

Jak więc powiedziałem — ani słowa o pamiątkach. Przedmiotem niniejszego artykułu będzie przedstawienie „Ryszarda II" należące do dorocznego festivalu szekspirowskiego.

Obejrzawszy to i owo, zaczynamy szukać teatru. Zadanie okazuje się niełatwem. Dawny gmach spłonął i, zanim powstanie nowy, Melpomena znajduje przytułek w jakiemś kinie. Błądzimy i pytamy się. Jakiś pijaczyna — jest to sobota wieczór — rzuca za nami wzgardliwe „Bloody foreigners", ale na ogół ludzie są grzeczni, wyjaśniają i wskazują, to też wnet przybywamy do celu naszej wędrówki. Przedstawienie zaczęło się przed kwadransem, ale wstęp na salę każdej chwili dozwolony. Właśnie Ryszard przerwał pojedynek sądowy między Bolingbrokiem a Norfolkiem i skazuje obu na wygnanie. Brzmi dźwięcznie wiersz biały — zbyt często w młodocianych utworach Szekspira psuty rymami, — dobitna, klasyczna wymowa pozwala uchwycić każdy wyraz. Nieco zawiele patosu, ale zdaje się, że niepodobna grać inaczej. Niewątpliwie też tak grano za Elżbiety.

Trafiliśmy niezbyt szczęśliwie. Festival obejmuje „Hamleta", „Makbeta" i trzy czy cztery najlepsze komedje Szekspira, między które, jak Piłat w Credo, wlazła „Szkoła obmowy" Sheridana. Z tych wszystkich utworów najtrudniej chyba wydobyć dziś walory sceniczne z „Ryszarda II". Do połowy sztuki pełno szczęku broni, wyzwań, pogróżek i deklamacyj patrjotycznych, jak sławny ustęp, który wygłasza umierający Jan z Gamkwy na cześć Anglji, ziemskiego raju, „zabezpieczonego falami przed zawiścią mniej szczęśliwych ludów". Potem punkt ciężkości przenosi się na rolę nieszczęsnego króla, tracącego koronę i życie. Ryszard jest sangwinikiem, przerzucającym się błyskawicznie z jednego nastroju w drugi. Raz wiara w boskie pochodzenie godności monarszej dyktuje mu przeświadczenie, że zastępy aniołów zstąpią ku jego obronie; drugi raz zwątpienie każe mu marzyć o tem, aby sobie łzami grób wykopać w ziemi. Raz poddaje się Ryszard losowi i z lekką ironją oświadcza gotowość abdykacji, zanim jej zażądano; drugi raz wypada z cierpliwości i wybucha bezsilnym gniewem. Jak jego rola pod koniec tragedji przyćmiewa wszystkie inne, tak liryka bierze górę nad żywiołem dramatycznym. Stąd „Ryszard II" stoi lub pada dzięki jednemu artyście.

W tym wypadku artysta ten nie utrzymał się na wysokości zadania. Jerzy Hayes posiada wyborną i szlachetną dykcję, ale albo nie posiada temperamentu, niezbędnego w roli Ryszarda i zdolności gwałtownego przerzucania się z jednej ostateczności w drugą, albo postawił sobie przed oczyma fałszywy w tym wypadku ideał koturnowego spokoju, albo wreszcie postanowił trzymać się zasady, sformuowanej niegdyś w Krakowie przez Sobiesława; „przecież to i tak nie naprawdę". Dość, że liryka wychodzi blado, wychylenia uczuciowego wahadła są zbyt nieznaczne.

System dekoracyjny przyjęto dobry. Opiera się on na kompromisie między obyczajami elżbietańskiemi — t. j. absolutnym prawie brakiem dekoracyj — a realistycznemi metodami z początków XX w. Jest to tradycja Gordona Craiga. Boki sceny i część głębi zajmują kolorowe, ale ciemne zasłony, ale między niemi mieści się zawsze płótno, zaznaczające kilku dobrze dobranemi szczegółami miejsce akcji. Natomiast reszta roboty reżyserskiej świadczy o nieudolności. Jedna ze scen rozgrywa się w parlamencie. Przygrywką do detronizacji Ryszarda jest tu rodzaj śledztwa, wnikającego w największą zbrodnię jego rządów, w zamordowanie za wiedzą monarszą jego stryja, księcia Gloncester. Między innemi przesłuchują jednego z zauszników Ryszarda, Bagota. Jest on najwidoczniej więźniem — tymczasem w teatrze stratfordzkim stoi pośród lordów, jak równy wśród równych. Następnie oskarżony o współudział ks. Aumerle odwołuje się do sądu Bożego i kilku z obecnych rzuca rękawice na znak gotowości do pojedynku. Niefortunny reżyser w pogoni za doraźnym efektem, kazał im dobywać mieczów, co w Izbie Lordów i w obecności dwóch królów, zdetronizowanego i uzurpatora jest nie do pomyślenia, gdyż było przekroczeniem, pociągającem za sobą natychmiastowy wyrok śmierci. Wreszcie i określenia źle wypadły. Bardzo trafnie opuszczono w akcje ostatnim parę scen, przedstawiających sprzysiężenie na nowego króla. Jest to epizod zbyteczny, nadto zawiera ustępy słabe, może wzięte przez Szekspira żywcem z jakiegoś dawniejszego dramatu. Ale przez dziwny brak konsekwencji pozostawiono mowę, w której Henryk IV wydaje wyroki na sprzysiężonych...

Widziałem dużo przedstawień szekspirowskich i nie pomijam żadnej sposobności ich studjowania. Otóż coraz bardziej utrwala się w mym umyśle zdanie, że w Polsce i w Niemczech lepiej grają Szekspira, niż w Anglji. Co do „Ryszarda II" to przypominam sobie z r. 1915 wyborne przedstawienie w Burgteatrze. Nie było tam podobnych usterek, a rolę tytułową grał Harry Walden, fenomenalny artysta, który z kabaretu przeszedł na scenę i zadziwił Wiedeń jako tragik. Liryczne wylewy Ryszarda wychodziły w jego wykonaniu tak świetnie, że zapomniało się poprostu o ichc niedramaty5czności.

Dr. Władysław Tarnawski.

Nowy sezon Teatru Szkolnego na P. W. K. W tych dniach rozpoczyna Teatr Szkolny na P. W. K. drugi okres swej działalności. Przerwę wakacyjną wyzyskano na przeprowadzenie ulepszeń technicznych sceny, wyposażonej obecnie obficiej w światło, wzbogaconej nową kurtyną i dekoracjami. Na inaugurację sezonu daje Teatr Szkolny „Wieczornicę Kaszubską", poczem idą kolejno „Wiesław" Brodzińskiego, regjonalna sztuka śląska pt. „Nawrócony", „Antygona" Sofoklesa, „Wesele Śląskie", „Wieczornica góralska" itd. Z końcem września przeistacza się Teatr Szkolny na P. W. K. w stały „Teatr Szkolny Okręgu Szkolnego Poznańskiego", aby pracować nadal nad szerzeniem zamiłowań artystycznych i pogłębieniem kultury narodowej młodzieży. Kilka najlepszych poezyj Teatru Szkolnego na P. W. K. pojawi się w listopadzie br. na jednej ze scen Warszawy, dokąd, na zaproszenie Ministra W. R. i O. P., zjedzie nasz Teatr Szkolny, aby popisać się swym dorobkiem.

„Nowy teatr premjer". Ze Lwowa piszą nam: Pod taką nazwą zakłada artysta dramatyczny p. Frączkowski zespół, który ma objeżdżać Polskę z „Wielkim kramem" Bernarda Shava. Trupę mają stanowić między innemi pp. Mazarekówna, Kunina, oczywiście sam inicjator itd. Króla ma grywać p. Junosza-Stępowski, który kreował go w Warszawie. (tt)

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Echa międzynarodowego zjazdu książki. We Włoszech odbył się, jak już donosiliśmy pokrótce, pierwszy międzynarodowy kongres bibljoteczny i bibljograficzny. Rozpoczął on się w Rzymie a po kilku dniach obrad wędrował z jednego miasta do drugiego, do Neapolu, Florencji, Bolonji, Modeny, aby pod koniec czerwca zakończyć swe zebrania w Wenecji. Zebrało się około 500 uczestników z różnych krajów, wygłoszono około 140 referatów, zorganizowano szereg specjalnych wystaw niezwykle ciekawych i pouczających. Zainteresowanie samemi obradami kongresu było naogół słabe przedewszystkiem ze względu na upalną porę niesprzyjającą referatom i dyskusjom. Większą wartość miały wystawy o charakterze prawie wyłącznie włoskim. W samym Rzymie urządzono aż trzy takie wystawy (wystawa techniki i organizacji bibljotek, wystawa nowoczesnej książki włoskiej, wystawa retrospektywna książki włoskiej). Tylko wystawa organizacji i technicznych urządzeń miała charakter międzynarodowy i była niezwykle ciekawą choć bardzo różnie przez poszczególne kraje pojętą. Techniką górowały ponad wszystkiemi bibljoteki Stanów Zjednoczonych, w dziale bibljotek ludowych zwracała uwagę Danja, bardzo poważnie przedstawiał się dział niemiecki. Natomiast bibljoteki włoskie, mimo olbrzymich bogactw, stoją pod względem urządzeń technicznych na dalszym planie. Dział polski przedstawiał się skromnie, choć znawca mógł się odrazu zorjentować w poważnych naszych wysiłkach i wydawnictwach w dziedzinie bibljografji i kultu książki. W dziale bibljografji mogliśmy wszystkim zaimponować naszą monumentalną, Bibljografję Polską Estreichera. Delegacja polska licząca około 30 osób z dyr. Ruczkowskim i Kunzem na czele przedstawiała się bardzo poważnie. (P)

OCHRONA ZABYTKÓW

Obrazy Rafaela i Rembrandta w Kurzej Stopce. Z Krakowa piszą nam: Komnaty w tej części Zamku Wawelskiego, którą, podczas swych pobytów w Krakowie, zamieszkuje Prezydent, mieszczą cały szereg ciekawych zabytków sztuki. M. in. w Kurzej Stopce i przyległej salce rozwieszone są na ścianach, obitych zielonkawym i fioletowym brokatem, cenne obrazy szkoły angielskiej, holenderskiej i niemieckiej. Ozdobą tej kolekcji są dwa obrazy: Rafaela — popiersie kardynała w purpurowej szacie — i Rembrandta — wnętrze świątyni z kapłanem pogrążonym w modlitwie (obraz ten sztychował Norblin). Wśród mebli ustawionych w tych komnatach widzimy ciekawy starodawny kryty skórą stołek z klasztoru w Bielanach pod Warszawą, biureczko z 18-go wieku, wykładane kością słoniową, komplet mebli (kanapa, 4 fotele i stół) z początku 19-go wieku i inne. (tk)

KRAJOZNAWSTWO

Dworzec Tatrzański. Z Zakopanego piszą nam: W czosie odbywających się tutaj różnych międzynarodowych zawodów, zjazdów itd. daje się szczególnie odczuwać brak reprezentacyjnego domu zdrojowego. Na posiedzeniu Związku polskich Tow. turystycznych rozważano budowę wielkiego domu zdrojowego, któryby połączył w sobie reprezentacyjny hotel, biura Tow. turystycznych, hale zbiorowe dla wycieczek szkolnych itd. Budowa takiego gmachu byłaby narazie trudna do sfinansowania, postanowiono więc rozbudować dworzec Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego tak, by mógł on służyć również do reprezentacji. (tr)

MUZYKA

Hejnał krakowski hymnem amerykańskim. Piszą nam z Krakowa: Nasz przecudny hejnał marjacki który budzi przez radjo podziw całego świata doczekał się niezwykłej roli. Oto gimnazjum żeńskie w Vassar pod Nowym Jorkiem zrobiło z niego swój hymn urzędowy i hejnał jest tam wykonywany trzy razy dziennie. Popularność tę zawdzięcza nasza prastara melodja książce p. prof. E. P. Kellyego, Amerykanina, który bawił w Krakowie przez czas jakiś, a zachwycony jego pięknością i tradycjami, napisał na tle życia krakowskiego dawnych wieków powieść p. t.: „Trębacz krakowski" („The Trumpeter of Krakow"), która zyskała ogromną poczytność i dotarła do bibljotek młodzieży szkolnej. Uczenice z Vassar rozczytywały się w niej namiętnie i w końcu hejnał został ich szkolnym hymnem. (ko)

PISMA NADESŁANE

„Nowiny Społeczno - Lekarskie". Organ Związku Lekarzy Państwa Polskiego. Nr. 17. Treść: Z życia Związku Lekarzy Państwa Polskiego — St. Czerwiński, Prokur. Sądu Najw.: „Zabiegi lekarskie a odpowiedzialność karna lekarzy. — Wolna trybuna. — Dr. H. Le Brun: „Bank lekarzy. — Sprawozdanie z działalności Izby Lekarskiej Wileńsko - Nowogrodzkiej. — Medycyna społeczna zagranica. — Kronika.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Co o planie Younga wiedzieć należy

Zagadnienie odszkodowań wojennych, rozstrząsane od lat dziesięciu na niezliczonej ilości konferencyj międzynarodowych, koniec końców skomplikowało się do tego stopnia, że zwykły czytelnik zatracił zupełnie orjentację w tej tak ważnej dziedzinie „likwidacji wojny". Wobec zakończenia konferencji haskiej, postarajmy się to w kilku zdaniach zobrazować, jak dalece świat się uporał z niemieckiemi zobowiązaniami odszkodowawczemi.

Traktat wersalski nie zawiera ogólnej sumy odszkodowań, którą zapłacić winny Niemcy. Powiedziano w nim, że Niemcy jako uznane za winne wywołania wojny światowej zobowiązane są do wyrównania szkód wojennych, zaś suma odszkodowań miała być ustalona przez specjalne postępowania z udziałem Niemiec — najpóźniej do dn. 1 maja 1921 roku. W rzeczywistości na ustalenie jej czekano osiem lat dłużej.

Pacyfikacja świata wymagała oddawna ostatecznego załatwienia sprawy odszkodowań wojennych. Dlatego to na zgromadzeniu Ligi Narodów, rok temu w Genewie, przedstawiciele sześciu głównie zainteresowanych państw, w tem Niemiec, powołali do życia komisję rzeczoznawców, złożoną z finansistów tychże 6 państw i Stanów Zjednoczonych celem „zupełnego i ostatecznego uregulowania zagadnienia odszkodowań". Komisja prace swe ukończyła 7 czerwca r. b. Owoc jej prac został nazwany od nazwiska przewodniczącego komisji — „planem Younga". Plan ten, zawierający projekt ostatecznego uregulowania sprawy odszkodowań, został przedstawiony na konferencji haskiej zainteresowanym państwom do aprobaty, którą po dłuższych walkach wreszcie też uzyskał. A więc sprawa odszkodowań jest załatwiona. Jak przedstawiają się zobowiązania Niemiec w świetle planu Younga?

1) Do r. 1966-go Niemcy będą musiały spłacić 37 rat rocznych (czyli t. zw. anuitetów) przeciętnie po 1.988, 8 miljonów marek. Od r. 1966 do r. 1988 Rzesza będzie zmuszona płacić przeciętnie po 1,5—1,7 miljarda marek — **tak, iż ostatecznie obowiązki Niemiec kończą się w r. 1988, t. j. w tym roku, w którym zakończą się międzysojusznicze zobowiązania wojenne, jak np. francusko - angielskie.**

2) Plan Younga dzieli każdy anuitet na dwie części: bezwarunkową i warunkową. Podział anuitetu na dwie powyższe części oznacza ustępstwo na rzecz Niemiec; niemniej rzeczoznawcy aljanccy b. silnie podkreślili swe przekonanie, że Rzesza będzie mogła płacić przez cały czas pełne raty. Bezwarunkowa część anuitetu wynosi 660 miljonów marek, płatnych w ratach miesięcznych w walucie obcej. Co do części warunkowej Niemcom wolno, za 90-cio dniowem uprzedzeniem, zawiesić wypłatę owego warunkowego odcinka anuitetu, lecz nie dłużej, jak na przeciąg 2 lat.

3) Stronę techniczną odszkodowań, jak sprawę przelewu (transferu) anuitetów powierzył plan Younga „Bankowi Rozrachunków Międzynarodowych", przy którym istnieć będzie komitet doradczy, składający się z 7-miu przedstawicieli banków emisyjnych wielkich mocarstw i 4 członków kooptowanych. Ma on opinjować, czy w danym razie Niemcy istotnie były zmuszone zawiesić wypłatę warunkowego odcinka anuitetu.

4) Źródła, skąd w Niemczech winny być czerpane sumy na anuitety są dwa: budżet Rzeszy i kolonje niemieckie, przyczem z góry zakreślono wysokość świadczeń „kolejowych": 660 miljonów rocznie w ciągu pierwszych lat 37-miu.

Oto, w kilku zdaniach, jak przedstawia się rachunek, nad którego ułożeniem biedził się świat cały prawie, przez dziesięć lat. Czy Niemcy będą się biedzić z uregulowaniem tego rachunku w ciągu lat 59-ciu?

Krótkie informacje gospodarcze

— Produkcja żelaza w Czechosłowacji w lipcu zmniejszyła się o 6.000 tonn, zaś stali surowej o 500 tonn. Przyczyna zmniejszenia tej urodukcji tłumaczy się zwolnieniem tempaprac budowlanych.

— **Z dniem 1 października br.** wchodzi w życie nowa taryfa towarowa na przewóz węgla. Zgodnie z nią opłata za przewóz węgla bezwzględu na odległość ponad 500 klm będzie wynsiła tyle, ile kosztuje przewóz za 500 klm.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Bilans Banku Polskiego.** Bilans Banku Polskiego za trzecią dekadę sierpnia rb. wykazuje zapas złota 650 milj. 648 tys. zł. t. j. o 14 milj. 356 tys. więcej„ niż w poprzedniej dekadzie. Pieniądze i należności zagraniczne, zaliczone do pokrycia, wzrosły o 2. milj. 239 tys. zł.do sumy 441 milj. 63 tys. zł. Pieniądzie i należności zagraniczne, niezaliczone do pokrycia zwiększyły się o 992 tys. zł. do sumy 83 milj. 613 tys. zł. Portfel wekslowy wykazuje wzrost o 29 milj. 433 tys. zł. do sumy 716 milj. 245 tys. zł.; natomiast pożyczki zastawowe zmniejszyły się o 330 tys. zł. (79 milj. 381 tys. zł.) Pozycja „inne aktywa" wzrosła w ubiegłej dekadzie o blisko 14 milj. i wynosi 139 milj. 823 tys. zł. Natychmiast płatne zobowiązania zmniejszyły się o 66 milj. 735 tys. zł. (413 milj. 459 tys. zł.), podczas gdy obieg biletów bankowych zwiększył się o 123 milj. 127 tys. zł. Stosunek procentowy pokrycia obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku wyłącznie złotem wynosi 36,70 proc. (6,70 proc. ponad pokrycie statutowe), zaś pokrycie kruszcowowalutowe 61.69 proc. (21.69 proc. ponad pokrycie statutowe); natomiast pokrycie złotem samego tylko obiegu biletów bankowych wynosi 47.86 proc.

(k) **Znakowanie bekonów.** Mimo, że w myśl postanowień § 35 rozporządzenia ministra rolnictwa z dnia 29 stycznia 1929 r. (Dz. P. R. P. n. 32 poz. 305) każda połowa sztuki świń poddanych ubojowi winna być zaopatrzona przynajmniej w 7 odbitek pieczęci, stwierdzających zdatność mięsa do spożycia, ministerstwo rolnictwa na skutek podania Polskiego Związku Bekonowego zarządzeniem z dnia 14 sierpnia r. b. nr. 1326 — W. III zezwoliło na znakowanie bekonów, przeznaczonych do Anglji, tylko jedną lub dwiema odbitkami pieczęci, stosownie do żądania danego eksportera, gdyż importerzy angielscy nie chętnie przyjmują bekony zaopatrzone w większą ilość odbitek pieczęci, co wpływa ujemnie na wysokość cen osiąganych za towar polski.

(k) **Z działalności Huty Pokoju.** Spółka Akcyjna Huta Pokoju zakończyła wykonanie programu, dotyczącego rozbudowy swoich stalowni. Obecnie Huta może produkować 150.000 tonn z produkcji 5 pieców Siemensa. W niedługim czasie ukończony będzie jeszcze jeden piec 60-cio tonnowy. W zeszłym roku ukończony został jeden piec 100-tonnowy, tak że obecnie roczna produkcja Huty Pokoju wynosić może 300.000 tonn, nie licząc produkcji stali surowej Huty Baildona około 15.000 tonn. Tym sposobem towarzystwo wytworzyło sobie silne podstawy produkcji surowej stali dla dalszego przerobu w ramach koncernu.

IX TARGI WSCHODNIE

(T) **Zniżki na polskiej linji lotniczej „Lot" z okazji Targów Wschodnich.** Uznając doniosłe znaczenie ogólno-krajowe tegorocznych IX. Targów Wschodnich, wydał Zarząd Polskiej Linji Lotniczej „Lot" przepis, mocą którego wszystkie osoby zdążające na Targi Wschodnie lub stamtąd powracające, w czasie od 5 do 24 września br. korzystać mogą na Polskiej Linji Lotniczej z 25 proc. zniżki, od normalnej ceny biletu. Ułatwienie to przysługuje wszystkim podróżnym udającym się do Lwowa z okazji Targów Wschodnich nawet nie zaopatrzonym w karty wstępu na IX. Targi Wschodnie. Celowe to zarządzenie wywoła bez wątpienia znaczny wzrost frekwencji podróżnych na polskich linjach powietrznych, a dzięki temu przyczyni się do dalszej popularyzacji najpraktyczniejszego dzisiaj środka komunikacji, zwłaszcza wśród tych szerokich sfer, które wobec wyższych stawek komunikacji powietrznej zmuszone są kosztem drogiego czasu odmawiać sobie tego najwygodniejszego sposobu podróżowania.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dnia 6. 9. 1929.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

„Ceny orjentacyjne"
parytet Poznań

Żyto nowe suche zdatne do przemiału	25,00—26,00
Usposobienie słabsze.	
Pszenica nowa sucha zdat. do przemiału	38,00—40,00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemiałowy	25,00—26 00
Jęczmień browarowy	28,50—31,50
Usposobienie spokojne.	
Owies nowy	20,50—23,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia wł. workach według urzędowo ustalonego typu (70%)	39,00
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł. worka	60,00—64,00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	18 00—19,00
Otręby pszenne	20,50—21,50
Rzepak	69,00—72,00
Groch Victoria	58,00—66,00
Groch Folgera	48,00—53,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Uwagi: Jęczmień, pojawiający się na rynku w większości wypadkach nie odpowiada normom jęczmienia browarowego.

TARGOWICA MIEJSKA

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, dnia 6. 9. 1929.

Spędzono wołów 2 buhajów 8, krów 26, bydła 36 świń 173. cieląt 64, owiec 2, kóz —. prosiąt —. Razem zwierząt 275.

Z powodu małego spędu notowań nie przeprowadzono.

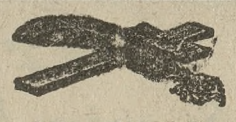

We środę, dnia 4 września r. b., o godz. 6,30 po poł., umarł nagle, opatrzony Olejami św., mój najdroższy nigdy niezapomniany mąż i najtroskliwszy ojciec, ś. p. zw 18 677/8

Stefan Kula

przeżywszy lat 53. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 7 b. m., o godz. 3,15 po południu, z kostnicy cmentarza w Górczynie.

W ciężkim smutku pogrążeni

żona z córeczką i rodzina.

Poznań, Ostrów - Kościelny.

W środę, dnia 4 września 1929 r., zmarł nagle, ś. p.

Stefan Kula

Zmarły pracował w Zakładzie naszym od szeregu lat. Poznaliśmy w Nim obowiązkowego i oddanego współpracownika, którego żegnamy z prawdziwym żalem.

Zarząd i personel Drukarni Polskiej S. A. w Poznaniu.

Dnia 5 września 1929 r., o godz. 12,45 w nocy zmarł, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, troskliwy teść i dziadek, nasz drogi szwagier, kuzyn i wuj, ś. p. zw 19 696

Nikodem Lisewski

przeżywszy lat 54. Pogrzeb drogiego nam Zmarłego odbędzie się w niedzielę, 8 b. m., o godz. 5,30, z zakładu św. Józefa.

Ciężko strapieni

żona, dzieci, synowa, wnuki i rodzina.

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci najdroższego męża i ojca naszego, ś. p. zw 18 684/5

Jana Paczkowskiego

odprawione zostaną za spokój Jego duszy

nabożeństwa żałobne

w Poznaniu, z wigiljami, w poniedziałek, dnia 9 września, o godz. 9,30, w kościele św. Marcina;

w Starołęce, we wtorek, dnia 10 września, o godz. 9, w kościele parafjalnym, o czem zawiadamiają

żona i dzieci.

W dniu 5. b. m., zasnął w Bogu, po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz drogi ojciec, szwagier, teść i dziadek, ś. p.

Teodor Krause

w 78 roku życia.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 8. b. m.. o godz. 5,30 z domu żałoby, Wielkie Garbary 46, o czem zawiadamia

w ciężkim smutku pogrążona

rodzina.

zw 18670/1

Dnia 5 września 1929 r., zmarł nagle radny miasta i członek Prezydjum Rady Miejskiej, ś. p.

Teodor Krause

Zmarły był długoletnim członkiem Rady Miejskiej i aż do zgonu z całą sumiennością służył miastu, biorąc czynny udział w pracach Rady Miejskiej, komisjach i deputacjach Rady i Magistratu. To też zgon Jego wywołał powszechny i serdeczny żal w korporacjach miejskich.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 8 września 1929, o godzinie 5,30 po południu z domu żałoby przy Wielkich Garbarach 46, na cmentarz Farny przy ulicy Bukowskiej. nw 3688/9

Cześć Jego pamięci!

Magistrat (—) Ratajski **Rada Miejska** (—) W. Hedinger

Dnia 5 września 1929 roku, zmarł w sędziwym wieku, przeżywszy lat 77, Senjor Rady Miejskiej stołecznego miasta Poznania, mistrz farbiarski, ś. p.

Teodor Krause

Zmarły był radnym naszego miasta przeszło lat 20, od roku 1908. Do roku 1918 był w Radzie Miejskiej członkiem ówczesnego Koła Polskiego, od roku 1919, już za polskich rządów, należał aż do zgonu do Koła Obywatelskiego.

Gorliwy w pełnieniu obowiązków, wiekiem i pracą w służbie publicznej dla dobra miasta doświadczony, serdeczny w osobistych stosunkach, pozostawia wśród towarzyszy pracy swojej pamięć po sobie najlepszą.

Żegnamy go z szczerym żalem, niech odpoczywa po żywocie pracowitym w spokoju zasłużonym.

Koło Obywatelskie Rady Miejskiej stoł. m. Poznania

Dr. Romuald Paczkowski, przewodniczący, Roman Leitgeber, sekretarz.

Pogrzeb odbędzie się z domu żałoby przy Wielkich Garbarach 46 w niedzielę, 8 września 1929, o godz. 17,30, na cmentarz Farny przy ulicy Bukowskiej. zw 18694/5

Dnia 5 września 1929 r., o godz. 11 przed poł., zasnęła w Bogu, opatrzona św. Sakramentami, ś. p. zw 18 686

z Kosmowskich

Marja Urbankowa

przeżywszy lat 65. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 8 b. m., z kostnicy cmentarza Górczyńskiego o godz. 17.

W ciężkim smutku pogrążeni

mąż z dziećmi i rodziną.

Poznań, Kanałowa 8.

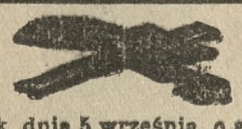

W czwartek, dnia 5 września, o godz. 10 wiecz., zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po krótkich cierpieniach, w 79 roku życia, nasz drogi mąż, ojciec, brat i wuj, ś. p. zw 18 674

Franciszek Michalski

były właściciel ziemski majętności Kupfermühle (Niemcy).

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 8 b. m., o godzinie 4 po poł., we Lwówku (Poznańskie).

Msza św. żałobna za spokój duszy Zmarłego nazajutrz o godz. 10 we Lwówku, o czem zawiadamia

ciężko strapiona

żona i syn.

Zębowo, dnia 6 września 1929 r.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Ś. p.

Teodor Krause

zasnął w Bogu w czwartek, dnia 5 września 1929 r.

W Zmarłym straciliśmy gorliwego członka, który przez długi szereg lat piastował prezesurę organizacji naszej. Jego zdolnościom organizacyjnym i zaletom osobistym zawdzięcza Towarzystwo nasze dzisiejszy rozrost. Stając na trumnę tak zasłużonego obywatela, żegnamy Go z prawdziwym żalem. zw 18 697/8

Oby ziemia polska, dla której poświęcił całe swoje życie, lekką mu była.

Towarzystwo Rękodzielników w Poznaniu.

†

Dnia 5 września 1929 r., o godz. 6,30, zasnął w Bogu, po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy syn, brat, szwagier i wujek, ś. p. zw 18 675

Antoni Adrych

w 22 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 8 b. m. o godz. 5 po poł., z kostnicy Szpitala Miejskiego na cmentarz parafjalny św. Małgorzaty.

W ciężkim smutku pogrążeni

rodzice i rodzeństwo.

†

Dnia 5 września 1929 r., zasnął w Bogu, po ciężkich cierpieniach, nasz najukochańszy i drogi syn, ś. p.

Józiu Haglauer

w 3 wiośnie życia. Pogrzeb odbędzie się 8 września, z kostnicy cmentarza garnizonowego, o godz. 14.

W ciężkim smutku pogrążeni

zw 18 693 **rodzice.**

Komitet Organizacyjny IX. Zjazdu Polskich Inżynierów Kolejowych

na tej drodze wyraża szczere podziękowanie prof. śpiewu **p. Potemskiemu** i Jego uczniom za solowe pienia kościelne podczas mszy św. w kościele Farnym 1. 9. 1929 r., w dniu otwarcia zjazdu i za uświetnienie swoim śpiewem uroczystości zjazdowej. zw 18 672

Komitet Zjazdu.

Wróciłem

Stanisław Hoffmann, *dentysta*

ul. Sew. Mielżyńskiego 5

Tel. 50-28 *(dawniej ul. 3. Maja)* *Tel. 50-28*

zw 18589

Wróciłem

Dr. Parczewski

chirurg

Poznań, ul. Mickiewicza 22.

nw 3588

Alwina Badurska, Piekary 8, I.

profesorka muzyki (gra fortepianowa i teorja).

Metodyka obecnej doby.

Honorarjum umiarkowane. Dla niezamożnych — ulgi. Zgłoszenia pomiędzy 12—2 i 6—7.

zw 18614

W INOWROCŁAWIU, jest zaraz do przejęcia

kancelarja adwokacka

Zgłoszenia przyjmuje: **Wł Różalska, Inowrocław, Król. Jadwigi 32, tel. 453.** zw 18690

Unieważniam weksle skradzione

1. Hecht i S-ka, Poznań, ul. Wielka, na dolarów 67,03, płatny 2. 2. 1930.
2. Adam Masłowski w Drogosław (pow. Raszków), zł 118,60, płatny 8. 10. 1929. zw 18 679
3. Aleksy Piergalski, Rogoźno (pow. Oborniki), zł 100,—, płatny 25. 10. 1929.

J. Degórski, Poznań, ul. Dąbrowskiego 88.

Koła samochodowe znaleziono. Na szosie Wieluń—Kępno znaleziono dwa koła samochodowe zapasowe — kompletne, które prawy właściciel może odebrać w Komendzie Policji w Wieluniu (Wojew. Łódzkie), po zapłaceniu kosztów ogłoszenia i kosztów przewozu do miejsca przechowywania

dw 1964

OBUWIE

Tylko do **wtorku, 10 b. m.** trwają moje

10 TANICH DNI 10

jeszcze czas skorzystać z okazji korzystnego zakupu.

J. ROZMARYNOWICZ

Magazyn Obuwia Pw 5188-36.171

Założony 1910 **POZNAN — Stary Rynek 93.** Założony 1910

Pw 5184-36 184

Jęczmień ozimy Friedrichswercki Berga

oryg. i I. odsiew uznany. Kilkakrotna zwycięska nagroda! Wysokie plony! dw 1992

Gospodarstwo Nasienne Majętność OBRA.

SIERPIEŃ i WRZESIEŃ

najodpowiedniejsze miesiące do zaopatrzenia się w **Futro**, kilkaset błamów i szlachetnych skór jak oposy — wydry — karakuły zakupione gotówkowo z pierwszych źródeł umożliwiają najniższą kalkulację i cała korzyść przypada li tylko w udziale Szanownym odbiorcom Pw 3267-30.60

Futro wykonane na miarę, spód oposin, kołnierz opos tasmański najlepsze poszycie trwałe i piękne, **cena zł 800.**

Futro gotowe ze składu prima czarne poszycie, spód **oryginalne** skunksy, kołnierz naturalna **wydra** tylko **zł 800.**

To są futra które każdy nosić może lat kilkanaście, spody na dziesiątki lat. Naturalnie mamy na składzie także futra w niższych gatunkach, sportowe oraz spacerowe czarne poszycie, czarny spód, kołnierz elektra seal, **cena tylko 175,— zł.** — Fachowe poszycia — przeróbki i modernizacja futer, wykonanie sumienne, ceny najniższe.

EDMUND RYCHTER - Poznań

ul. Fr. Ratajczaka 2, tel. 26-07, 54-25, 21-71, 54-15

ul. Wrocławska 14 i 15. — Przy ul. Wrocławskiej zważać dokładnie na imienna firmę.

Ładna willa

oddalona 5 minut od dworca kolei państwowej, 4 km. od miasta powiatowego, z dobrą komunikacją autobusową i kolejką, 7 pokoi, kuchnia, 12 mórg ziemi, dwa ogrody, zabudowania gospodarcze z ziemią, z powodu przeprowadzki, **natychmiast okazyjnie za gotówkę do sprzedania.** Łaskawe zgłoszenia uprasza się do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 18 607

Dwa ciężkie, mocne

KONIE

nadające się dla pp. spedytorów, zaraz na sprzedaż

STRANZ, Grobla 4.

zw 18662

Majątek

na południe od Poznania. Obszar 1 200 mórg **1-ej klasy pszennej ziemi,** drenowanej w kulturze, z pełnym inwentarzem, dobremi zabudowaniami i dworem, **do zamiany** na większy majątek ewtl. z dopłatą. Zgłoszenia zw 18 683

K. SWINARSKI — POZNAŃ, DZIAŁYŃSKICH 7

Telefon 53-28 — Rok założenia 1888.

Przedsiębiorstwo handlowe w Poznaniu poszukuje

dzielnych stenotypistek

władających językiem polskim i niemieckim. Szczegółowe oferty prosimy złożyć w eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 18 661

Która

fabryka obuwia da rzetelnej firmie towar w komis. Oferty Kurjer **zw 18664**

JUŻ WSZYSCY WIEDZĄ

ŻE NA

SEZON JESIENNY

KUPUJE SIĘ NAJKORZYSTNIEJ W FIRMIE EDMUND RYCHTER

płaszcze z podpinką — piękne ulstry — modne raglany welurowe — płaszcze i kurtki skórzane
Materjały z metra, krajowe i zagraniczne, najmodniejsze desenia pierwszorzędnej jakości.
Wykonanie na miarę pod kierownictwem rutynowanych sił fachowych, starannie i nie drogo.
Futra spacerowe i do wyjazdu - kożuchy szoferskie - spody, błamy, wydry, oposy, karakuły.

Fachowe poszycia futer

EDMUND RYCHTER, POZNAŃ, Fr. Ratajczaka 2

tel. 26-07 21-71 54-25 54-15 - tuż przy pl. Wolności -

ulica Wrocławska 14 i 15, przy ul. Wrocławskiej zważać na imienną firmę. zw 18641/2

Bracia JENIKE

FABRYKA DŹWIGÓW

Warszawa, Zarząd: Al. Jerozolimskie 20.

Dźwigniki ręczne, elektryczne, transmisyjne i hydrauliczne, Łańcuchy, Liny stalowe, Narożniki do muru, Listwy do stopni.

Dostawa ze składu.

Wszystkie nasze wciągi i łańcuchy próbujemy na własnej stacji doświadczalnej elektrohydraulicznej o zdolności 100 000 kg. mtr.

Wystawiamy na P. W. K.
Pawilon Przem. Metalowego
Stoisko nr. 34. nw 3450

MOTOCYKLE „PUCH"

model 220

Prawdziwy motocykl turowy, siła koni 4,5

poleca na dogodnych warunkach, długoterminowy kredyt.

CENY ZNACZNIE OBNIŻONE. **CENY ZNACZNIE OBNIŻONE.**

Gen. Reprezentacja:

TOWARZYSTWO BUDOWY i SPRZEDAŻY SAMOCHODÓW S. A.

(dawniej Austro-Daimler).

Centrala: Warszawa, ul. Wierzbowa 6.

Oddział w Poznaniu: ul. Dąbrowskiego 7.

Tel. 7558 — 7665. Pw 4620-34,179

OSTRZEŻENIE:
Chcąc nabyć proszki naszego wyrobu, należy przy kupnie akcentować i wyraźnie żądać oryginalnych proszków z „Kogutkiem" Gąseckiego, znanych od lat trzydziestu. Zwracajcie uwagę i odrzucajcie uporczywie polecane naśladownictwa w podobnem do naszego opakowania. nw 8975

Serwety i Narzuty

K. Kużaj
27 Grudnia 9

K.K.
P.

Pw 6329/80-0,6542 i 6559

Żylaki

Pasy brzuszne.

usuwa skutecznie **dobra pończocha gumowa.** Wielki wybór. Ceny niskie.

Centrala Sanitarna
T. Korytowski, Poznań,
Wodna 17. zw 18544

Pierwszorzędny, bardzo obszerny

skład kolonjalny i delikatesów

położony przy głównym Rynku, miasta powiatowego Środy, gdzie wyższe szkoły i t. p., **wydzierżawi właściciel, z powodu choroby,** na dłuższy czas. Przedsiębiorstwo obejmuje skład z dwoma wejściami, oknami wystawowemi (9,30 × 4,60 mtr), kantor, piwnice (wedle życzenia) i mniejsze mieszkanie, jest bardzo dobrze zaprowadzone, a zwłaszcza u właścicieli okolicznych majętności. Do objęcia znacznych zapasów potrzeba około 30 000 zł.
Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 18 632

Szatkownice do kapusty
Szkła do zapraw
Aparaty do zapraw
Meble ogrodowe
Wagi stołowe
Wanny do prania
Wanny do kąpania
Wózki dziecięce
Karnisze do okien
poleca korzystnie
JAN DEIERLING,
skład żelaza Poznań, ul. Szkolna 3.
Tel. 5-18 Tel. 35-43
Pw 5191-86,174

Do zasiewu jesiennego 1929

Żyto F. v. Lochowa - Petkus I. ods.
„ „Sturm" III., oryginał Weibulla
pszenica „Standard", oryg. „
„ „Jarl", oryginał Weibulla
„ W. Ks. Saski, oryg.
„ W. Ks. Saski, I. ods.

po cenie franko wagon Kotowiecko włącznie nowego jute-worka o pojemności 100 kg
żyto . . . . . 36.— zł
pszenica . . . . . 60.— zł

Handlarzom udzielimy rabatu. Odstawa nastąpi podług warunków sprzedaży z roku 1927.

Warunki zapłaty: Poprzednie złożenie należytości w Banku Polskim w Ostrowie Wlkp., zaliczenie kolejowe lub inkaso. dw 1618

Hodowla nasion LEKOW
T. z o. p.
Kotowiecko (Wlkp.)
Stacja kol.: Ociąż-Kotowiecko.

Dziennie otrzymujemy około 20 listów, adresowanych do Redakcji, Administracji i Dyrekcji z wnioskami o posady w naszym zakładzie. Uprzejmie zwracamy uwagę, że naszych 480 współpracowników zatrudniamy stale, i wolnych miejsc niema, bo każdy u nas zatrudniony szanuje i pilnuje swej posady. Długoletnich i wiernych współpracowników niewolno nam zwalniać, ażeby dla nowo zgłaszających się robić miejsce.

Ponieważ udzielanie odpowiedzi piśmiennych na liczne wnioski zbytnio obciąża nasz dział korespondencyjny, zmuszeni jesteśmy zmienić dotychczasowy sposób postępowania o tyle, że na wnioski o posadę, o ile nie zostaną uwzględnione, począwszy od dziś odpowiadać nie będziemy.

Wolne miejsca zgłaszamy w naszych wydawnictwach.

Drukarnia Polska S. A.
Wydawnictwa Kurjera Poznańskiego
Orędownika Wielkopolskiego
Wielkopolskiej Ilustracji
i Samochodu.

Pożyczki

50 — 100000

poszukuje większe przedsiębiorstwo. Łask. zgłosz. Kurjer **zw 18647**

Jabłek

mam ca. 60 centnarów stołowych, jesiennych i zimowych **na sprzedaż.** Spieszne zgłoszenia przyjmuje **Szczechowiak, Wronki, ul. Jadwigi 57. nw 3673**

Sprzedam z wpłatą ⅓ gotówką — resztę ⅔ na 2 lata spłaty:

6 nowych tokarń

szybkotnących pociągowych na prismowych łożach

o wymiarach zasadniczych:

3 sztuki tokarń

normalna odległość kłów do długości toczenia	2 500	m/m
wysokość kłów	250	„
wzniesienie kłów nad dnem wykroju . .	500	„
średnica toczenia w wykroju	1 000	„
waga 1 sztuki ca.	2 000	kg

3 sztuki tokarń

normalna odległość kłów do długości toczenia	1 500	m/m.
wysokość kłów	210	„
wzniesienie kłów nad dnem wykroju . .	420	„
średnica toczenia w wykroju	650	„
waga 1 sztuki ca.	1 350	kg

Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 18 673

DOM

kupię w większem mieście, ze składem, wpłacę 20 tys. — Zgłoszenia do Kurjera pod **zw 18665**

2 fotografów

młodszych lub starszych pomocników, główne wymaganie: fachowe retuszowanie kliszy. Posada stała z całkowitem utrzymaniem przy rodzinie. Reflektanci wyznania chrześcijańskiego zgłosić się mogą zaraz lub później do zakładu fotograficznego **A. Goralski, Chojnice.** zw 18689

Ekspedjentka

z długoletnią praktyką, z branży bławatów i konfekcji damskiej i męskiej, **potrzebna od 1. 10. 29. ewtl. 15. 10. 29. r.** Łask. zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem warunków. Mowa niemiecka pożądana. dw 1978

J. Schwartz, Zbąszyń, Senatorska 33.

Biegłej

BIURALISTKI

z kilkoletnią praktyką, pewną w polskim i niemieckim, **poszukuje większa firma w Poznaniu o ile możności zaraz.** Zgłoszenia z odpisem świadectw do ekspedycji Kurjera Pozn. pod zw 18 687

Do zasiewu jesiennego poleca:

Jęczmień ozimy Friedrichswercki Berga oryg. . . . . i I. Ods. uzn.
Żyto Petkus Lochowa . . . I. „ „
Pszenicę Hildebranda białą „B" I. „ „
Pszenicę „Edel Epp" Biehlera I. „ „

MAJĘTNOŚĆ OBRA
p. Golina, pow. Koźmin. dw 1991

Potrzebny zaraz lub 15. 9., młodszy, dzielny

ekspedjent - dekorator

Skład bławatów, konf. i galant. — M. Gliszczyński, Tczew Mickiewicza 10. zw 18 688

Książkowy

rutynowany, znający książkowość amerykańską, władający językiem polskim i niemieckim, potrzebny. Zgłoszenia pod zw 18 663 do eksp. Kurj. Pozn.

KUPIEC

z akadem. dyplomem, chrześcijanin, obywatel polski, biegły korespondent polsko-niemiecki, buchalter bilansista, ob znajmiony dokładnie z buchalterją, kalkulacją fabryczną, ustawami podatkowemi, posiada dużą rutynę w załatwianiu wszelkich spraw u władz państwowych i długoletnią praktykę w wielkim przemyśle, **poszukuje posady kierownika** większego przedsiębiorstwa przemysłowego, lub też uprzemysłowionego przedsiębiorstwa rolnego. Pierwszorzędne referencje. Zgłoszenia pod J. K. do firmy **„PAR", Katowice,** Poprzeczna 8. Pw 5179-71,239

Stenotypistka

pisząca biegle po polsku i niemiecku, znająca zasady książkowości potrzebna. Oferty piśmienne do **„Par", Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 36,165** Pw 5186-86, 6

Ogłoszenie.

1 przełożoną
2 siostry operacyjne
3 siostry oddziałowe

przyjmie Szpital Ginekologiczny Kasy Chorych m. Poznania od 15. września 1929 r. — Zgłoszenia do **lekarza naczelnego Szpitala, Wały Wazów nr. 4-5.** dw 1994

Gorzelany

(dobry fachowiec) — znający książkowość gospodarczą oraz sprawy sołeckie **od 1. 10. 1929 r. na stałą posadę poszukiwany.** Zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem referencyj uprasza się skierować do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 18 660

Uczeń wzgl. wolontarjusz

z odpowiedniem wykształceniem, podając życiorys — oraz

ekspedjent - dekorator

przesyłając odpisy świadectw, fotogr., z podaniem warunków zechcą się zgłosić **BAZAR — B. KNAST, PELPLIN — bławaty — konfekcja.** zw 18 681

Destylator

samodzielny obeznany z fabrykacją, z prowadzeniem ksiąg akcyzowych, nadający się również do odwiedzenia częściowo klienteli, z dobremi świadectwami i referencjami natychmiast potrzebny. Oferty proszę nadesłać z odpisami świadectw, fotografją i podaniem warunków do firmy:

Jan Długoński, Starogard, Pomorze, ul. Chojnicka 14.
dw 1988

Samochody

ciężarowe 1, 2, 4, 5 ton., najlepszych fabrykatów. sprzeda korzystnie ze składnicy

„KOMNA" Sp. z o. p. AUTOMOBILE
Poznań, ul. Dąbrowskiego 83-85
Tel. 77-67 i 54-78.
nw 3690

Skład strojarski

z urządzeniem i 3 pokojami z kuchnią, z meblami lub bez, w Gnieźnie w centrum miasta, **na sprzedaż.** — Zgłoszenia

Ganasińska
Gniezno, Rzeźnicka 4.
zw 18620

Skład

bławatów, konfekcji damskiej, męskiej, bielizny itd istniejący od lat 40, lokal bardzo obszerny, o 2 dużych oknach wystawowych, z kompletnem urządzeniem, wraz z 3 pokojowem mieszkaniem i kuchnią w najlepszem położeniu w rynku, w mieście powiatowem, gdzie gimnazjum, seminarjum nauczycielskie itd., pozatem miasto wysoce uprzemysłowione wydzierżawię zaraz lub od 1 października r. b. na korzystnych warunkach. Ze względu na bardzo dobre położenie nadaje się również na każdą inną branżę. — Zgłoszenia skierować: zp 18 555

Wyższa Szkoła Handlowa

w Królewcu w Pr. wschod.

rozpoczyna semestr szkolny 4 listopada 1929. Spis wykładów i porządków egzaminowych na egzaminy dyplomowane oraz zawodowe egzaminy kupieckie otrzymać można bezpłatnie w administracji. nw 3605

We wtorek, dnia 10. 9. 1929 o godz. 10 przed poł. sprzedam w Śremie najwięcej dającemu za gotówkę:

jeden autobus „Chevrolet"

16 osobowy nr. P. Z. 43294.

Zbiórka na rynku.

St. Wieczorek
komornik sądowy z pol.

n 3708

INSTYTUCJA CHABLOZ BEX (Szwajcarja)
Internat dla młodzieńców od 14 do 20 lat.
Szkoła handlowa i administracji.
Przygotowania do zawodu kupieckiego, handlowego, administracji rządowej i prywatnej. — Oddział hotelowy.
Francuski, niemiecki, włoski, angielski, łacina.
Wykłady w języku francuskim.

Kultura **woli.** Poszukiwanie u młodzieńca przy jego czynnej współpracy wszelkiej możliwej energji. — **Badanie charakteru.** — Przez codzienne obserwacje, przez poszukiwanie zdolności osobistych ucznia. Obserwacje te będą rodzicom komunikowane na życzenie. zw 18 668
Tworzenie i pogadanka w instytucie znajduje się w otoczeniu, w jakiem uczniowie czują się szczęśliwi i jak w domu.
Codziennie kultura fizyczna — gry — sport.
Dyr.: N. Chabloz, prof.
nauczyciel nauk socjalnych, poprzednio kierownik wyższej szkoły i nauczyciel religji w Kantonie Vaud, dawn. współpracownik Centralnej Agencji Polskiej w Lausanne.

Poszukuje się od 1. 10. 1929

bony freblanki

inteligentnej, sumiennej, łagodnego charakteru do dwojga dzieci (dziewczynka lat 4, chłopiec 14-miesięczny), możliwie umiejącej szyć. Zgłoszenia z życiorysem i odpisami świadectw uprasza się nadsyłać do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 18 676

Dom narożnikowy

w Gnieźnie przy ulicy Warszawskiej 9, w którym się znajdują 3 składy dobrze prosperujące i dwa śpichrze, **zaraz na sprzedaż.** Zgłoszenia: **Gniezno, Hotel Francuski,** pokój 2, **St. Goderski.** nw 3702

Dyrekcja Kolei Państwowych w Gdańsku zatrudni przez dłuższy okres czasu przy robotach **niwelacyjnych i mierniczych kilku odpowiednio kwalifikowanych fachowców** w charakterze pracowników kontraktowych za wynagrodzeniem ustalonem dla obszaru W. Miasta Gdańska wedle X lub XI grupy płac etatowych pracowników kolejowych płatnem miesięcznie zgóry. zw 18 692

Do podań, które winne być wniesione do 15 września rb., należy dołączyć następujące dokumenty (osobiste) w oryginałach lub uwierzytelnionych odpisach: 1) metrykę urodzenia, 2) świadectwa szkolne i zawodowe, 3) książkę wojskową, 4) poświadczenia z poprzedniej pracy, 5) świadectwo moralności, 6) poświadczenie obywatelstwa polskiego i 7) dokładny życiorys.

Prezes Dyrekcji Kolei Państwowych.

KONKURS

Magistrat stoł. miasta Poznania ogłasza konkurs na wykonanie **planu rozbudowy miasta.**

Za względnie najlepsze prace przeznaczone będą trzy nagrody nw 3706

1. ..... 20 000 zł.
2. ..... 15 000 zł.
3. ..... 10 000 zł.

oraz 2 zakupy po 5 000,— zł.

Termin nadesłania prac oznacza się na dzień 1 lipca 1930 r. Podkładki i warunki otrzymać można w Magistracie st. m. Poznania, Nowy Ratusz, pokój 2, parter, po cenie 20 zł.

Magistrat stoł. miasta Poznania
Wydział V.

Wydział Powiatowy w Czarnkowie nad Notecią poszukuje

budowniczego powiatowego.

Pensja według grupy IX do VII (plus 15% dodatku komunalnego) zależnie od kwalifikacyj t. j. wykształcenia i czasu praktyki fachowej. dw 1936

Reflektuje się na rutynowanego fachowca, z conajmniej średniem wykształceniem technicznem, obeznanego dokładnie z budową dróg i mostów oraz budynków mieszkalnych i mogącego wykazać się conajmniej 5-letnią praktyką samodzielną w powyższej dziedzinie. Pożądane są również znajomości z zakresu meljoracji.

Oferty wraz z odpisami świadectw i życiorysem uprasza się składać w terminie do 15 września r. b.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta Powiatowy: (—) St. Boguszewski.

Komunalna Kasa Oszczędności miasta Wejherowa w Wejherowie ogłasza

KONKURS

na stanowisko dyrektora kasy.

Z płacą miesięcznie zł 700,— bez dodatków. Warunki: obywatelstwo polskie, znajomość języka polskiego i niemieckiego, znajomość książkowości bankowej, przepisów rachunkowo-kasowych i budżetowych. Wiek kandydata do 40 lat. Oferty wraz z życiorysem oraz uwierzytelnionemi odpisami świadectw szkolnych i odbytej praktyki książkowej z powołaniem się na referencje należy składać do Przewodniczącego Rady Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Wejherowa w terminie do 15 września 1929 r. dw 1986

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Rady Kasy
(—) Prusiński Leon.

UCHWAŁA

W sprawie nadzoru sądowego nad firmą **„Przedsiębiorstwo Elektrotechniczne" „Elektra"**, właściciel **Michał Ogórek w Ostrowie** — 4 N 3a/28 — umarza się postępowanie po upływie terminu odroczenia wypłat (art. 27 rozp., z 6. 3. 1928 r. Dz. Ust. nr. 27, poz. 244). nw 3453

Ostrów (Pozn.), dnia 20 sierpnia 1929 r.

Sąd Grodzki.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

29 POWSZECHNA WYSTAWA KRAJ.

Gospodarstwo
45 mórg, 6 kilom. Poznań obecnie wydzierżawione zatem bez inwentarzy, cena 15.000 zł, wpłaty 5.000 zł. Zgłoszenia Rutkowski, Grobla 29. zdw 45 241

Kapelusze
damskie przerabia, czyści, farbuje najgustowniej „Regina", św. Marcin 78. zdw 44 179

Giergowicz
Małe Garbary 9 poleca najtaniej wszelkie artykuły tapicerskie. zdw 45 756

1 SPRZEDAŻE

Willa
Puszczykowo, 10 pokoi, ogród wydzierżawię lub sprzedam. Osadopol, Rzeczypospolitej 9. zdw 45 376

Antyki
meble największy wybór. Skarbowa 4, ptr., lewo. zdw 44 887

Antyki
okazyjnie — wielki wybór. Pocztowa 22. Pw 4960-56.52

Kopalnia złota
dla fachowca. Młyn wodny w mieście, willa, ogród, budynki gospodarcze masywne, wszędzie światło elektryczne, do tego 104 morgi roli I. klasy bez inwentarza sprzedam natychmiast. Cena 135 tysięcy, wpłata 70 tysięcy. — Matylkiewicz, Skarszewy, Pomorze. Znaczek na odpowiedź. dw 1946

Skład kolonjalny
dobrze zaprowadzony z maglem i przyległem mieszkaniem, na Jeżycach z powodu stosunków rodzinnych na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 836

Motocykl
Sarolea z przyczepką na dogodnych warunkach natychmiast do sprzedania. Oferty Kurjer zdw 45 873

Sprzedam dom
w pow. mieście gdzie wszelkie szkoły wyższe, z 4 lokatorami, składem, remizą, stajnią, warsztatem, szopami. Dla kupującego skład, 2 pokoje i kuchnia wolne. Cena 27 500, czyste bez hipotek. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 45 871

Biały
szpic (pies) 6 miesięczny, sprzedam. Wiekliński, Strzelecka 19, II. zdw 45 827

Motocykl
nowy Sarolea 350 ccm, ostatni model do sprzedania. Zgłoszenia Przybyłowski, Zwierzyniecka 1. zdw 45 514

60
mórg pszennej ziemi, zabudowania masywne po Niemcu cena 15 tys., 42 morgi pszennej ziemi, zabudowania masywne od Niemca cena 29 000 sprzeda Jaśkiewicz, Poznań, Fredry 6. Kw 836

Sprzedam
Obligacje Pożyczki Państw. na 1 800 złotych oraz 3 akcje na 300 zł Banku Spółek Zarobkowych w Poznaniu. Spieszne zgłoszenia Jewasiński, Poznań, Długa 8. zd 45 839

Folwark
200 morgowy, ziemi Kujawskiej gotówki potrzeba 70 000, reszta hipoteka długoterminowa. Zgłoszenia Wyrzykowski, Grobla 9. zdw 45 855

W ruchliwem mieście
5 tys. mieszk. kolej Poznań-Toruń z powodu stos. rodzinnych dom do sprzedania. 5 pokoi kuchnia, duże podwórze, stajnia, warsztat, piękny ogród owoc. bez lokatorów, zaraz wolne mieszk. Dobrze znany interes malarski. Świetna egzystencja dla dobrego malarza. Cena 18 tys., wpłata 10 tys. Oferty Kurjer zdw 45 878

Sprzedam
harmonję organistowską wraz książkami, dobrze utrzymaną, cena podług ugody. Adres Jan Kasprzyk, Luboniec, poczta Zaniemyśl, pow. Środa. zdw 45 876

Maszynę
okrągłe czołenko, wózek dziecięcy, rower woln. m biegiem, centryfugę (Diabollo) tanio sprzedam. Poznańska 38, III. lewo, front. zdw 45 757-8

Pończochy
rękawiczki, skarpetki oraz wszelkie towary krótkie w olbrzymim wyborze po cenach niskich poleca H. Smyczyński, Kraszewskiego 11. Pw 5 171/2-36.96/7

Nieruchomość!
w dużej wsi kościelnej, osobne zabudowania rzeźnickie oraz dom z mieszkaniem i składem spożywczym osobny dom w ogrodzie, 2 morgi pełnego ogrodu i 6 mórg ziemi, chlewy i stajnie nadające się specjalnie dla handlarzy bydłem sprzedam. Zgłoszenia Pracel, rzeźnictwo, Parkowo, p. Obornniki. nw 3674/5

Zamienię
skład przy ruchliwej ulicy z mieszkaniem na domek w mniejszem mieście z dopłatą. Oferty Kurjer zdw 45 834-5

2 maszyny
Singera damska i krawiecka, okrągłe czołenka tanio sprzedam. Warsztat Mechaniczny, Kraszewskiego 5. zdw 45 783-4

Domek
trzypokojowy, ogród trzymorgowy 6 000, wpłaty 4 000. „Spółdzielnia Rolnicza", Poznań, św. Marcin 15, I. zdw 45 823-4

Skład
kolonjalny towarów krótkich przy ruchliwej ulicy Poznania dwa okna wystawowe, pewna egzystencja, dochód roczny 12—14 000 złotych. Obszerne mieszkanie. Cena z towarem 30 000 zł. Adres Kurjer zdw 45 881-2

Skład
kolonjalny z towarem, maglem, mieszkaniem spiesznie sprzeda Biuro Handlowe, Romana Szymańskiego 1. zdw 45 859-60

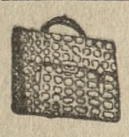

1,75
Teki szkolne. W. Czysz, Szkolna 11. Pw 5195-35.2

Rzeźnictwo
w pełnym biegu z mieszkaniem, zapęd elektryczny, maszyny bardzo dobre, zaraz do sprzedania. Kaźmierowski, Poznańska 8-10. zdw 45 825-6

Skład
kolonjalny z maglem i mieszkaniem sprzedam tanio. Wskaże Kurjer zdw 45 643/4

Swarzędz posesja narożna
przylegającym ogrodem do sprzedania parterowy dom frontowy, dachówką kryty, zawiera oprócz 2 mieszkań jeszcze dla właściciela 3 pokoje kuchnia. Oficyna piętrowa papą kryta, mieści 2 warsztaty stolarskie i 3 mieszkania po 1 pokoju i kuchnią, szopa komórki, chlewy, wodociąg gaz posesja stosowna dla kupca-handlarza rzemieślnika. Adres wskaże Kurjer zdw 45 175/6

Obuwnicza
maszyna do stebnowania (Litauer) formy i rozmaite porządki obuwnicze oraz około 15 funtów skóry podeszwowej sprzedam za bezcen 350 zł. Międzychód. 17. Stycznia 23, Kowalski. nw 3677/8

Wyprzedaję
naczynia aluminiowe, emaliowane, blaszane, lano-żelazne oraz inne przedmioty dla gospodarstwa domowego po cenach znacznie zniżonych. Jan Borys, skład żelaza, ul. Wielka 20 Pw 4857/8-36.90/90a

Stół krawiecki
(płyta 150×100×6 cm) i ubranie zimowe na szczupłą wysmukłą figurę (marynarka z kamizelką marengo, do tego spodnie w pasy), noszone, tanio na sprzedaż. Wielkie Garbary 9, czwarte piętro, na lewo. zdw 45 621/2

Szafę
do rzeczy, dobrze utrzymaną, tanio sprzedam. C. Horn, Ostrówek 19, I. piętro, lewo. zdw 45 912

Dom
I piętrowy z ogrodem owocowym w Poznaniu (Dębiec). Adres wskaże Kurjer zdw 45 767

Willę
9 pokojową, 2 morgi ogrodu, Wagrowiec, sprzedam. Dutkiewicz, Poznań, Chwaliszewo 70. zdw 45 781

Okazja!
Sprzedam zaraz dwa domy przylegające do siebie, czteromieszkaniowe, zupełnie dobrze utrzymane, oraz stodołę, murowane, kryte dachówką, z podwórzem brukowanem, studnia artezyjska, przylegającym ogrodem owocowym ca pół morgi, murem okolonym, mieście ruchliwem w Woj. Poznańskiem, przy pryncypalnej ulicy wjazdowej od dworca kolejowego. 12.000 zł, w tem 1,500 hipoteki. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 42 552

Kamienicę
III. piętrową w Poznaniu, dochód 11,500 zł rocznie z powodu podziału majątku za 115.000, wpłaty 65.000 zł. spiesznie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 798

Dwie bryczki
sprzedam tanio. Zgłoszenia Grunwaldzka 30, od 10—14. zdw 45 525

Skład
przy ul. Półwiejskiej zaraz sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 45 536

Meble
tanio poleca J. Pluciński, Wodna 7 zdw 43 763

Maszynę
do blach prostowania do grubości 5 mm sprzedam. Matuszewski, skład żelaza, św. Marcin 27. zdw 44 725

Warsztat
ślusarsko-mechaniczny sprzedam. Matuszewski, skład żelaza, św. Marcin 27. zdw 44 724

Ogólnie mówią 55 zł
za serwis obiadowy 12 osob. porcelanowy jest bardzo tanio. Serwis obiad. 6 osob. 35 zł. Serwis porcel. do kawy 6 osob. 8,50. Noże i widelce alpaka ½ tuz. 28 zł. Słoje do zapraw wysprzedaje się na wagę. Hurt Porcelany Wroniecka 24, w podwórzu. zdw 43 940

Konie
parę silnych roboczych wałachów sprzedam. Leitgeber. Poznań, ul. Naramowicka 25 telefon 50-81. zdw 45 485

Poznański
skład dywanów właściciel Piotr Jakubiak, ul. Wrocławska 20, przy Placu Świętokrzyskim, poleca dywany, chodniki linoleum po znanych niskich cenach. zdw 37 362

Pokój
męski z garniturem klubowym sprzedam za 1.300 złotych, 11 części. Grobla 19, front. II. piętro, lewo. zdwp 45 510

Kamienica
IV. piętrowa w Poznaniu do sprzedania zaraz. Szacunek 190 tysięcy. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 150

Restauracja
przy ruchliwej ulicy na sprzedaż Oferty Kurjer zdw 45 129

Parcela w Zakopanem
około 1.300 sążni tanio do sprzedania za gotówkę. Wiadomość Dmytrach, Lwów, Legjonów 3. nw 3655

Dom
masywny z składem i ogrodem w mieście sprzedam przy wpłacie 8.000 zł. Kamińska, Poznań, Kwiatowa 11. zdw 43 502

Sprzedam
skład delikatesów dobrze prosperujący przy bardzo ruchliwej ulicy blisko Starego Rynku. Oferty Kurjer zdw 45 249

Dom
ze składem w najlepszem położeniu powiatowego miasta Grodziska, przy kupnie cały wolny, nadający się na każde przedsiębiorstwo zaraz korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Stanisław Pusiak, Grodzisk, ul. Rzeźnicka 16. nw 3661

2.000
sztuk worków do mąki 100 kilogramowych raz używanych, dobrych po zł 1.35 za sztukę sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera, Stary Rynek rw 6671

Kasę
ogniotrwałą i motocykl sprzedam tanio. Skarbowa 20, skład. zdw 45 199

Tanio
się ubierzesz, umeblujesz w Domu Komisowym św. Marcin 78a Pw 3073

Wełny
włóczki do pończoch, skarpet, swetrów, robót ręcznych, kilimów hurt. i detal. Najtańsze źródło dla odsprzedających. Przemysł Wełniany Poznań św. Marcin 56 I. piętro, telefon 20-31. Pw 4286-34.60

Wózków
dziecięcych wybór. Kraszewskiego 11, „Światek dziecięcy". zdw 44 073

Dom
masywny w rynku sprzedam, w tem zaprowadzony skład rowerów, obszerne zabudowania, ogród, cena 18.500 zł, warunki przystępne. Ewentualnie wydzierżawię. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 532

Dom
w Rakoniewicach, 6 pokoi, skład, ogród, podwórze, cały wolny spiesznie za 16.000 przy wpłacie 9.000 do sprzedania. Adres wskaże Biuro Handlowe „Boltar", Poznań, Skarbowa 17. Kw 832

W stylu Ludwika XVI
sprzedam salonik tanio za gotówkę. Zgłoszenia kpt. Rogowski, Inowrocław, Aleje Powstańców 3. zdw 44 566

Leżanki
kanapy, garnitury klubowe, salonikowe, materace sprężynowe, nakładki, meble poleca Sprenger, św. Marcin 74. zdw 44 672-3

2 samochody
osobowe, Studebacker, 6 cyl. torpedo oraz półcięż. kryty Chevrolette zaraz do sprzedania. — Zgłoszenia Kurjer zdw 45 898

Domek - willa
4 pokoje kuchnią etc. duży ogród przy stacji kolej. Swarzędz, ul. Kórnicka 35, 21.000 zł. zdw 45 634

Dywan
smyrneński, śliczny okaz „modlitewnik" nadający się do kościoła, tanio sprzedam. Oferty Kurjer zdw 45 607

Majątki
folwarki, gospodarstwa każdej wielkości na dogodnych warunkach mamy do sprzedania i do wydzierżawienia, także bardzo dużo z rąk niemieckich. Agrapol, Poznań, Dąbrowskiego 2, telefon 65-71. zdw 45 549

Suknię
crepedeszynową, modną, nową sprzedam tanio. Górna Wilda 3, II. wejście 3 piętro, prawo, między 12—2. zdw 45 556

Jadalka
wielkopańska na 12 osób za 1.600 na sprzedaż. Śniadeckich 1, Napieralski. zdw 45 559

8 koni
6 powozów półkrytych, 6 lando oszklone, Coupe, samopojazd i platforma, szory robocze i wyjazdowe na sprzedaż. Św. Marcin 46. zdw 45 655

2 kramnice
2 metry i 3 metry długie oraz regał, 3 m wysoki i 1.80 lub 1.60 m. szeroki tanio sprzeda Bazar Kostrzyn. zdw 45 663

Futro
karakułowe wyborowe skórki długie damskie zaraz sprzedam. Zgłoszenia 1—4. Adres Kurjer zdw 45 661

Sprzedam
dom o 6 ubikacjach masywny przy stacji kolejowej w Pobiedziskach ewtl. zamienię na mieszkanie obojętnej wielkości w Poznaniu przy dopłacie za dom. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 614

Kopalnia złota
Mam bardzo dobrze prosperującą piekarnię zaraz do odstąpienia z powodu stosunków rodzinnych, na odpowiedź znaczek. Oferty Kurjer zdw 45 640

Za 5.000 zł
sprzedam patent na bardzo pokupną nowość. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 673

Sprzedam
psa 1½ letniego rasowego, bardzo czujnego Zgłoszenia Kurjer zdw 45 693

Dom (willa)
na zewnątrz, wewnątrz gruntownie odnowiony, pięknie położony przy parku bez obciążeń hipot. 8 pok., kuchnia, wjazd stajnia, chlewy obszerne piwnice bez lokatorów pow. mieście blisko Poznania na sprzedaż wprost od właściciela. Zgłoszenia poważnych refl. upraszam Kurjer zdw 45 650

Małżeństwo
poszukuje skromnego pokoju bez pościeli, używanie kuchni 1 lub 2 łóżka. Zgłoszenia wyczerpujące Kurjer Poznański zdw 45 684

Wózek
sportowy na resorach sprzedam. Klasztorna 6. pierwsze piętro. obejrzeć 12—2. zdw 45 676

Zamienię
lub sprzedam dom w głównej ulicy, większe miasto Pomorza, w którem się mieści największa kawiarnia na miejscu, roczny dochód dzierżawy ca 42.000 złotych. Zamiana na majątek lub mniejszą kamienicę albo przedsiębiorstwo przemysłowe z dopłatą. Zgłoszenia pod adres: Szymańska, Poznań, Topolowa 6. zdw 44 723

Restauracja i Kawiarnia
w większem mieście powiatowem okazyjnie z powodu choroby żony zaraz do nabycia. W tem duża sala parkietowa, kręgielnia i 2 morgi roli wraz z ogrodem warzywnym oddam za cenę według ugody. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 45 598

Dom
piętrowy trzy mieszkania 4 pokoje kuchnia, 3 pokoje kuchnia, 2 pokoje kuchnia. zabudowania gospodarcze sprzedaję zaraz mieszkanie czteropokojowe wolne z ogrodem. Mosina, Dobrowolski (pod Poznaniem). zdw 45 596

Plac
nadający się na budowę, ca 1.800 mkw., blisko kościoła katolickiego, na Łazarzu sprzedaję. Oferty Kurjer zdw 45 588

Sprzedam
rowery męski i damski bardzo tanio. Wiadomość w Kurjerze Poznańskim zdw 45 577

Okazyjnie
sprzedam 2.000 mtrkw. parcel budowlanych blisko śródmieścia lecz zaraz i za gotówkę. Wiadomość w Kurjerze Pozn. zdw 45 576

Warsztaty stolarskie
ławy, zawiasy taśmowe, drut kolczasty używany tanio rozprzedaje Przewodnik, skład żelaza, św. Marcin 30. zdw 45 572

Sprzedam
rower wyścigowy marki „Göricke". Zgłoszenia do Kurjera filja Stary Rynek rw 6 705

Willę
8 pokojową w Puszczykówku nowo pobudowaną sprzedam. — Adres wskaże Kurjer St. Rynek rw 6 704

Wózek
dziecięcy, duży (Brennabor) prawie jak nowy tanio sprzeda. J. Skowroński, Dąbrowskiego 96, I. podwórze. jw 2 541

Piekarnia
w pełnym biegu z ładnem mieszkaniem jest za 9 000 złotych zaraz na sprzedaż. Oferty do Kurjera jw 2 544

Skład
cukrów połączony z cukiernią w górskiej klimatycznej miejscowości, luksusowo urządzony, interes wyrobiony, obrót około sto tysięcy, fachowość niewymagana, kapitał obrotowy nie potrzebny, bez ryzyka, sprzedam za trzydzieścipięć tysięcy złotych. Oferty do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod 56,65. Pw 5 181-56,65

Kino
w Zagłębiu Dąbrowskiem, kompletnie urządzone, czynne, okazyjnie do sprzedania. Dzierżawa zapłacona za 9 lat. Wiadomość Kino „Uciecha", Częstochowa. nw 3634

Narzeczonym
obrączki ślubne, pierścionki, zegarki na rękę i inne stosowne podarki poleca Chwiłkowski, św. Marcin 40. zdw 45 727

Konia
wóz sprzedam. Bittner, Dąbrowskiego 79. zdw 45 717

Szafę
do rzeczy używaną sprzedam. — Adres wskaże Kurjer zdw 45 706

5 KUPNA

Pianino
lub fortepian za gotówkę kupię Zgłoszenia Kurjer zdw 44 346

Kupię
natychmiast używaną Buldog do 25 koni. Fr Wieruszewski Pobiedziska. zdw 45 193

Znaczki pocztowe
równ. zbiory kupię. Oferty Kurjer zdw 45 257

Kupię
pianino lub fortepian za gotówkę. Oferty z podaniem ostatecznej ceny do eksped. Kurjera pod zdw 45 714

Kupuję
srebrną i złotą monetę po dziennej cenie. Chwiłkowski, św. Marcin 40. zdw 45 728

Kupię
dom przy wpłacie 15—20.000, najchętniej w Górczynie, przy ulicy Marszałka Focha. Piśmienne zgłoszenia do ekspedycji Kurjera zdw 45 680

Składu kolonjalnego
z mieszkaniem 2 pokoi i kuchni, poszukuje zaraz. Cena do 8.000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 45 652

Kupię
okna inspektowe 50—100 sztuk w dobrym stanie. Kowalski, Przepadek 1. zdw 45 658

Motocykl
z przyczepką kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 564

Skład
z mieszkaniem kupię. Oferty ceną Kurjer zdw 45 560

Pianino
kupię. Cena Kurjer zdw 45 025

Piec
mały kaflowy przenośny kupię. Zgłoszenia do „Par" Aleje Marcinkowskiego 11 pod 36,119 Pw 4870/36,119

Skład kolonjalny
mieszkaniem, towarem lub bez towaru kupię za gotówkę. Pośrednicy pożądani. Zgłoszenia Szewska 9, kolonjalka. Marja Mierwa. zdw 45 608

Kupię willę
w Sołaczu — Krynicy — Zakopanem lub Helu. Oferty do Kurjera zdw 45 637

Kupię
łóżko dziecięce z siatką. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 903

Dla
poważnych reflektantów z odpowiednią gotówką poszzukuje celem kupna lub dzierżawy: gospodarstw, domów z składami wolnemi lub bez, młynów i t. p. nieruchomości i proszę o łaskawe zlecenia. Józef Kowalski, Międzychód, 17 Stycznia 23. nw 3686/7

Używany
linoleum kupię. Ul. Szamarzewskiego 10, parter, prawo. zdw 45 919

Folwarku
ziemią buraczaną, masywnemi budynkami, dworkiem z wygodami, ogrodem, dla reflektanta z większą zotówką, poszukuję celem kupna. Zgłoszenia Wyrzykowski, Grobla 9. zdw 45 853

Kamienicę
komfortową w Poznaniu wartości 200 000 zł zamienię na folwark z ewentl. dopłatą. Zgłoszenia Wyrzykowski, Grobla 9. zdw 45 854

Kupie dom
ze składem rzeźnickim albo dobrą kolonjalką blisko Poznania, 3—4 pok. kuchnią i odpowiednie ubikacją, stajnią, szopą, wjazdem tylko od właściciela. Bliższe informacje do Kurjera Poznańskiego zdw 45 870

Willi
10—12 pokojowej w Poznaniu poszukuję. Oferty Kurjer zdw 45 806

Kupię
mniejszy dom, miastach prowincji wpłata 8—10.000. Murawski, Poznań, Traugutta 7. zdw 45 817

Kawiarnię
cukiernię lub skład kolonjalno-delikatesowy połączony z wyszynkiem lub sprzedażą butelkową z mieszkaniem kupię w Poznaniu lub na prowincji. Spieszne oferty Kurjer Poznański zdw 45 737

Biurko
mniejsze, 6 krzeseł dobrze utrzymane kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 732

Szukam
składu kolonjalnego z mieszkaniem 2 lub 3 pokoje. — Adres Szwajcarska 15 a, u p. Drost. zdw 45 272

Wystawcy P. W. K.! Gablotkę
oszkloną kupię. Zgłoszenia podaniem rozmiaru do Kurjera zdw 45 733

Kupię
lub wydzierżawię restaurację w mieście powiatowem. Oferty Kurjer zdw 45 793

6 KAMIENICE

Do
sprzedania kamienica trzypiętrowa w śródmieściu, dochód około 15,000 zł, cena 165,000 zł, wpłaty około 80.000 zł, ulgi możliwe. Budowa solidna. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 922

Kamienicę
dwupiętrową, narożnikową z wolnym składem i trzypokojowem mieszkaniem w najlepszym porządku sprzedam korzystnie. Maserak, Poznań, Stary Rynek 44, wchód z Woźnej. zdw 45 815

Kamienicę
centrum Poznania dochód roczny 25 000. Cena 255 000, 7 pokoi wolnych sprzeda Dutkiewicz, Chwaliszewo 70. zdw 45 777

Dom na Matejki
przy Polonji, cena 250.000. Działyńskich 8. Grodzki. zdw 45 570

7 PIENIĄDZ

20.000 złotych
pożyczki za wysoko-wartościowem zapewnieniem hipotecznem poszukuje się. Łaskawe oferty do Kurjera Pozn. zdw 45 156

Wspólnika
czynnego kierownika do hurt. kolonj. z gotówką poszukuję. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 407

20,000
pożyczki poszukuje poważne przedsiębiorstwo w Poznaniu za pewnem zabezpieczeniem na rok czasu, 2% miesięcznie. Oferty Kurjer Stary Rynek rw 6 703

500 zł
pożyczki poszukuję. Oferty Kurjer zdw 45 703

Wspólnika
czynnego lub cichego z kapitałem 5—10.000 dol. poszukuje dobrze zaprowadzona fabryka artykułów codziennej potrzeby Zabezpieczenie hipoteczne. Oprocentowanie według ugody. Zgłoszenia uprasza się Kurjer zdw 45 669

Pożyczki
15—20 tys. zł zapewnienie I. hipoteki, na place w centrum. 13% na rok poszukuję. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 562

Do 2,000 zł
wypożyczę z podaniem procentu i zastawu lub przystąpię jako wspólnik. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 848

10,000
wypożyczę I. hipot., udział dochodem pierwszeństwo. Oferty Kurjer zdw 45 861

10,000
wypożyczę hipotecznie, pierwszeństwo udział dochodowy. Oferty Kurjer zdw 45 818

8 DO WYNAJĘCIA

Biuro
i składnica w śródmieściu bez odstępnego do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 200

Umeblowany
pokój zaraz. Szkolna 3, podwórze, prawo, II. piętro, prawo. zdw 45 709

Mieszkanie
1 pokój z kuchnią i korytarzem do wynajęcia zaraz za wypożyczeniem 5.000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 679

Mieszkanie
4 pokojowe z wszystkiemi wygodami bardzo słoneczne, dużo powietrza. do odstąpienia z meblami. Komorne za rok zgóry. Tylko poważne zgłoszenia adresować Kurjer Poznański zdw 45 653

Mieszkania
2—3 pokojowego od gospodarza poszukuje właścicielka realności. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 561

Mieszkanie
4 pokojowe, centrum, oddam, warunki na miejscu. Adres Kurjer zdw 45 915

Mieszkania
5 × 6 pokojowe, komfort, centrum, 8 pokojowe i 4—5 pokojowe, Matejki, wybór innych wskaże Czarnecki, S-ka, Ratajczaka 13. zdw 45 910

Mieszkania
1—2 pokoje z kuchnią odda Widziński, Wałeckiego 15, podwórze, parter. zdw 45 865

Ubikacja
frontowa nadająca się na pracownię. Wskaże „Fragut", Ratajczaka 15, Pasaż I. wchód. zdw 45 845

Mieszkanie
3 pokojowe komfort 3 000 w tem rok dzierżawa oraz wielki wybór większych odda Sroka, Sew. Mielżyńskiego 25a. zdw 45 849

3 pokoje
kuchnia, za 2 lata czynsz zgóry. Wilda. Wskaże Górna Wilda 40, Gżąślewicz, restauracja. zdw 45 805

Mieszkanie
2 pokojowe i kuchnia z meblami w mieście Obornikach z powodu zmiany posady do oddania zaraz za 1,700 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 802

Mieszkanie
3 pokoje i kuchnia z meblami, ewtl. bez zaraz do wynajęcia. — Kurjer Pozn. zdw 45 735

Skład
z pokojem i kuchnią nowo wybudowany do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 734

Pokój
300, policzona ½ roku dzierżawa. „Centrum". Żydowska 5. rw 6713

9 SZUKA MIESZK

Baczność!
5.000 zł i normalną dzierżawę. dam za 3—5 pokojowe komfortowe mieszkanie w centrum. Spieszne zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 45 609. Pośrednicy wykluczeni.

Młode
bezdzietne małżeństwo poszukuje portjerstwa zaraz za złożeniem kaucji. Jankowska, Słowackiego 38 jw 2 542

Bezdzietne
małżeństwo szuka pokoju i kuchni, płaci dzierżawę zgóry. Oferty Kurjer zdw 45 074

Poszukuję
mieszkania 2 pokoje kuchnię od gospodarza, dzierżawę za rok zgóry. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 45 593

Małżeństwo
starsze dziecko szuka zaraz dużego lub 2 mniejszych pokoi dobrze umeblowanych przy placu Nowomiejskim lub pl. Wolności, czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 45 856

Mieszkania
4 pokojowe w Luboniu lub w pobliżu Poznania poszukuję zaraz. Oferty Kurjer zdw 45 721

3—5 pokojowy
piękny lokal kupię. Działyńskich 8, Grodzki. zdw 45 569

Wypożyczę
4—5.000 zł za 2 pokoje i kuchnię za niską dzierżawą. Oferty Kurjer zdw 45 918

Bezdzietne małżeństwo
poszukuje 2—3 pokojowego mieszkania czynsz za dłuższy czas zgóry Zgłoszenia Kurjer zdw 41 455/6

Mieszkania
czteropokojowego lub większego szukam. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 165

3—4
pokojowego mieszkania z komfortem poszukuję wprost od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 45 884

Dla
poważnych reflektantów poszukuje się pokoi, mieszkań każdej wielkości za 2—4 letnią dzierżawą zgóry. Pankiewicz, Wielkie Garbary 42. zdw 45 785

Młode
małżeństwo poszukuje pokoju z kuchnią. Dzierżawa za rok zgóry. Zgłoszenia Kurjer. Stary Rynek rw 6710

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
pokój z kuchnią na takie same lub większe. Adres wskaże Kurjer St. Rynek rw 6 701

5 pokojowe
mieszkanie w centrum komfortowe, zamienię na takie same 3 pokojowe. Oferty Kurjer zdw 45 641

Zamienię
dom o 6 ubikacjach masywny przy stacji kolejowej w Pobiedziskach na mieszkanie, obojętnej wielkości w Poznaniu z dopłatą za dom. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 615

Trzypokojowe
świeżo odnowione, b. ładne, zamienię na 4—5, nie wyżej II. piętra. Oferty Kurjer zdw 45 897

Zamienię
obszerne mieszkanie pokój z kuchnią i balkonem z przynależytościami na portjerstwo lub bez. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 847

11 POKOJE UMEBL.

Miesięcznie
pokoje wynajmuję. Hotel Francuski. zdw 44 399

Czysty
słoneczny spokojny pokój, elektryczność, wynajmę bez pościeli inteligentnej solidnej osobie. Janik, Półwiejska 19. zdw 45 146

2 duże pokoje
b. ładne, słoneczne, 2 umebl. lub bez w nowej willi. I. piętro z centralnem ogrzewaniem. światłem elektr., umywalnia z wodociągiem z sypialni, niekrepującem wejściem z klatki schodowej tuż przy Alei Chopina. 3 minuty do Opery, 5 minut do centrum miasta, stosowne dla ziemianina, konsula, dyrektora, etc. zaraz wolne. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 232

Przyjmę
uczennicę szkolną z całodziennem utrzymaniem na wspólny pokój z 6 klasistką gimn — Poznań, Szwajcarska 24, I., prawo. zdw 45 362

Wynajmę
dwa słoneczne dobrze umeblowane pokoje frontowe. Działyńskich 3 I. lewo. zdw 44 833

Sołacz
piękne, umeblowane pokoje wynajmę. Mazowiecka 5. zdw 44 928

Śródmieście
duży pokój wynajmę dwom studentom lub panom. Wiadomość Kramarska 9, skład. rw 6654

5 zł dziennie
pokój dla przyjezdnych. Ul. Trzeciego Maja 2, II. ptr., front. zdw 45 589

Śliczny pokój
dla dwóch pań za 100 zł mies. Wilda, Jeżego 5, II. p., lewo. rw 6 706

Niekrępujący
pokój przyjezdnym zaraz. Kraszewskiego 12, III. prawo. jw 2 540

Słoneczny
panom bez pościeli. Strzelecka 11, III. prawo. zdw 45 722

Pokój
dobrze umeblowany, sympatyczny zaraz do wynajęcia. Dąbrowskiego 36, dom ogrodowy, wprost I. lewo. zdw 45 720

Elegancki
frontowy pokój solidnemu panu wynajmę. Plac Nowomiejski 6a, I zdw 45 367

Pokój
z dobrem utrzymaniem dla 2—3 gimnazjastów blisko trzech gimnazjów, opieka rodzicielska. Strzelecka 2, III. p., prawo. zdw 45 711

Pokój
na Jeżycach z całem utrzymaniem pościela, używaniem fortepianu przy inteligentnej rodzinie do wynajęcia. Może być dla kształcących się. Adres wskaże Kurjer zdw 45 723

Pokój
z używaniem kuchni oddam temu, kto wypożyczy mi 3 000 zł na krótki czas. Oferty Kurjer zdw 45 710

Dobrze
umeblowany słoneczny. balkonowy pokój zaraz do wynajęcia. Kilińskiego 10, II., prawo. zdw 45 678

Pokój
do wynajęcia tanio dla dwóch panienek lub panów 15 bm. Działyńskich 2, parter prawo. zdw 45 686

Pokój
wspólny dla panów. Wielkie Garbary 8, mieszk. 15. zdw 45 700

Frontowy
słoneczny umeblowany wynajmę inteligentnemu panu zaraz od 15. 9. Półwiejska 13. II., lewo. zdw 45 660

Pokój
umebl. 2 paniom wynajmę. Matejki 38, II., lewo. zdw 45 565

Pokój
do wynajęcia Jeżycka 45, III., prawo. zdw 45 553

Pokój
frontowy, czysty inteligentnemu panu wynajmę. G. Wilda 111 II., prawo. zdw 45 550

Pokój
umeblowany o 2 łóżkach na 2 osoby zaraz lub od 15. Grunwaldzka 25, Rychter. zdw 45 603

Pokój
słoneczny duży z utrzymaniem dla jednej lub dwóch osób do wynajęcia. Wały Wazów 3b, II. zdw 45 633

Pokój
w centrum, z utrzymanie i wszelkiemi wygodami wynajmę, może być dla uczącej młodzieży. Mielżyńskiego 1, III., lewo. zdw 45 893

Pokój
umeblowany dla dwóch pań lub panów do wynajęcia. Małeckiego 38, III., prawo. zdw 45 902

Wynajmę
pokój. Górna Wilda 67, III., lewo. zdw 45 900

Pokój
do wynajęcia. Gielnik, Wierzbięcice 31 a. zdw 45 907

Pokoje
umeblowane, pokoje biurowe polecamy, poszukujemy. Czarnecki, S-ka, Ratajczaka 13. zdw 45 911

Dwa
pokoje 3—4 osób. Szwajcarska 20, III. lewo. zdw 45 864

Duży
pokój umebl. z pianinem wynajmę św. Marcin 20, III. lewo. zdw 45 851

Pokój
dla pań, panów wynajmę. Strzelecka 5, I. lewo. zdw 45 843

Umeblowane
pokoje poleca „Informator", Ratajczaka 15, tel. 5817. zdw 45 887

Pokój
z łazienką i telefonem dla jednego lub dwóch starszych inteligentnych panów, w śródmieściu zaraz wynajmę. Adres wskaże Kurjer zdw 45 877

Pokój
frontowy do wynajęcia dla pana od 15. 9. lub 1. 10. Gen. Kosińskiego 8, II. wchód, II. piętro. prawo. zdw 45 917

Pokój
frontowy z niekrępującem wejściem wynajmie Dekubanowska, plac Św. Krzyski 3, III. zdw 45 810

Pokój
dla 2 panów z obiadami, lub gimnazjastów. Mickiewicza 15, III., prawo. zdw 45 804

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Górna Wilda 95, II. prawo. zdw 45 772

Pokój
umeblowany frontowy dla 2 osób wynajmę. Wały Jagiełły 18, parter, prawo. zdw 45 742

Przyjmę
uczennicę szkolną z całodziennem utrzymaniem na wspólny pokój z 6 klasistką gimn. — Poznań, Szwajcarska 24, I. prawo. zdw 45 362

Gimnazjastów
dwóch przyjmę na stancję, opieka i dobre odżywienie zapewnione. Długa 3, II. ptr., Tarnowska. zdw 45 816

Pokój
słoneczny od zaraz Schiller. Piotra Wawrzyniaka 31, dom ogrodowy, II. piętro. zdw 45 794

Zielona
7 e, podwórze. Pokoik przechodni panu. zdw 45 813

Pokój
umeblowany wolny dla pana. — Góralska, Dominikańska 7. II. rw 6711

Pokoje
gabinet, sypialnie wynajmę. — Pocztowa 21, I. prawo. zdw 45 830

Pokój
umebl. z używaniem kuchni dla inteligentnej pani. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 782

12 SZUKA POKOJU

Książkowa
z praktyką poszukuje jakiejkolwiek posady Oferty Kurjer zd 45 172

Pokoju
umeblowanego dla dwóch panów w śródmieściu z niekrepującem wejściem zaraz względnie 15 września poszukuje się. Oferty Kurjer zdw 45 248

Młode
małżeństwo poszukuje skromnie umeblowanego pokoju. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 545

Panienka
szuka wspólnego pokoju. Oferty Kurjer zdw 45 578

Pan
szuka skromnego pokoju zaraz ewtl. 15. Zgłoszenia wyczerpujące Kurjer Poznański zdw 45 685

Pokoju
z wejściem z klatki schodowej, niekrępującego poszukuje przyjezdny pan z prowincji Dzielnica obojętna. Oferty Kurjer zdw 45 701

Pokoju na św. Łazarzu na biuro poszukuję
z osobnem wejściem parter ewtl. 1 piętro. ze światłem elektrycznem. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 695

Dwóch
panów poszukuje pokoju na Jeżycach. Oferty Kurjer zdw 45 691

Int. małżeństwo (bez dzieci)
poszukuje od 15 września w śródmieściu, nie wyżej II. piętra dwóch czystych, dobrze umeblowanych pokoi (sypialny i męski) z telefonem i łazienką. Może być z utrzymaniem lub bez. Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 45 702

Dwie
lub trzy panienki poszukują pokoju zaraz. Oferty Kurjer zdw 45 563

Inteligentna pani
poszukuje od 1 października elegancko umeblowanego pokoju z używaniem fortepianu z niekrępującem (oddzielnem) wejściem w śródmieściu z wygodami, jak światłem elektrycznem, łazienka itp. Zgłoszenia z podaniem ceny Kurjer zdw 45 554

Dwóch pokoi
przyzwoicie umeblowanych, większego i mniejszego obok siebie, możliwie blisko śródmieścia i nie wyżej II. piętra, na stałe od 1 paźdz. poszukuje wyższy urzędnik bankowy. Piśmienne oferty do Kurjera Pozn. zdw 45 639

Pokoju
umeblowanego poszukuję bez pościeli, możliwie z całem utrzymaniem dla dwóch uczennic od 15. b. m. Zgłoszenia pod adres Kurjera zdw 45 904

Na Sołaczu
pokoju poszukuje student. Oferty Kurjer zdw 45 8..

Pokoju
czystego, bez pościeli, możl. z używaniem fortepianu poszuk. 2 urzędniczki od 15. 9. Łazarz, Jeżyce. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 841

Małżeństwo
z 3 letniem dzieckiem poszukuje pokoju z używaniem kuchni. Oferty Kurjer zdw 45 889

Poszukuję
pokoju na dwie osoby z meblami lub bez, na parterze lub I. piętrze, przy ul. Niegolewskich lub w pobliżu. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 923

Pokoi
dwóch lub jednego z używaniem kuchni z meblami lub bez w śródmieściu poszukuje spiesznie. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 776

Szukam
pustego pokoju lub częściowo umeblowanego w pobliżu ul. Fr. Ratajczaka. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 45 780

13 LOKALE

Stary Rynek
dwie ubikacje w podwórzu z piwnicą wydzierżawi gospodarz. Zgłoszenia skrzynka pocztowa 54 zdw 45 573

Składów
niewielkich na Jeżycach, Łazarzu i Wildzie dla siebie poszukuje. — Zgłoszenia Kurjer zdw 45 812

Poszukuję
od 1 stycznia ewentl. prędzej składu próżnego z przyległym pokojem wprost od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 45 773

Pokój
na biuro urządzony z używaniem telefonu. Sebel Sew. Mielżyńskiego 4. II. zdw 45 626

14 DZIERŻAWY

Dzierżawa folwarku
240 mórg pszennej ziemi na Pomorzu, z pełnem żniwem i inwentarzem do oddania na 12 lat. — Tenuta 1 ctr. Objęcie ca 25.000 zł. stacja, szosa w miejscu. Biuro Handlowe „Boltar", Poznań, Skarbowa 17, telefon 52-42. Kw 831

Poszukuję
dzierżawy rzeźnictwa na prowincji wzgl. powiatowem mieście. Łaskawe zgłoszenia Kurjer dw 1 948

Stajnia
zaraz do wydzierżawienia. Polna 29. jw 2531

Ogrodnictwo
wydzierżawię. Reflektanci z cośkolwiek gotówką mogą się zgłosić. Oferty Kurjer zdw 45 638

Dzierżawy
lub administracji poręczającej poszukuje rolnik rutynowany, posiadający do 100 tysięcy gotówki, oraz wszelkie gwarancje i b. poważne rekomendacje. — Zgłoszenia do poniedziałku. Portjer Hotelu Monopol. zdw 45 913

Skład
rzeźnicki, mieszkaniem, 2 warsztaty, urządzenie Poznaniu, do objęcia potrzeba 6.000 złotych. — „Wielkopolska Centrala", św. Marcin 78, II. piętro. zdw 45 764

Restauracja
mieszkanie, salka, pełna koncesja dzierżawa zapłacona do 30 marca 1930 od Poznania 18 kilometrów do objecia potrzeba 2 200 złotych. „Wielkopolska Centrala", św. Marcin 78. zdw 45 766

Dzierżawa
piekarnia, skład, mieszkanie 3 pokoje, śpichrze do zboża, 2 pokoje dla czeladzi, podwórze, z powodu starości odda. Miasto liczy 12 tys. mieszkańców, objęcie 4 000 złotych w tem kaucja. „Wielkopolska Centrala", św. Marcin 78, II. piętro. zdw 45 765

4[illegible] LETNISKA

50 zł
włącznie wszelkich opłat tygodniowy pobyt w uroczym wśród lasów nad jeziorem letnisku Morminówko, poczta, stacja Ostroróg telefon 5, powiat Szamotuły. Polowanie, rybołóstwo, tenis, radjo. Prospekty wysyłamy. dw 1 859

Letnisko
z całem dobrem utrzymaiem 6 zł dziennie, wolne. Hagt, Kakulin, poczta Kościelne, stacja Skoki, Popowo. zdw 45 646

Zakopane
pensjonat „Miła". Chramcówki, przyjmuje tylko zdrowych ceny przystępne. nw 3701

Letnisko
na wsi w uroczej okolicy pokój z utrzymaniem wolny na wrzesień, październik. Cena bardzo przystępna. Oferty zdw 45 829

16 OSOBISTE

„Ala"
Sobota 5-ta, Mała Warszawianka. zdw 45 672

2[illegible] ZGUBY

Unieważniam
zaginiony weksel, płatny 20. 10. rb., na sumę 150 zł akceptem Mieczysław Wysocki, Leszno, żyro Przybylakówna Władysława, Marja Wysocka. zdw 45 883

Książeczka
wojskowa, wydana przez P. K. U. Poznań, oraz wykaz osobisty na nazwisko Józefa Duczyńskiego, zaginęły. zdw 45 932

22 ROZMAITE

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterji wykonuje sumiennie tanio firma F. Tarkowska, plac Wolności 11 (pod filarami). Pw 1726-052.96

Bezpłatnie!
Kto chce bajecznie tanio nabyć płótna, wyroby lniane i wełniane, bieliznę, trykotaże, pończochy, galanterje i wszystko co potrzeba dla domu, niech żąda natychmiast cennik, który odwrotnie wysyłamy bezpłatnie. „Nap", Pierwszy Chrześcijański Dom Wysyłkowy, Poznań, Nowy Rynek 13, II. Pw 4816-36,3

Pani
poszukuje wykwalifikowanej masażystki. Oferty Kurjer zdw 45 531

Mundurki szkolne
sukienki, płaszczyki, jumpry włóczkowe wykonuje „Tricot" Romana Szymańskiego 10. III., róg Pl. Świętokrzyskiego. Pw 4675-55.504

Krawcowa
wykonuje gustownie tanio garderobę damską, również za domem. Rudawska, Patrona Jackowskiego 36, III. jw 2 537

Biuro procesowe
Poznań, Podgórna 7, załatwia wszelkie spraw sądowe, majątkowe, podatkowe i t. p. Porad prawnych udziela darmo. zdw 45 768-9

Auto
ciężarowe do przewożenia mebli z Wągrowca do Poznania. Oferty z ceną Kurjer jw 2 546

Salon Mód „Zofja"
Bukowska 1, II. p. Szyje najładniej i szybko. zdw 45 551

Mięso drożeje!
Kto ma dobrze w głowie tuczy świnie Centraliną Michałowskiego. Nic na tem nie straci, tylko się zbogaci. Żądać wszędzie tylko w oryginalnem opakowaniu, nigdy nie luźno. rw 6 715-6

1 rok
gwarantuję za zegarki u mnie reparowane. Żychliński, Poznań, Wielkie Garbary 36 parter. zd 40 824

Bieliznę
męskę, damską oraz dziecięcą wykonuje szybko, tanio. Rolna 62, I., prawo zdw 44 767 8

Dziecko
na wychowanie przyjmę. Oferty Kurjer zdw 45 885

Malarskie
prace wykonuję tanio, solidnie. Długa 9, III., prawo. zdw 45 792

Biuro Obrony Prawnej św. Wojciech 26, II. ptr.
załatwia wszelkie choćby najtrudniejsze sprawy sądowe. Stawia wnioski do wszelkich instancyj sumiennie i tanio. zdw 45 738

Zakład kąpielowy
ul. Woźna 18 przy Starym Rynku poleca kąpiele wanienkowe, borowe i wszelkie inne rodzaje. zdw 37 365

Poszukuję
pojazdu do codziennego od i przywożenia. Żumra, Łukaszewicza 10, III. zdw 45 814

Słuchacz
Szkoły Budownictwa poszukuje prac piśmiennych względnie technicznych w godz. wieczornych. Oferty Kurjer zdw 45 840

23 OŻENKI

Sympatyczna
zgrabna szatynka z posagiem pozna pana wysokiego wzrostu do lat 32 na pewnem stanowisku w celu matrymonjalnym. Zgłoszenia z fotografją do Kurjera zdw 45 600

Panienka
lat 25 z kapitałem i wyprawą domową szuka dla braku znajomości towarzysza życia. Najchętniej rzemieślnika lub urzędnika z dobrym charakterem. Zgłoszenia Kurjer Pozn. z dołączeniem fotografji zdw 45 592. Rzecz traktuje się poważnie.

Agronom
rolniczy przystojny lat 43, poszukuje dla braku, znajomości pani do lat 40, z miłym charakterem, posiadającej interes lub gospodarstwo. Rzecz traktuje się poważnie. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 45 591

Dla
panny średnie wykształcenie, majętnej, poszukuję męża uniwersyteckiem wykształceniem do 36 lat. Pośrednictwo honorowane osób z towarzystwa. Dyskrecja. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 552

Kawaler
szatyn, lat 28, przystojny, inteligentny, muzykalny, wesoły, zdrów, bez wad i nałogów. Wykształcenie akademickie, obecnie na poważniejszem stanowisku w przemyśle ciężkim, pragnie nawiązać korespondencję z panienką, lat 18—24, z dobrej rodziny, zdrowa, smukłą, zamożna gospodarną, skromną domatorką (chętnie sierotą). Rzecz traktuję poważnie i uczciwie. Ewentualne zgłoszenia na adres: Inż. Karliński, Katowice, Poste-restante. dw 1979

Która
z sympatycznych pań zapozna przystojnego wystawcę? Dyskrecja zapewniona. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 45 778

24 NAUKA

Prof. gimn.
mag. fil., matematyk i fizyk poszukuje zajęcia w godzinach popołudniowych i wieczornych w średnim zakładzie naukowym. — Zgłoszenia Kurjer zdw 45 368

Francuskiego
nauczycielka potrzebna dla siedmioklasistki. Zgłoszenia z podaniem wynagrodzenia Kurjer Poznański zdw 44 793

Poznańskie Kursy Budowlane
przyjmują wpisy na kursy: przygotowawczy, pierwszy, drugi. — Kraszewskiego 17, III., prawo zdw 45 000

Française
diplômée donne des leçons. Śniadeckich 23, I. ptr. zdw 44 830

Francuskiego
udziela rodowita francuska. — Wierzbięcice 18, II. prawo. zdw 45 090

Studentka-korepetytorka
udzieli lekcji i przygotuje do gimnazjum za pokój w Poznaniu lub okolicy. Oferty Kurjer zdw 45 105

Do matury
eksternistów przygotowuje magister filozofji. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 210

Łaciny
udzielam. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 209

Wypożyczalnia książek
bogato zaopatrzona we wszelkie nowości belestryczne i naukowe. Dla dzieci i młodzieży wielki wybór zastosowany do wieku i rozwoju. Pomoce szkolne. Otwarte cały dzień bez przerwy. B-cia Niteccy, ul. Ślusarska 7 (między Woźną i Wodną). Pw 4867-35,124

Szkoła tańca Antoszewskiego
przyjmuje zgłoszenia do kursów i lekcyj prywatnych. Zielona 3. Pw 4 812-36.1

R. de Brugière
lektor U. P udziela lekcji języka francuskiego ul Matejki 59. zdw 41 457

Studentka
poszukuje od 1. 10. korepetycji (francuski, konwersacja, początki niemieck., muzyka) także do młodszych. Adres wskaże Kurjer zdw 45 597

Nauczycielki
języka polskiego na Łazarzu poszukuję. Oferty Kurjer zdw 45 587

Konwersacje,
lekcje, francuskie, początki niemieckiego i angielskiego. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 575

Kto
uczy języka polskiego w mowie i piśmie? Oferty Kurjer jw 2 538

Francuskiego
udziela panienka z dyplomem zagranicznym. Łask. zgłoszenia Kurjer zdw 45 713

Angielka
rodowita udziela lekcyj. Kurjer zdw 45 616

Angielka
rodowita udziela lekcyj konwersacji. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 623

Potrzebna
zaraz korepetytorka do mat., łaciny z francuskiego w zakresie 5 klas gimn. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 627

Prof. gimn.
udziela lekcyj matematyki i fizyki. Przygotowuje do matury. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 879

25 MUZYKA

Duet damski
wolny od 1. 10. Dolores Castanello. Nakło nad Notecią Kawiarnia Źródełko. zdw 45 107

Saksofonista
obligacista i waltornista wolny, najchętniej do kina Oferty Kurjer zdw 45 696

Szkoła Muzyczna im. Chopina
ulica 27 Grudnia 19 rozpoczyna naukę dnia 9 września. Wpisy przyjmuje, informacyj udziela, kancelarja codziennie godz. 9—1 i 3—6 po południu. zdw 45 683

Fortepian
wolny do ćwiczeń. Strzelecka 6, wysoki parter, Kiełczewska. zdw 45 645

W Sołaczu
udzielę jeszcze kilku uczniom na miejscu lekcyj gry na fortepianie skrzypcach, mandolinie i gitarze. Nauczyciel muzyki. Oferty Kurjer zdw 45 642

Lekcje
fortepianu korzystnie Piechocka, Wielkie Garbary 50 I., prawo. zdw 45 558

Lekcyj
udziela, fortepian do ćwiczeń. Młyńska 3, III lewo. zdw 43 757-8

Rutynowany jazzbandzista
wolny od 15 bm. najchętniej do kabaretu. L. Wałaszewski, Grudziądz, Ogród Pałacowy. zdw 45 821

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Przyjmę
zastępstwo, branża obojętna, jestem rutynowany, doświadczony wojażer, dam gwarancję hipoteczną do 50.000. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 45 548

Młodsza panienka
pisząca biegle maszyną, poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 45 447

Służąca
z gotowaniem poszukuje posady do małej rodziny. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 451

Budowniczy
posiadający długoletnią praktykę i kwalifikacje w robotach żelbetonowych, poszukuje robót żelbetonowych w akord jako kierownik wzgl. prowadzenia ich we własnym zarządzie Miejscowość obojętna. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 45 438

Szofera
posadę obejmę tylko na dobry samochód lub autobus, dłuższa praktyka, pierwszorzędne świadectwa i referencje, na żądanie większa kaucja Oferty Kurjer zdw 44 322

Technik budowniczy
lat 28, żonaty, absolwent Państwowej Szkoły Budownictwa w Poznaniu, kilkoletnia praktyka w robotach żelbetonowych, budowy dróg i mostów, poszukuje posady najchętniej jako kierownik robót. Miejscowość obojętna. Oferty uprasza Kurjer zdw 45 437

Uczciwa
pracowita dziewczyna dobrego domu poszukuje posady przy mniejszej rodzinie lub do dzieci z cośkolwiek szyciem zaraz. Oferty Kurjer zdw 45 801

Obligacistka
rutynowana, również śpiewaczka wolna. Bednarek, Dąbrowa Górnicza, ul. 3 Maja 4 u pp. Madej. zdw 45 820

Książkowa
z praktyką poszukuje jakiejkolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 45 172

Służąca
sierota, uczciwa, pracowita, dobremi świadectwami poszukuje posady 15 września. Oferty Kurjer zdw 45 759

Szofer
dobry kierowca poszukuje posady prywatnej. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 748

Młoda ekspedjentka
poszukuje posady w składzie złotniczym oraz podejmuje się mniejsze reparacje zegarków. Łaskawe oferty Kurjer zdw 4 800

Biegła maszynistka
poszukuje zajęcia na godziny popołudniowe. Oferty Kurjer zdw 45 055

Palacz-fachowiec
z kilkoletnią praktyką wykonuje wszelkie prace monterskie, szuka posady do prowadzenia centralnego ogrzewania. Oferty Kurjer zdw 44 888

Handlowiec
branży kolonjalnej i żelaza, znający książkowość, szuka posady zaraz lub później. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 44 581

Uczenica
porządnych rodziców szuka posady wyuczenia się za fryzjerkę. Adres wskaże Kurjer zdw 45 207

Inteligentna
panienka z prowincji poszukuje posady do sklepu lub na praktykę biurową. Adres wskaże Kurjer zdw 45 208

Kuchmistrz
dyplomowany przyjmie posadę od 1. 10. 29 r. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 45 157

Drogerzysta
dypl. z egzamin., lat 24, wolny od służby wojsk., dzielny fachowiec nawskroś rzetelny, włada językiem polskim i niemieckim zmieni posadę 1. 10. 29. r. Zgłoszenia proszę Kurjer Poznański dw 1963

Pielęgniarz
poszukuje posady do chorych psychicznie i cieleśnie. Oferty Kurjer zdw 45 202

Pielęgniarka
poszukuje posady przy chorej osobie lub niemowlęciu. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 297

Panna
z lepszego domu, znająca szycie i cośkolwiek robótki ręczne, poszukuje posady do dzieci w charakterze bony od 15. 9. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 389

Młodsza biuralistka
pragnie zmienić posadę. Miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 45 439

Elektromonter
z kilkoletnią praktyką poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 543

Technik
dentysta poszukuje posady zaraz lub później w Poznaniu. Zgłoszenia Nieborowski, Czersk Pomorze. zdw 44 730

Szofer
ślusarz na ciężarówkę lub osobówkę poszukuje posady od 15. 9 Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 6687

Ekspedjentka
z branży piekarsko-cukierniczej, uczciwa, rzetelna może się okazać świadectwami poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 6664

Handlowiec
kolonialista, który pracował jako książkowy, magazynier i palił kawę poszukuję posady od 1. 10. 28. Oferty Kurjer zdw 45 106

Młynarz
kawaler, lat 27, z kilkoletnią praktyką, dobremi świadectwami, obeznany z maszynami młyńskiemi, przyjmie posadę zaraz. Uprasza się o podanie warunków. Zgłoszenia przyjmuje St. Sosnowski, Pyzdry. nw 3676

Początkująca
biuralistka, pisząca na maszynie, zna język niemiecki, poszukuje jakiejkolwiek posady w biurze. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 488

Ekspedjent
branży żelaza, art. budowlanych sprzętu kuch. i kolonjalnej (prima referencje) przyjmie posadę, najchętniej zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 443

Szofer
trzeźwy, sumienny, lat 19, pewny kierowca szuka posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 45 589

Gospodyni
lat 43, samotna, inteligentna, znająca gospodarstwo wiejskie, dobrą kuchnię, wyroby mięsne, pieczywo poszukuje posady. Długoletnie chlubne świadectwa. Gdynia, szosa Gdańska, willa Małgorzata II. p., J. H. zdw 45 599

Technik bud.-architekt
zmieni posadę. Zgłoszenia do Kurjera zdw 43 197

Szofer
dobry fachowiec szuka posady na majątku. Oferty Kurjer zdw 45 585

Pani
młodsza inteligentna poszukuje posady gosposi u samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 45 581

Panienka
bardzo inteligentna ładna, elegancka z dobrej rodziny z prowincji. Pracowała 3 lata w interesie u brata poszukuje posady ekspedjentki zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 45 571

Panienka
z ukończoną szkołą handlową, poszukuje posady początkującej biuralistki lub uczenicy do biura. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 45 716

Ekspedjentka
poszukuje pracy w sklepie spożywczo-kolonjalnym lub do piekarni. Pensja mała, posiadam świadectwo. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 45 605

Panienka
inteligentna muzykalna, poszukuje posady do dzieci zaraz. Oferty Kurjer jw 2 545

Poszukuje
starsza osoba posady, zna szycie i gotowanie, może opiekować się chorą osobą lub starszemi dziećmi pracowita, bardzo uczciwa, cicha, inteligentna, wymagania skromne. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 45 705

Nauczycielka
młoda, koncesjonowana z wyższem wykształceniem i znajomością języków francuskiego i niemieckiego poszukuje posady w rodzinie ziemiańskiej. Poważne referencje. Łask. zgłoszenia do Kurjera zdw 45 708

Ekspedjentka
z branży spożywczej poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 45 712

Młodsza
dziewczyna poszukuje posady do dzieci i lekkich prac domowych ze spaniem. Oferty Kurjer zdw 45 715

Cukiernik
lat 23 poszukuje posady. Miejscowość obojętna zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 45 629

Dziewczyna
z dobremi świadectwami poszukuje miejsca do wszystkiego. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 45 631

Panna
poszukuje pracy za pokojową lub do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer zdw 45 648

Panienka
która pracowała 2 lata w aptece poszukuje posady jako siła pomocnicza. Oferty Kurjer zdw 45 682

Cukiernik
laborant i karmelkarz dzielny w swym zawodzie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 45 674

Technolog mechanik
z ukończoną państwową szkołą budowy maszyn z praktyką w elektrotechnice radjotechnice i w budowie maszyn przyjmie zaraz odpowiednią posadę wzgl. przystąpi jako wspólnik z 10.000 lub przyjmie przedstawicielstwo poważnej firmy, wstawi odpowiednią kaucję. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 651

Panienka
z lepszej rodziny (sierota) poszukuje posady wyręczycielki domu, miejscowość obojętna Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 45 704

Służąca
szuka posady do wszystkiego z gotowaniem, najchętniej do 2 osób. Oferty Kurjer zdw 45 694

Praczka
uczciwa poszukuje prania do restauracji lub hotelu od 15. 9. — Oferty Kurjer zdw 45 689

Uczciwa
anonserka poszukuje posady od 15. 9. Oferty Kurjer zdw 45 097

Książkowy
młodszy, piszący biegle na maszynie poszukuje pracy w godz. popołudniowych wzgl. wieczornych. Oferty Kurjer zdw 45 647

Służącą
moją uczciwą, gorliwą i pilną z dobrem gotowaniem polecam zaraz lub 15. 9. Oferty Kurjer zdw 45 668

Kucharka
samodzielna, uczciwa poszukuje posady od zaraz lub od 15. w lepszym domu bez spania. Oferty Kurjer zdw 45 654

Pomocnik
kołodziejski poszukuje pracy. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 568

Dziewczyna
znająca średnią kuchnię szuka posady do wszystkiego od 15. 9. lub 1. 10. Oferty Kurjer zdw 45 567

Młoda
inteligentna panienka z 2 letnią praktyką wychowawczyni dzieci, poszukuje posady zaraz lub później. Oferty pod adresem Pochl, Bydgoszcz, ul. Pomorska 58. dw 1 938

Bankowiec
z kilkuletnią praktyką bankową z dobremi referencjami szuka posady od 1. 10. rb. w Banku Handlu lub Przemyśle. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 45 601

Panienka
inteligentna poszukuje posady jako ekspedjentka z branży piekarsko-cukierniczej lub rzeźniczej. Oferty Kurjer zdw 45 613

Mistrz
stolarski zamieni posadę. Obecnie jako forniermistrz w większej fabryce mebli. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 45 612

Nauczycielka
z praktyką rządową i prywatną udzieli tanio lekcyj w zakresie 5 klas gimnazjalnych. Przygotowuje do gimnazjum. Kurjer zdw 45 636

Rutynowana
książkowa-kasjerka z długoletnią praktyką poszukuje odpowiedniej posady. Łask. zgłoszenia do Kurjera zdw 45 619

Osoba
starsza bardzo dobrego charakteru, znająca dobrze szycie gotowanie z braku mieszkań prosi o zajęcie za małem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 625

Książkowa-korespondentka
polsko-niemiecka (samodzielna) z kilkoletnią praktyką w branży samochodowej, poszukuje posady. Łask. zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 45 624

Kucharka
samodzielna, znająca się na gospodarstwie wiejskiem i miejskiem, poszukuje posady od 1. 10. 29., najchętniej na wieś. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 896

Młodsza
biuralistka, pisząca biegle na maszynie, poszukuje posady. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 906

Maszynistka
pisząca biegle po polsku i niemiecku, poszukuje posady. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 45 905

Starsza dziewczyna
z półrocznym kursem szycia damskiej garderoby i bieliźniarstwa, znająca cośkolwiek gotowanie, prasowanie sztywnej bielizny, szuka od 15. 9. lub 1. 10. posady u samotnej, starszej pani do dworu albo na probostwo pod dyspozycję. Świadectwa bardzo dobre. Zgłoszenia Marja Kolińska Wągrowiec, ul. Farna 4. zdw 45 875

Panienka
inteligentna, szuka posady do starszych dzieci lub wyręczenia pani. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 844

Posługaczka
poszukuje pracy całodziennej. Oferty Kurjer zdw 45 828

Początkująca
biuralistka szuka posady. Oferty Kurjer zdw 45 890

Aptekarska
siła pomocnicza męska, długoletnia praktyka, wszechstronnie obeznany i biegle taksujący, dobre referencje, poszukuje posady od 1. 10. 29. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 45 867

Starszy młynarz
żonaty, dzielny w swym zawodzie, obeznany z wszelką nowoczesną maszynerją, poszukuje posady zaraz lub 15. 9. we większym młynie jako podmłynarz lub k. walcy w mniejszym młynie jako kierownik lub samodzielny. Oferty Fr. Witkowski, Nakło n/Notecią, Biedawy. zdw 45 869

Dziewczyna
do lekkich prac domowych z gotowaniem i szyciem przyjmie posadę od 15. 9. 29. Zgłoszenia Helena Pieprzkówna, Ostrzeszów, ul. Targowa 143. zdw 45 872

Żelaźniak
dobrze obeznany w swej branży, znający książkowość handlową z siedmioletnią praktyką, poszukuje zaraz posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 874

Pielęgniarka
poszukuje posady do niemowlęcia od 15. Oferty Kurjer zdw 45 916

Ekspedjentka
z branży porcelany oraz sprzętów kuchennych poszukuje posady. — Oferty proszę Kurjer zdw 45 797

Inteligentna
panienka, lat 18, z ładnym charakterem pisma, wyuczona ekspedjentka, poszukuje jakiejkolwiek posady. Łaskawe oferty proszę do Kurjera zdw 45 796

Inkasent
były urzędnik prywatny, z dobremi świadectwami i poleceniami poszukuje posady. Na życzenie gwarancja pieniężna. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdwp 45 795

Posługaczka
przyjmie posługę lub pranie w dom i poza dom. Oferty Kurjer zdw 45 789

Dziewczyna
uczciwa szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 45 762

Dziewczyna
nawskroś uczciwa poszukuje samodzielnej posady od 15. 9. do dwóch—trzech osób. Oferty Kurjer zdw 45 770

Uczenica
i uczeń potrzebni. Hurtownia zabawek, Wodna 8. zdw 45 216

Kobieta
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 45 123

Młodsza
ekspedjentka z branży towarów krótkich przyjmie posadę zaraz lub od 15. bm. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 111

Ogrodnik
kawaler, lat 26, szuka odpowiedniej posady od 1. 10., zaznajomiony z wszelkiemi pracami które wchodzą w zakres ogrodnictwa, najchętniej w majątku Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego dw 1962

Panienka
lat 17, z dobrej rodziny poszukuje posady jako bona może udzielić lekcyj fortepianu. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 221

Dziewczyna
szuka posady z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 45 223

Panienka
pisząca na maszynie szuka posady do lekkich prac biurowych z małem wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 236

Posługaczka
poszukuje posługi 3 godziny, 2 razy tygodniowo. Oferty Kurjer zdw 45 215

Gospodyni
inteligentna starsza z długoletnią praktyką i dobremi świadectwami szuka posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 45 246

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych z praniem może się zgłosić. Restauracja. Sobkiewicz Półwiejska 33. zdw 45 242

Absolwentka
szkoły wydziałowej. Poznanianka, 18-letnia, myzykalna przyjmie posadę nauczycielki na majątku, ewtl. załatwiać biuro, pisząca na „Orle" Łaskawe oferty Kurjer zdw 45 260

Posługaczka
do wszelkiej pracy domowej z praniem. Oferty Kurjer zdw 45 256

Francuska
rodowita, sympatyczna, obejmie posadę na stałe do towarzystwa lub do starszej panienki w zamożnym domu. Wiadomość Mikulla, 27. Grudnia 10 zdw 45 230

Zaopiekuję
się starszą, chorą lepszą panią lub dziewczynką, także jako towarzyszka przechadzek. Oferty Kurjer zdw 45 217

Osoba
zaufana, chętna, pracowita poszukuje posady z gotowaniem i do wszystkiego od 15. 9. Oferty Kurjer zdw 45 305

Gosposia
samodzielna z gotowaniem z zaprawianiem konserw i znająca się na chowie drobiu szuka posady na majątku lub do dwóch osób. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 307

Panienka
młodsza znająca książkowość, stenografję, pisanie na maszynie szuka posady młodszej biuralistki lub maszynistki. Oferty Kurjer zdw 45 349

Mamka
zdrowa, szuka posady zaraz. — zgłoszenia Kurjer zdw 45 287

Gospodyni
poszukuje posady do samotnego pana w Poznaniu. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 386

Dziewczyna
umiejąca wszelką pracę domową, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 45 374

Dziewczyna
lat 18, wierna, uczciwa poszukuje posady z gotowanie, bez prania, do małej rodziny. — Oferty Kurjer zdw 45 363

Który mistrz
wyuczy głuchoniemego chłopca (16 lat) rzemiosła? Spieszne zgłoszenia z podaniem warunków do Dyrekcji Zakładu dla Głuchoniemych w Poznaniu ul. Bydgoska 4a. zdw 45 227/8

Szofer
z dobremi świadectwami poszukuje zaraz posady. Oferty Kurjer zdw 45 496-7

Sierota
znajdujący się w ciężkiem położeniu materjalnem, poszukuje posady ucznia zecerskiego. Oferty Kurjer zdw 45 355

Służąca
poszukuje posady od 15-go do wszystkiego u bezdzietnega małżeństwa. Oferty Krujer zdw 44 908

Cukiernik
dobry fachowiec z długoletnią praktyką szuka posady w Poznaniu lub na prowincji. Oferty Kurjer zdw 44 816

Człowiek
trzeźwy i rzetelny, poszukuje posady stróża, portjera, woźnego, z kaucją 500—. 000 zł. Łaskawe oferty Kurjer zdw 44 870

Poszukuję
posady z gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 45 409

Urzędnik
gospodarczy z dobremi świadectwami poszukuje posady na majątku. Na życzenie złoży kaucję. Nie chodzi o wielką pensję jak miejsce zaufania. Zaofiarowania pod „Agronom" do „Par", Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 4843-63,863

Kucharka
poszukuje posady z samodzielnem gotowaniem, także może się zająć gospodarstwem miejskim i wiejskim zaraz lub od 15. Oferty Kurjer zdw 44 867

Gosposia
starsza, sumienna, znająca dobre gotowanie i pieczenie oraz prasowanie szuka posady od 1. 10. 29. posiada dobre świadectwa, najchętniej gdzie kościół niedaleko. Łaskawe oferty uprasza Kurjer zdw 44 919

28 WOLNE MIEJSCA

2 pomocników
malarskich może się zaraz zgłosić. R. Zalewski, Marszałka Focha 95. zdw 45 799-800

1.500—3.000
złotych miesięcznie zarobić może każdy Wypłacamy natychmiast najwyższą prowizje gotówką i zaliczkujemy Przy energicznej pracy wysoka pensja Okazja dla agentów losowych i ubezpieczeniowych Wszystkich pouczamy Zgłoszenia: skrytka pocztowa 83. Lwów. np 3596

Uczeń
z lepszem wykształceniem pożądany. Wildecka Drogerja, Fabryczna 5. zdw 44 220

Pomocników
siodlarskich wpracowanych cośkolwiek na galanterję skórzaną poszukuje się zaraz — W. Sulinowski, Poznań. Wielka 10. zdw 44 763

Uczniowie
z lepszej rodziny, którzy mają zamiar wyuczyć się Wytwórni wyrobów skórzanych mogą się zgłosić zaraz. W Sulinowski, Poznań, Wielka 10 zdw 44 762

Gospodyni
skromnej, uczciwej z dobrem gotowaniem poszukuje się od 15. 9. na wieś. Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem pretensyj skierować Kurjer zdw 45 173

Szofer - monter
możliwie z dłuższą praktyką potrzebny zaraz na stałą posadę do nowego osob. samochodu Zgłoszenia przyjmuje Wolsztyn, tel. 23. zdw 45 130

Drzewny
fachowiec do ekspedycji i prac piśmiennych potrzebny do tartaku. Siły dobrze polecone zechcą złożyć oferty do Kurjera zdw 45 115

Apteka
w Poniecu poszukuje od 1. 10. 29. dobrze wpracowanej siły pomocniczej. Proszę o podanie refer. i warunków przy wolnem utrzymaniu. dw 1966

Przedstawiciela
na województwo Poznańskie poszukuje dobrze wprowadzona pakownia herbaty. Oferty do Biura Ogłoszeń Metzla, Warszawa, Jasna 17, sub. „Herbata". nw 3653

Dzielnej bufetowej
z podaniem pensji i fotografji poszukuje zaraz Kawiarnia „Pomorzanka", Toruń. Pw 5 178-64,347

Apteka
p. Orłem w Krotoszynie poszukuje asystenta (tki). Oferty z refer. i warunkami. dw 958

Pomocników gastronomicznych
trzeźwych, sumiennych, poszukuje restauracja „Pod Strzechą", pl. Wolności 7. Przedstawić się w godz. 11—1 przed poł. Pw 4845-36,76

Retuszerkę
siłę pierwszorzędną oraz wolontarjuszkę przyjmie Zakład Art. Portretów i Fotografji St. Markiewicz, 27 Grudnia 7. zdw 44 852

Nauczycielka
do 10-cioletniej dziewczynki na wieś potrzebna zaraz Znajomość francuskiego i początków muzyki konieczne. Kopje świadectw, rekomendacje i warunki adresować p. Tarnowo, Podgórne, Batorowo, J. D. M. zdw 45 508

Służąca
do wszystkiego potrzebna zaraz, restauracja, Wroniecka 13. zdw 45 493

Chłopcy
potrzebni do sprzedaży zgłaszać się z dokumentami. Rybaki 22a, w podwórzu. zdw 45 594

Uczciwa
posługaczka do wszystkiego. Nowak, Łąkowa 10. zdw 45 590

Dzielna
fryzjerka uczeń i uczenica mogą się zaraz zgłosić. Dąbrowskiego 38. jw 2 539

Fryzjerski
pomocnik potrzebny zaraz. Kanałowa 3, Łazarz. zdw 45 478

Lek.-dent.
poszukuje jako asystenta (tkę) prywatna praktyka. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 729

Służąca
z gotowaniem może się zgłosić. Wielkie Garbary 41, Restauracja. zdw 45 617

Kucharka
która umie samodzielnie gotować wypiekać ciasta zaprawiać konserwy i prasować sztywną bieliznę potrzebna od zaraz lub od 1. 10. 29. na wieś do dworu do starszego samotnego wdowca. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 45 632

Potrzebna
starsza samotna osoba, panna lub wdowa z średnim wykształceniem w wieku około 50 lat do zastąpienia pani domu i wychowania małej 6-letniej dziewczynki, której okazać trzeba prawdziwe serce matczyne, obszyć, być jej pomocą w lekcjach i przytem zarządzać domem Posada wolna zaraz, do objęcia potrzebne dobre polecenia. Warunki wynagrodzenia według umowy. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod nw 3672 na prowincję.

Panienka
krawcowa do szycia i posługi potrzebna. M. Idaszakowa, Półwiejska 26a. zdw 45 681

Potrzebne
dziewczę do krawcowej początkująca Matejki 60, II. zdw 45 697

Dziewczynę
do posyłek, 16—17 lat, poszukuje Małecki i Wański, Wielkie Garbary 23. zdw 45 690

2 dzielne
ekspedjentki, tylko z branży towarów krótkich i galanterji. Bojanowska, Stary Rynek 90. zdw 45 687

Biuralistkę (tę)
z praktyką piszącą biegle na maszynie i pewną w liczeniu przyjmę od 15. bm. Oferty do Kurjera pod zdw 45 649

Kucharka
z dobrem gotowaniem może się zgłosić zaraz. Restauracja, „Astorja", Matejki 48/9. zdw 45 670

Dziewczyna
uczciwa do prac domowych przed południem. Zgłoszenia Wrocławska 19, III., prawo. zdw 45 667

Maszynistka
biegła na Remingtonie zaraz potrzebna. Zgłoszenia z warunkami Kurjer zdw 45 666

Fryzjer
starszy pomocnik dzielny w zawodzie potrzebny zaraz. J. Drzewiecki, M. Focha 27. zdw 45 665

Potrzebna
na stałą posadę do mniejszej rodziny uczciwa, starsza dziewczyna od 15. 9. lub 1. 10. z własną pościelą, umiejąca cośkolwiek gotować, mająca zamiłowanie do dzieci. Willa Olenka. Puszczykowo, pierwszy dom za pocztą prawo. zdw 45 664

Blacharz
młody dzielny może się zaraz głosić. Wł. Szczepecki, Franciszka Ratajczaka 31. zdw 45 657

Uczenica
do składu rzeźnickiego potrzebna 1. 10. tylko z prowincji. R. Dyderski, Marsz. Focha 87. zdw 45 557

Uczenica
potrzebna zaraz do damskiej krawieczczyzny. Poznańska 13, I. zdw 45 555

Chłopcy
do sprzedaży lodów potrzebni. Marszałka Focha 15a. zdw 45 746-7

Stenotypistka
polsko-niemiecka natychmiast poszukiwana. Bergmann Gd. Tow. Elektr. 27 Grudnia 5. dw 1977

Bonę - freblankę
inteligentną, dobrze poleconą i doświadczoną poszukuję do 3, 5 i 6 letnich chłopców. Zgłoszenia piśmienne i osobiste z podaniem warunków. Adres w Kurjerze Poznańskim zdw 45 604

Teatr Rewja
poszukuje 10 młodych panienek do rozdawania ulotek. Zgłoszenia osobiste sobotę 10—11. Śniadeckich 12. kancelarja zdw 45 611

Potrzebny
jest technik asystent dentystyczny zaraz lub 15., oraz uczeń. Oferty Kurjer zdw 45 602

Dziewczynka
do 2-letniego dziecka potrzebna. Zgłoszenia od godz. 3—4 po poł. Kanafoska, ul. Asnyka 1. zdw 45 606

Służąca
do wszystkiego potrzebna zaraz. Wielkie Garbary 51, Henicz, skład. zdw 45 610

Bieliźniarki
pierwszorzędnej poszukuję natychmiast. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 618

Pomocnik
dameko fryzjerski potrzebny zaraz. Schipper, Sew. Mielżyńskiego 21. zdw 45 635

Służąca
uczciwa do wszystkiego gotowaniem zamiłowanie do dziecka, dobre świadectwa potrzebna zaraz. Kręta 24, III., prawo. zdw 44 480

Poszukuję
od 15. 9. lub 1. 10. 29. dzielnej ekspedjentki do konfekcji damskiej i bławatów. Oferty z odpisem świadectw i podaniem pensji Bazar Polski, Bydgoszcz, Długa 59. nw 3703

Potrzebni
zaraz 2 chłopcy do obsługi gości na peronie, sumienni, pracowici. Zgłosić się do restauracji dworcowej. zdw 45 901

Lakierników
rutynowanych w branży metalowej, młodszych sił, poszukuje się na stałe zajęcie. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 833-a

Akwizytorów
do zbierania ogłoszeń poszukuje poważne wydawnictwo. Łąkowa 18, front, parter, lewo. zdw 45 899

Młoda
panienka przychodnia do dzieci potrzebna. Fredry 2, drogerja. zdw 45 895

Ekspedjentki
potrzebne. Cukiernia „Warszawianka", Aleje Marcinkowskiego zdw 45 920

Dziewczynę
do wszystkiego przyjmę zaraz. Kraszewskiego 9, II. lewo. zdw 45 832

Pomocnik
fryzjerski męski, młody potrzebny zaraz. Krotoszyn, ul. Zdunowska 16, Wilczyński. zdw 45 822

Stenotypistka
biegła w polskiej i niemieckiej stenografji możliwie z branży zbożowej zaraz potrzebna. Oferty skrzynka poczt. 378. zdw 45 862

Posługaczka
pokojowa czysta, praniem. Zgłoszenia ze świadectwami pl. Nowomiejski 5a, III. prawo. zdw 45 858

Kwiaciarka
dzielna potrzebna. Adres wskaże Kurjer zdw 45 886

Pomocnik
fryzjerski może się zgłosić. Ul. Szewska 19. zdw 45 888

2
zdolnych sprzedawców do odwiedzania składów kolonjalnych i rzeźnickich na wysokiem wynagrodzeniem zaraz poszukuję. Szczegółowe oferty do Kurjera zdw 45 866

Niania
starsza rutynowana potrzebna od 15 września do dziewczynek 2 letniej i półrocznej. Zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem pensji nadesłać: Sędzice, poczta Lipinki, k. Jabłonowa (Pomorze). zdw 45 868

Służąca
uczciwa i czysta potrzebna do małej rodziny zaraz. A. Przybylska, Górna Wilda 152. zdw 45 924

Studenta
dobrze reprezentującego się, który rozporządza codziennie w godzinach handlowych czasem od 3—4 godzin, poszukujemy za dobrem wynagrodzeniem jako agenta handlowego wśród tutejszego kupiectwa. Zgłoszenia piśmienne z podaniem referencyj Kurjer zdw 45 803

Potrzebna
dziewczyna do mycia butelek. — Dominikańska 1. W. Kasper. zdw 45 807

Ekspedjentki
do oddziału kapeluszy, które w tej branży pracowały, potrzebne. F. Stanisz, Nowa 2. zdw 45 791

Chłopiec
na posyłki zaraz potrzebny. Braciacia Deutsch, Wielkie Garbary 34. zdw 45 771

Chłopiec
do posyłek potrzebny. Zgłoszenia w biurze Spółdzielni Budowlanej Polskich Urzędników Państwowych ul. Śniadeckich 23, w godz. od 5 do 7 po południu. zdw 45 744

Marszantki
siły pomocnicze i uczennice do stroju potrzebne. — F. Stanisz, Nowa 2. zdw 45 790

Z dobrym francuskim
poszukuje się nauczycielki na wieś dla przygotowania dziewczynki do IV. kl. gimn., chłopca do II. kl. gimn., dziewczynki do I kl. gimn. Pożądana muzyka. Zgłoszenia 6, 7, 8 września od 2—4 Ogrodowa 9 u p. Prusimskiej dw 1877

Pomocnik
fryzjerski potrzebny zaraz. Richter, Marsz. Focha 64. zdw 45 763

Dziewczynka
do posyłek potrzebna. Arlt, plac Wolności 18. zdw 45 743

Służącą
uczciwą do wszystkiego z gotowaniem św. Marcin 1, skład kwiatów. zdw 45 741

Chłopak
silny do mebli. Zgłoszenia św. Marcin 1, skład kwiatów. zdw 45 740

Służąca
potrzebna zaraz. Mager, Małeckiego 28. zdw 45 739

Służąca
uczciwa do cukierni i wszelkich prac domowych potrzebna zaraz. Stary Rynek 55. zdw 45 736

Dziewczyna
młodsza, do wszelkich prac domowych potrzebna zaraz. Adres wskaże Kurjer zdw 45 787

Uczennicę
do szycia i kroju przyjmę. Seweryna Mielżyńskiego 1. II. Kowalska. rw 6712

Dziewczyna
skromna, czysta, uczciwa z gotowaniem potrzebna. Zgłoszenia: Mostowa 4 a, IV., lewo, front. rw 6708

Dzielna stenotypistka
ze stenografją polską i niemiecką do większego biura zaraz poszukiwana. Reflektuje się tylko na dobrą siłę. — Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera pod nw 3691

Poszukuję
kuchmistrzyni lub elewki dobrze wyuczonej do dworu. Wymagane dobre świadectwa. Odpisy i warunki skierować E. Tyszkiewicz-Łącka, Pakosław, per Lwówek. dw 1983

Potrzebna
do Warszawy bardzo dobrze gotująca kucharka, warunek — dobre świadectwa. Zgłoszenia przesłać Pakosław per Lwówek, Alicja Szebeko. dw 1984

Dziewczyna
uczciwa, skromna gotowaniem potrzebna. Pocztowa 21, I. prawo. zdw 45 831

Posługaczka
potrzebna. Woźna 13, I. lewo. zdw 45 775

W składzie
wódek wakuje posada ekspedjenta wolnego od wojskowości. Zgłoszenia li tylko dobrze pol. refl. proszę do Kurjera zdw 45 774

Chłopak
do stolarza może się zgłosić. St Wermiński, Rynek Śródecki 15 II. podwórze. śr 61

Maszynistka
do biura potrzebna zaraz Oferty do Kurjera zdw 45 125

Dziewczyna
z porządnej rodziny do posyłek potrzebna zaraz. Zgłoszenia Salon Mód, A. Perkowski, Poznań, Towarowa 20. d 1979

Szofer
na dorożkę może się zgłosić. Koperski, Piotra Wawrzyniaka 6, od 7—9 wiecz zdw 45 116

Poszukuję
służącej do wszystkiego z gotowaniem. Pomoc posługaczka. Zgłoszenia A. Reinowa Plac Działowy 9. zdw 45 163

Fryzjerski
pomocnik na stałą wypomóżkę. Matejki 7. zdw 45 165

Lakiernik
posiadający znajomość pracowania na nowoczesnych aparatach do lakierowania potrzebny. Oferty Kurjer zdw 45 167

Ślusarz
lub blacharz który pracował przy autogenicznem spawaniu metali potrzebny Oferty Kurjer zdw 45 169

Panienka
do obsługi w kawiarni, władająca polskim i niemieckim językiem, może się zaraz zgłosić. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 254

Czeladnik stolarski
zdolny na lepsza polerowaną pracę, natychmiast potrzebny. Swarzędz. Piaski 5 Wieczorkiewicz. zdw 45 252

Krawcowe
potrzebne zaraz. Schildknecht Mielżyńskiego 22 zdw 45 203

Bona - nauczycielka
do 2 dzieci 9 i 8 lat na pół dnia (od 1—8) może się zgłosić z podaniem referencji. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 259

Fryzjerka
na stałą posadę potrzebna Wł. Konieczny, Gostyń Św Ducha 3 zdw 45 201

Potrzebny
akwizytor branży elektrotechnicznej na miasto i do objazdu prowincji Zgłoszenia piśmienne do firmy Bracia Borkowscy Sp Akc., ul Masztalarska nr. 7a. zdw 45 197

Służącą
z dobrem świadectwem, z gotowaniem i praniem do małej rodziny. Zgłoszenia wieczorem 7—9 przyjmie Szymańska Wielkie Garbary 33. zd 45 707

Kartoniarki
tylko biegłe z dłuższą praktyką mogą się zaraz zgłosić Św Marcin 27, „Rono" zdw 45 194

Elew
leśny do większych lasów, może się zaraz zgłosić z odpisami świadectw i życiorysem do Kurjera Poznańskiego pod dw 1895

Gosposia
samodzielna, z dłuższą praktyką, z dobremi świadectwami poleceniami poszukuje posady od 1. 10. 29. Łaskawe oferty Kurjer zdw 45 083

Parobek
obeznany z końmi i pracami gospodarskiemi potrzebny na wieś. Zgłoszenia „Radjator", 27. Grudnia 5, II. zd 45 745

Masażystka
dyplomowana z kilkoletnią praktyką może się natychmiast zgłosić. Lesińska. Kraszewskiego 11, I. zd 45 283

KINO „ODEON"
UL. 27 GRUDNIA 14
Od dziś nieśmiertelne arcydzieło Emila Zol!
„PIENIĄDZ"
W roli głównej: Brygida Helm i Piotr Alcsver
Pw 5187-36,166

Humor zagraniczny

— Posłuchaj mnie, mój synu: mam zamiar wycofać się z interesów i tobie powierzyć kierownictwo fabryki.
— Nie mógłbyś, tatusiu, popracować jeszcze kilka lat, a potem wycofamy się razem?... (Humorist) S. F.

Przedpłata na wrzesień 1929 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatka ilustr. „Jlustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe": w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.86, kwartalnie zł 14.58, pod opaską w Polsce zł 9.00 pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p., wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr. na stronie 4-łamowej 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąteczne do godz. 9 przed południem. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.